

Oplata pocztowa uiszczona gotówką.

POLSKA ZACHODNIA

Dziennik Polskiego Zagłębia Węglowego

Redaktor naczelny: Józef Wojciechowski

Wydawca: „Polska Zachodnia”, Sp. z ogr. odp., Katowice, al. Kościuszki 15.

Druk: Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp., Katowice, Białego 3.

Rok XIV

Katowice, niedziela 16 kwietnia 1939 r.

Nr 104

Włoskie echa ostatniej deklaracji Chamberlaina Cele „wycieczki” floty niemieckiej na wody hiszpańskie

Opinie z dnia

GWARANCJE

(J. W.) Odpowiedzią na kroki agresywnego państwa totalnego jest ze strony wielkich demokracji zachodnio-europejskich seria daleko idących gwarancji, udzielonych państwom, które ostatnimi zmianami w układzie stosunków dotknięte zostały najbardziej bezpośrednio. Zaczęło się od deklaracji gwarancyjnej Anglii wobec Polski. Wrażenie jej było ogromne. Ta bowiem własna deklaracja czyniła całkowite przedstawienie się polityki angielskiej na nowo tory. Deklaracja jasno stwierdza, że Anglia nie odstąpi od swojego przyjaźniowego stosunku do Polski. Wskazuje to na dominującą rolę Londynu dla Grecji i Rumunii. Spodziewana jest jeszcze analogiczna gwarancja dla Turcji. Wszak pewną niespodzianką był fakt, że obok Grecji gwarancję otrzymała właśnie Rumunia, a nie Turcja.

Jżeli do tej serii gwarancji dodamy z bawiarzania, wynikające z układów dawniejszych (Belgia) i niezgodny fakt, że szereg państw pomniejszych pozostaje w stosunku do Anglii i Francji w takim układzie geograficznym i politycznym, że agresja na nich dokonana godziłaby bezpośrednio w interesy tych mocarstw, to stwierdzić musimy, że nie ma już w Europie wiele miejsca na bezkarnie zaskoczenie. Jeżeli byśmy zaś przypuścili, że państwa osi determinowane są w dalszym ciągu kontynuować politykę agresji i zaskoczeń, to musielibyśmy powiedzieć również, iż coraz mniej miejsca pozostaje w Europie dla pokoju, coraz bardziej zwiększa się możliwość krótkiego spiecia, które w rezultacie rozpęta wojnę powszechną.

Pierwotna koncepcja angielska wyrażała się w dążeniu do jakiejś bliżej nieokreślonej gwarancji zbiorowej. Tendencja taka wyrosła z kompleksu złudzeń, na których oparty był, zachwiany dziś zupełnie, system „bezpieczeństwa zbiorowego” na gruncie paktu Ligi Narodów. W zrozumieniu istoty rozbiegu stosunków międzynarodowych wyprzedziła tu konserwatywnie myślących Anglików. Stanowisko Polski zdecydowało też niewątpliwie o porzuceniu pierwotnej koncepcji gwarancji zbiorowej i zastąpieniu jej paktemi dwustronnymi wynikającymi z założeń wspólnych interesów. Bez Polski niepodobna było przywrócić mocno zachwiejanej równowagi. Pozycja Polski okazała się zatem kluczową.

W ten sposób angielskie i francuskie gwarancje dla Grecji i Rumunii i ewentualna przyszła dla Turcji nie stwarzają dla Polski nowych zobowiązań. Interesy Polski i Grecji oraz Turcji są odległe. Z Rumunią posiadamy już daleko idące zobowiązania wzajemne, oparte na sojuszu militarnym. W ramach wykładni zobowiązań tego sojuszu obracać

się będą i przyszłe stosunki polsko-rumunskie.

Inna rzecz, że seria ostatnich gwarancji stworzyła dość szczególny łańcuch powiązań między państwami, które gwarancji udzieliły, względnie je otrzymały. W tych warunkach agresja wobec jednego z objętych łańcuchem gwarancji pociągnąć może, a w niektórych wypadkach musi, łańcuchowy ciąg okrośców do rozprawy wojennej.

Nie podważa to zasadniczo słuszności zasady dwustronności zobowiązań gwarancyjnych. Inne są prawa strategii i polityki wojennej, a inne prawa dyplomacji pokojowej. Sytuacja zmienia się zawsze z gruntu tam,

które zdają się być zgromadzone w odległości zaledwie 15 metrów od imperialnej linii włoskiej — pisze Gayda, czyniąc aluzję do Suez.

Chamberlain — kontynuuje Gayda — nalega na status quo na Morzu Śródziemnym, ale nie wyjaśnia dokładnie na czym ten status quo polega. Tymczasem należy przypomnieć, że pod pojęciem status quo podąża się protektorat francuski nad Tunisiem. Protektorat

Francja także wykazuje wielką troskę o status quo. Jeżeli chodzi o pogranicze włoskie tak europejskie, jak i afrykańskie.

Mówi się też tu o prowadzonych przez Stany Zjednoczone rokowaniach z kołami gospodarczymi dla utworzenia miliardowego kredytu dla państw zachodnich na wypadek zbrojnego konfliktu w Europie. Kreytem objęte byłyby przede wszystkim dostawy wojskowe.

rezerwy na nadwyzczajnie 10-dniowe ćwiczenia w celu przygotowania na wypadek konieczności wcielenia ich do szeregów.

Manewry floty sowieckiej na Bałtyku

Manewry floty bałtyckiej. W manewrach tych wezmą udział nowe okręty wojenne, w budowane ostatnio w stoczniach w Leningradzie. Manewry wiosenne floty bałtyckiej mają zademonstrować współdziałanie sowieckich okrętów wojennych z lotnictwem morskim i lądowym.

Ramy zarządzeń militarnych Turcji

STAMBUL, 15. 4. (PAT). Parlament turecki uchwalił udzielenie nadzwyczajnego kredytu ministrowi spraw wojskowych na pokrycie kosztów, związanych z przyszłymi manewrami. Seria gwarancji, o której mówimy, pociąga za sobą olbrzymie konsekwencje przede wszystkim dla gwarantów. Państwa gwarantujące, decydując się na spojrzenie niebezpieczeństwu wojennemu w oczy, wzięły na siebie obowiązek szybkiego wyrównania niebezpieczeństwa w przygotowaniu do wojny. Na tym polega największa wartość ostatniego układu. Układ sił, nierówny w Europie głównie dla tego, że państwa totalne i państwa nietotalne operowały różnymi skalami i wymiarami sił, zmierza do wyrównania, a kto wie czy nawet nie do odwrócenia.

rat, które stało się i jest przez Francję gwarantowane. Taką samą uwagę uczynić można odnośnie do Syrii i Palestyny. W każdym razie — pisze dalej Gayda — z mowy Chamberlaina wynika, że Anglia utrzyma w mocy układy wielkanocne, zawarte z Włochami, mimo sprawy albańskiej. Ten fakt jest dowodem, że układy wielkanocne są Anglii bardzo potrzebne. Być może są one nawet bardziej potrzebne Anglii, niż Włochom.

Przechodząc z kolei do gwarancji, danyh Grecji i Rumunii przez Anglię, Gayda pisze, że gwarancje winno się dawać tylko wtedy, gdy dano państwu ich się domaga, w przeciwnym razie stanowią one ciężką hipotekę dla państwa, obciążonego taką rekonią. Ponadto gwarancje te są dowodem, że Anglia nadal prowadzi politykę agresywną w Niemczie i Włochach.

Przechodząc z kolei do gwarancji, danyh Grecji i Rumunii przez Anglię, Gayda pisze, że gwarancje winno się dawać tylko wtedy, gdy dano państwu ich się domaga, w przeciwnym razie stanowią one ciężką hipotekę dla państwa, obciążonego taką rekonią. Ponadto gwarancje te są dowodem, że Anglia nadal prowadzi politykę agresywną w Niemczie i Włochach.

Wobec pojedynczych kroków rządu angielskiego w stosunku do Rzymu, wyrażających się przede wszystkim w utrzymaniu przy życiu układu angielsko-włoskiego, Berlin chce zobaczyć Włochy do jakiejś daleko idącej akcji na Morzu Śródziemnym, a to celem zamknięcia szlaku włoskiemu drogi do śródziemnomorskiej porażki w Londynie i Paryżu. Według praw państwowej akcji niemieckiej miałyby iść w kierunku nakłaniania Włoch do nieustępliwości i z drugiej strony podważania noworodzącego się imperializmu Hiszpanii przeciw Francji i Anglii.

„Paris Midi” w komentarzu do wizyty marsz. Goeringa w Rzymie, pisze, iż w widoczny sposób ma się tu do czynienia z próbą podporządkowania polityki włoskiej celom Berlina i usiłowaniami poróżnienia państw Niemcy i Włochy, a to celem zamknięcia szlaku włoskiemu drogi do śródziemnomorskiej porażki w Londynie i Paryżu.

„Temps” w artykule wstępnym komentując sytuację międzynarodową, pisze, że o ile chodzi o wycieczkę na wody hiszpańskie, należy w tym widzieć manewr polityczny dla dwóch celów: nawiązanie definitywnego wianucha Hiszpanii w orbitę wpływow polityki niemieckiej i włoskiej, a następnie zmuszenie Anglii do osłabienia niepokojów wojennego we wschodniej części Morza Śródziemnego.

Wyjazd ambasadora Lipskiego do Berlina

WARSZAWA, 15. 4. (Tel. wł.) Ambasador polski w Berlinie p. Lipski, który święta wielkanocne spędził w swoim majątku pod Poznaniem, wyjechał do Berlina. W tych dniach powraca do Warszawy ambasador Rzeszy p. von Moltke, który ostatnio bawił w Berlinie.

Pogoda na niedzielę

Pogoda ciepła o umiarkowanym zachmurzeniu, ze skłonnością do burz i przelotnych deszczów, zwłaszcza w dzielnicach wschodnich. Umiarkowane wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

Ostatnie telegramy

Sensacyjna inicjatywa Roosevelta

Telegramy do Hitlera i Mussoliniego

LONDYN. Radiostacje angielskie ogłosiły, że prezydent Roosevelt wysłał dzisiaj w godzinach

CIASNA, TORTISZKA, TANHA — zawsze świeży
Dostawa franco dom. **Marticke**
ulica 3-go Maja 24

południowych jednobrami, te telegramy do Hitlera i Mussoliniego.

W depeszach tych Roosevelt zapytuje, czy Hitler i Mussolini mogą dać gwarancję, że nie napadną na Danię, Belgii, Holandii, Norwegii, Hiszpanii, Szwecji, Szwajcarii, Francji, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Polski, Jugosławii, Bułgarii, Finlandii, Królestwa Lichtenstein, Rosji, Grecji, Turcji, Iraku. O ile Włochy i Niemcy takiej gwarancji udzielią prezydent Roosevelt powiadomi natychmiast rządy wymienionych

państw. Jeśli propozycja zostanie przyjęta, w takim razie zostanie natychmiast zwołana międzynarodowa konferencja rozbrojeniowa, a następnie będzie można przystąpić do obrad gospodarczych. W dalszej części depeszy prezydent Roosevelt stwierdza, iż miliony ludzi na całym świecie ciągle żyją pod groźbą wybuchu nowej wojny światowej. Jest to stan nienaturalny i wszystkie narody są zaniepokojone

przywroceniem spokoju międzynarodowego. Prezydent Roosevelt kończy stwierdzeniem, iż wielkie mocarstwa mają prawo żądać, by wreszcie nastąpiło uspokojenie. „Zapewniali panowie — powiada prezydent — wielokrotnie, iż nie pragną wojny, lecz jedynie pokoju — teraz będą mogli dać panowie dowód, iż tak jest istotnie”.

Wielka Brytania i Sowiety

rozpoczynają rozmowy na temat sojuszu lotniczego

LONDYN. Obecnie zainteresowanie opinii angielskiej skupia się na konferencji, jaką odbędzie w Moskwie ambasador angielski Seeds z Litwinowem.

Ambasador Seeds otrzymał instrukcje od swego rządu, aby zaproponować Litwinowowi **ZAWARCIE MIĘDZY OBYDWOMA PAŃSTWAMI SOJUSZU LOTNICZEGO.**

Do tego aliansu powietrznego miałyby być po osiągnięciu ostatecznego porozumienia, wciągnięta również Francja.

Pisma angielskie wyrażają przekonanie, że umowa ta nie napotka na sprzeciw ze strony Polski i Rumunii.

Prasa angielska uważa, że o ile umowa ta dojdzie do skutku, Anglia rozpocznie z Sowietami rokowania w sprawie pomocy Sowietów dla państw, z którymi Anglia zawarła pakt gwarancyjny, w postaci dostaw materiałów wojennych, samolotów oraz surowców potrzebnych do prowadzenia wojny.

Niektóre dalsze pisma poranne usiłują dopatrzeć się w rokowaniach z Sowietami próby odrodzenia przedwojennego trójprzymierza.

Przypuszczają, że Sowiety zgodzą się na

proposycje, jakie przedłoży im Seeds. Propozycje te są Sowietom znane z raportu ambasadora Majskiego, który konferował na ten temat z min. Halifaxem.

Jak twierdzą w Londynie, ambasador Seeds oświadczył ma, iż Anglia chciałaby otrzymać odpowiedź sowiecką w ciągu trzech dni, tak, aby we wtorek nową sesję Izby Gmin mógł powiadomić posłów o rozszerzeniu „Koalicji przeciw agresji”. W angielskich kołach politycznych podkreślają, że wobec poważnej sytuacji międzynarodowej nie ma czasu na długie rokowania.

NIE PRZESADZĄC.

LONDYN. Wobec przesadnych interpreta-

cji, nadawanych dzisiaj przez większość prasy angielskiej zainicjowanemu przez W. Brytanię rozmowom w Moskwie, odbija się umiarem i rzeczowością ocena korespondenta dyplomatycznego „Manchester Guardian”, który pisze, co następuje: „Miedzy Rosją a mocarstwami zachodnimi toczą się obecnie w Moskwie bezpośrednie rozmowy. Nie ma mowy oswiadczenia o jakimś brytyjsko-rosyjskim pakcie, albowiem Rosja nie jest bezpośrednio zagrożona przez Niemcy, ani też nie może ona udzielić W. Brytanii żadnej bezpośredniej pomocy na wypadek wojny z Niemcami. Również bliższa współpraca polsko-rosyjska jest nieaktualna, albowiem Polacy odrzucają ją dla względów, które są zupełnie przekonujące”.

PODROŻE INSPEKCYJNE PREMIERA SKŁADKOWSKIEGO.

WARSZAWA, 15. 4. (PAT). W dniu 14 bm. w godzinach popołudniowych, prezes rady ministrów i minister spr. wewn gen. Sławoj-Składkowski dokonał inspekcji na terenie powiatu gostyńskiego w woj. warszawskim. Po odbyciu konferencji w gmachu starostwa z wicestarostą Jezerskim na temat aktualnych spraw w powiecie. P. Premier w towarzystwie wicestarosty Jezerskiego zwiedził nowoczesny zakład międzykomunalnego związku opieki społecznej dla psychicznie i nerwowo chorych, stwierdzając wszędzie porządek i celowość urządzeń, po czym udał się do miejscowości Kruk pod Gostyninem, gdzie obejrzał budowę zakładu związku ubezpieczeni społeczeństwa dla gruźliczo-chorych. W czasie inspekcji p. Premier wydał na miejscu szereg zarządzeń w sprawie podniesienia stanu i wyglądu osiedli.

P. PREMIER O SPRAWIE RED. MACKIEWICZA.

WARSZAWA, 15. 4. (PAT). Prezes Rady Ministrów gen. Sławoj-Składkowski przyjął w dniu wczorajszym delegację Związku Dziennikarzy R. P. Delegacja złożyła uchwale powzięte przez Wydział Wykonawczy Związku w dniu 27 marca br. uzupełniając je obszernym komentarzem ustnym. W szczególności delegacja stwierdziła, że „wszystcy zorganizowani w Związku dziennikarze, bez względu na dzielące ich różnice przekonań, gotowi są w dzisiejszych warunkach międzynarodowych i w obecnym położeniu Rzeczypospolitej nie tylko ograniczyć dopuszczalną w normalnych czasach krytykę polityczną, ale pozytywnie popierać kroki rządu w dziedzinie obronności i pełnej gotowości bojowej państwa, co zawsze było i pozostaje naszym obowiązkiem”. W związku z tym delegacja wyraziła nadzieję, że w najbliższym czasie delegacja Związku Dziennikarzy R. P. Pan Premier oświadczył delegacji, że w zupełności docenia wagę powstającego oświadczenia i z zadowoleniem przyjmuje je do wiadomości.

Delegacja wyraziła przekonanie, że bez wątpienia, nie zajdzie w przyszłości konieczność zastosowania do żadnego z dziennikarzy tak ostrego środka zapobiegawczego, jaki został niedawno użyty w stosunku do redaktora Mackiewicza. Delegacja poruszyła również sprawę konfliktu.

W dalszej rozmowie Pan Premier w odpowiedzi na pytania członków delegacji oświadczył, że zastosowania oświadczenia red. Mackiewicza dokonał z powodu ulgi spośród jego występów prasowych godzących w zaufanie do państwa, co w obecnej sytuacji międzynarodowej było szczególnie karygodne. Ponadto Pan Premier poinformował, że nie wpłynął na ogłoszenie w prasie jego oświadczenia o wyrażeniu się na okres 6 miesięcy od pracy dziennikarskiej, z czego wynika, że red. Mackiewicza nie ma żadnych zobowiązań i przeszkód do natychmiastowego podjęcia swej działalności zawodowej.

Na zakończenie Pan Premier zakomunikował, przychylając się do wniosku delegacji, że w miarę potrzeby będzie polecał zaprzestanie przedstawicieli organizacji dziennikarskich celem informowania ich o sytuacji ogólnej, co niewątpliwie przyczyni się do zacieśnienia współpracy między prasą i czynnikami państwowymi.

Państwa osi nie próżnują

Ważne narady Göringa z Mussolinim

REYM. Po śniadaniu w pałacu kwirynalskim, wydanym przez króla, feldmarszałek Goering obecny był na popołudniowym posiedzeniu izby związków faszystowskich i korporacji, która zatwierdziła ustawę o przyjęciu korony albańskiej przez króla Wiktora Emanuela III.

PO POSIEDZENIU IZBY FELDARSZALEK GOERING UDAŁ SIĘ DO PAŁACU WENECKIEGO, GDZIE ODBYŁ ROZMOWĘ.

WĘ Z MUSSOLINIM W OBEKNOŚCI MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH HR. CIANO.

O czym rozmawiali obaj mężowie stanu, nie wiadomo. Warto jednak podać głos „Daily Express”, który donosi, że narady stanu dotyczyły ściśle współpracy lotniczej włoskiej i niemieckiej. Podczas pokoju współpraca ta ma ograniczyć się do najbliższego kontaktu między ministerstwami lotnictwa obu państw,

podczas wojny siły lotnicze Niemiec i Włoch mają otrzymać wspólne dowództwo, tak jak lotnicza armia Francji i W. Brytanii.

Marszałek Goering odbył kilka rozmów telefonicznych z Berlinem. Do późnej nocy w willi „Madama” paliło się światło, gdyż marszałek Goering pracował nad szczegółami planu, który miał przedłożyć Mussolinimu.

Odpreżenie w stosunkach między Węgrami i Rumunią

Rumunia demobilizuje

BUKARESZT. Agencja „Hader” donosi: Prezydium rady ministrów ogłosiło następujący komunikat:

Wobec deklaracji węgierskiego ministra

spraw zagranicznych Csaky, ogłoszonych dnia 13 bm. na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych parlamentu węgierskiego i stwierdzających, że Węgry uznają granice Rumunii

— deklaracji zadokumentowanych nam przez posła Węgier w Bukareszcie — rząd rumuński postanowił odesłać do domów najstarsze roczniki, które zostały powołane pod broń”.

Książę Mikołaj rumuński w Anglii

LONDYN, 15. 4. (PAT). „Daily Express” donosi, iż książę Mikołaj rumuński znajduje się od środy w Londynie. Dzien-

nik twierdzi, iż nawiązał on kontakt z przedstawicielami rządu.

WĘGERSKI GŁOS O KIEROWNIKACH POLSKIEJ NAWY PAŃSTWOWEJ.

BUDAPEST, 15. 4. PAT. „Magyar Nemzet” podaje w obszernym artykule życiorys Pana Prezydenta Mościckiego, Marszałka Śmigłego-Rydza i ministra Becka oraz skłaje ich działalność polityczną i wojskową, wyrażając się z największym uznaniem o głębokiej mądrości, umiarze i przewidywaniu, jakie charakteryzuje działalność kierowników polskiej nawy państwowej.

Mówiąc o ministrze Becku, dziennik pisze m. in.: „Polskiego ministra spraw zagranicznych charakteryzuje rzeczowość, bystrość sądu, realizm i zdolność do przystosowania się do sytuacji. Minister Beck cieszył się wszędzie wielkim powa-

żeniem. O jego skutecznej i wartościowej pracy dla realizacji wspólnych celów polsko-węgierskich naród węgierski zawsze będzie myślał z wdzięcznością i uznaniem.

Po uzyskaniu wspólnej granicy — kończy dziennik — oba narody znowu stoją ramię przy ramieniu i z ufnością patrzą w przyszłość.

LOTWA NIE CHCE ŻYDÓW.

KOWNO, 15. 4. (ATE). Władze lotewskie odmówiły grupie Żydów litewskich, chcących emigrować z Litwy do Łotwy zezwolenia na osiedlenie się w ziemi lotewskiej. Równocześnie władze lotewskie zaznaczyły, że nie będą udzielać Żydom dalszych zezwoleń na osiedlenie się w Łotwie.

BOMBIARZE IRLANDZCY NADAL CZYNNI.

LONDYN, 16. 4. PAT. W Liverpoolu dokonano kilku zamachów bombowych w budkach telefonicznych. W jednej z nich bomba wybuchła. W kilku innych policyjnie znalazła bomby, które jeszcze nie eksplodowały.

CZĘŚCIOWA AMNESTIA W DNIU URODZIN HITLERA.

WIEDEŃ, 15. 4. PAT. Z okazji zbliżającego się 50-lecia urodzin kanclerza Hitlera przygotowano jest ogłoszenie amnestii politycznej. Przeglądu ona, wypuszczenie na wolność z obozów koncentracyjnych w Dachau i innych, kilkuset osób, więzionych tam od czasu przyłączenia Austrii do Niemiec.

WIEDEŃ, 15. 4. PAT. Episkopat austriacki zarządził na dzień urodzin kanclerza Hitlera: 1) wywieszenie flag ze swastyką na wszystkich kościołach oraz budynkach parafialnych, 2) odprawienie modłów za kanclerza Hitlera podczas nabożeństw, 3) bicie w dzwony w porze południowej w tym dniu we wszystkich kościołach.

nawet zdrowie

jest kawa z przyprawą Karo Franck w kostkach

Londyn — Waszyngton i misja europejska J. Roosevelta

(Korespondencja własna „Polski Zachodniej”)

Londyn, w kwietniu.

Na pokładzie „Queen Mary” przybył do Wielkiej Brytanii w misji specjalnej syn prezydenta Stanów Zjednoczonych A. P. James Roosevelt, do niedawna członek sekretariatu Białego Domu i najbliższy współpracownik polityczny sławnego ojca.

Przyjazd Roosevelta juniora do Londynu, w czasie, gdy gabinet N. Chamberlaina, po aneksji Albanii, pochłonięty jest pracami w sprawie doprowadzenia do skutku paktów bałkańskich i śródziemno-morskich, posiada dużej wagi znaczenie. Jest rzeczą charakterystyczną, iż młody Roosevelt odbywa swą obecną podróż europejską (poza Londynem odwiedzi m. Paryż i Brukselę) w charakterze prywatnym, jako wiceprezes jednego z największych koncernów filmowych Stanów Zjednoczonych, jednakże — poza odwiedzaniem atelier filmowych w Wielkiej Brytanii — sonduje opinię i przeprowadza rozmowy na temat obecnej sytuacji europejskiej. W Londynie James Roosevelt zamieszkał w rezydencji ambasadora Stanów Zjednoczonych J. Kennedy'ego, osobistego przyjaciela prezydenta Roosevelta.

Nie ulega wątpliwości, iż od stanowiska Stanów Zjednoczonych wobec wypadków rozgrywających się w Europie, zależy bardzo wiele: prezydent Roosevelt jest rzecznikiem rewizji ustawy o neutralności Stanów Zjednoczonych, która w swym obecnym brzmieniu nie pozwala zarówno państwu agresywnym, jak i krajom demokratycznym na nabycie broni w Stanach Zjednoczonych w razie działań wojennych. W kongresie amerykańskim grupa rzeczników odosobnienia od spraw europejskich (izolacjonistów) utraciła w ostatnim czasie wpływy, a opinia amerykańska zdaje sobie coraz więcej sprawę z faktu, iż Stany Zjednoczone są dziś związane z losami i biegiem wypadków na scenie europejskiej. W razie konfliktu zbrojnego na kontynencie starego

świata, Stany Zjednoczone będą wcześniej, czy później wciągnięte w wojnę. Obecnie rząd amerykański przystąpił do tworzenia wielkich rezerw podstawowych surowców, jak cyny i gumy, których import w czasie wojny byłby niezwykle utrudniony, a równocześnie zaofiarowały Stany Zjednoczone Wielkiej Brytanii, jako też Holandii i Belgii w drodze transakcji kompensacyjnej dostawy amerykańskiej pszenicy i bawełny, w zamian za cynę i gumę. Odnosnie umowy, dotyczącej wymiany nadwyżki produkcji rolnej Stanów Zjednoczonych za surowce kolonialne, negocjuje departament rolnictwa, przy czym układy zawarte nabiorą mocy obowiązującej dopiero z chwilą ratyfikacji w senacie. Wielka Brytania, w związku z obecną sytuacją europejską, tworzy rezerwy zarówno żywnościowe, jako też surowcowe, w szczególności bawełny. Przyjmuje przeto chętnie ofertę z drugiej strony Atlantyku.

Autorem planu bezpośredniej wymiany płodów rolniczych Stanów Zjednoczonych za surowce, o dużym znaczeniu dla przemysłów wojennych, jest senator James Byrnes ze stanu południowej Karoliny.

Członek kongresu Guyer, przedstawiciel grupy parlamentarnej wychodzącej z założenia, iż Wielka Brytania i Francja nie wyczerpały jeszcze wszelkich możliwości zaspokojenia — w drodze pokojowej — żądań mocarstw ośiowych, wystąpił z projektem zawiązania do Waszyngtonu przedstawicieli wszystkich państw, które podpisały pakt Kelloga, stawiający wojnę poza nawiasem prawa, w celu odnowienia zobo-

wiązań (pledges), zaciągniętych we wspomnianym pakcie.

Przygotowania do podróży angielskiej pary królewskiej za Atlantyk postępują naprzód, aczkolwiek — w zależności od rozwoju sytuacji europejskiej — termin podróży może ulec zmianie. W każdym razie już w chwili obecnej stacjonowany jest w Gibraltarze krążownik „Repulse”, który na swym pokładzie przewieźć ma króla Jerzego VI. i królową Elżbietę do Ameryki na wizytę waszyngtońską. Symbolicznym zaś węzłem między obu anglo-saskimi krajami jest słynna „Magna Carta” z Roku Pańskiego 1215, którą Anglię wypożycza, do pawilonu brytyjskiego na światową wystawę w Nowym Jorku. Interesującą jest przy tym rzecz, iż heraldyce angielscy, badając drzewo genealogiczne Jerzego Waszyngtona, wykazują, iż jest on w prostej linii potomkiem króla Jana i że był spokrewniony z członkami najstarszych rodów an-

Twoniecz Zdrój

Książę wód Jodowych

Wesońszejszy przyjazd zapewni rzeźm. zł 155,— za 3-tygodniowy pobyt między 1 maja a 15 czerwca. Wszelkich informacji udzieli w oddziale Dyrekcja.

gilek. jak: hrabia Oxford, Winchester i Lincoln.

Gabinet Neville Chamberlaina usiłuje pozyskać współpracę Stanów Zjednoczonych A. P. zarówno w dziedzinie politycznej jak i gospodarczej w związku z obecną sytuacją europejską. Czesław Lot.

Pawilon polski na wystawie w Mediolanie

*MEDIOLAN. 14. 4. (PAT). W obecności p. Ministra Przemysłu i Handlu A. Romana oraz ambasadora R. P. Wieniawy-Długoskiego odbyło się w dniu 13 bm. otwarcie pawilonu polskiego na 20 targach mediolańskich.

W pierwszej sali pawilonu na tle fotomontażu armii polskiej, stoi pomnik Marszałka Piłsudskiego dłuta prof. Ostrowskiego, przeznaczony dla budującego się dworca w Warszawie. Inne fotografie przedstawiają akcję wychowania fizycznego młodzieży w

Polsce. Druga sala pawilonu poświęcona została turystyce. Znajdują się w niej zdjęcia z terenów narciarskich i myśliwskich, sportu kajakowego oraz piękniejszych widoków Krakowa i Tatr. Pod fotografiami w gablotkach dano pokaz sztuki ludowej, na którą składają się: tkaniny, ceramika, rzeźba w drzewie, lalki w kostiumach regionalnych itp.

Zaznaczyć należy, że pawilon urządzony został z dużym smakiem i obi bardzo korzystne wrażenie.

PKO

zasila życie gospodarcze kraju kredytem długoterminowym.

Prasa donosi:

ANI GROSZA NIE PÓJDZIE NA INNY CEL.

„Polska Zbrojna” zajmuje się w artykule wstępnym sprawą polskich zł lotniczych. Rozważa to kategoryczny autor artykułu następująco:

Wielu ludzi w serdecznej trosce o sily lotnictwa zapytało czy wszystkie pieniądze z pomocy lotniczej będą użyte na lotnictwo, czy pewna część tych pieniędzy nie będzie przeznaczona na jakieś inne cele. Otóż cała suma pomocy lotniczej zgodnie z przeznaczeniem, będzie użyta tylko na lotnictwo i artylerię przeciwlotniczą. Ani jeden grosz nie pójdzie na inny cel.

Przekonywał społeczeństwo o potrzebie stworzenia silnego lotnictwa, a celowości pomocy lotniczej, byłoby nie powaźnić. Narod polski wie dobrze, że stworzenie sily — to pierwsze i główne zwycięstwo. Walka jest już tylko ukoronowaniem sukcesu.

NIEMCOM GROZI GŁÓD.

„Czas” jeszcze raz podkreśla fakt, że społeczeństwo niemieckie obawia się głodu — i pisze:

Opinia publiczna Niemiec odradza duże przyspieszenie, śledząc z powagą troską wszelkie posunięcia niemieckiej polityki oficjalnej. W przyspieszeniu tym przejawia się obawa czy polityka ta nie doprowadzi do większej awantury, która mogła by się skończyć katastrofą. Przyspieszenie to dowodzi również, że wbrew bieżącemu oświadczeniom oficjalnym oraz prasy w społeczeństwie wiarę we własne sily przedstawia wiele do zyskania.

Nastroje powyższe spotęgowane są zwłaszcza wzrastającymi trudnościami w dziedzi-

nie wystywnia. Coraz dotkliwszy jest brak artykułów pierwszej potrzeby. W tych warunkach w społeczeństwie niemieckim bardzo żywe są obawy przed głodem.

LUKSUSOWE WYDANIE „MEIN KAMPF”.

W bieżącym miesiącu kończy Hitler 50 lat, a jego dzieło „Mein Kampf” osiąga nakład 5 milionów.

Warto zaznaczyć, iż na dzieło tym współcześni nie poznali się i jeszcze przed ośmiu laty krytyka niemiecka zarzucała autorowi wiele braków.

Dopiero po dojściu Hitlera, do władzy krytyka poznała się na tym dziele i zaczęła je popierać przy pomocy... administracji. Są dziś w Niemczech rodziny, które mają już po trzy egzemplarze tej hitlerowskiej biblii, której egzemplarz kosztował dotychczas po 8 i pół marki; cena — jak na stosunki niemieckie — nader wygórowana. Można też łatwo wyobrazić sobie, ile milionów marek przy tak wielkim nakładzie książka ta przyniosła wydawnictwu Ehera oraz... autorowi.

Teraz z okazji podwójnego jubileuszu wychodzi luksusowe wydanie „Mein Kampf”, którego egzemplarz będzie kosztował „wszystkiego” 32 marki.

UKRAJNCY OTRZEŻWIELI

„Gazeta Polska” omawiając zagadnienie ukraińskie w obecnej jego fazie, stwierdza, że po-

znych wydarzeniach na Rusi Podkarpaciej, w ukraińskich kołach politycznych nastąpiło pewnego rodzaju otrzeźwienie. W związku z tym „Gazeta Polska” pisze:

Wracając do sebranych wyżej enuncjacji ukraińskich należy stwierdzić: 1) Ukraińcy oświadczają, że w trudnym dla Państwa okresie spełnią swój obowiązek obywatelski; 2) przyznają, że chwila obecna — po rozszerzeniu karpatorskim — nadaje się wręcz wyjątkowo do „całkowitej i rzetelnej” poprawy stosunków między społeczeństwem polskim i ukraińskim; 3) niedowierzanie (poza grupą P. Palijewa) potępiają błąd, jaki popełnili, licząc na protekcję czynników zewnętrznych dla swoich aspiracji politycznych.

KIEPURA W „NIELASCE” NIEMIECKIEGO RADIA.

„I. K. G.” donosi:

13 bm. wieczorem wszystkie stacje niemieckiego radia na terenie Rzeszy dwukrotnie podały wiadomość o darze Jana Kiepury na POK i politykę przeciwlotniczą, przy czym spikerzy zapalali te wiadomości słodkim komentarzem, że widocznie p. Kiepura niegdy antyniemieckiej propagandzie w Ameryce.

Napadł na szczyt bezczelności. Trudno bowiem zdać od polskiego artysty, aby pytał się o pozwolenie min. Goebbelsa, czy może spalić swój obywatelski obowiązek.

Ameryka nie pozostanie neutralna

WASZYNGTON 15. 4. (PAT). Z okazji dnia panamerykańskiego prezydent Roosevelt, prze wodnicząc posiedzenie prezydium Unii Pan amerykańskiej, wygłosił przemówienie, w któ rym mówił o rezultatach osiągniętych na kontynencie amerykańskim przez współpracę, mającą na celu utrzymanie pokoju oraz o kami a Europę. Prezydent m. in. przeciwsta- przyszedł stosunkom pomiędzy obu Amery- wół współpracę państw amerykańskich skła- conej Europie. Dopiero kilka dni temu stwier- dził prezydent — wódz wielkiego narodu mó- wił, że kraj jego jest „więzieniem” Morza Śród- ziemnego. Inny wódz, innego narodu, na wiado- mość o tym, że kraj sąsiedzi zdecydowany jest bronić niezależności innego sąsiada, kwa- lifikuje tego rodzaju układ jako „zagrożenie” i „okrażenie”.

Tymczasem okrażenie, zagrożenie, czy też uwięzienie narodu milującego pokój przez in- ne narody pacyfistyczne nie istnieje.

W dalszym ciągu swego przemówienia prezydent Roosevelt oświadczył, że żaden na- ród nie uważa naszych porozumień za mogą- ce uczynić z innego narodu „więźnia”, lub by porozumienia nasze mogły stanowić „okraże- nie”. Żaden też naród amerykański porozu- mień tych nie uznaje za mogące stanowić jak- kolwiek „zagrożenie”. Porozumienia nasze u- znawane są za gwarancję nie wojny, lecz po- koju, dla tej prostej przyczyny, że żaden na- ród naszej półkuli nie żywi zamiarów agresy- wnych.

Zdajemy sobie sprawę, że istnieje wzajem- na niezależność. W tych okolicznościach wszelkie marzenia o podbojach wydają się nam równie śmieszne, jak i zbrodnicze. Pax americana, który święcimy dziś nie ma stron słabych. Jesteśmy zdecydowani pokój ten utrzy- mać i bronić wszystkimi naszymi siłami, odpowiadając „sł” na wszelkie usiłowania, któreby mogły podważyć nasze instytucje lub też zagrożić niezależności któregośkolwiek z naszych narodów.

Mamy prawo powiedzieć, że nie powinna istnieć organizacja świata, która zmusiła by nasz kraj do przestępstwa po na kszary. Nie

chcemy też stać się wasalami imperium zło- bywców. Najlepszą obroną pokoju na naszej półkuli stanowi nadzieja, że narody poza Oceanem zdołają wywodzić się spod wpływu idei, które wciągają je do nieustającej wojny. My mamy również swoje zainteresowanie w sprawach światowych i nasza wola pokoju może być równie potężna, jak nasza wola wspólnej obrony. Wola ta może spowodować

poświęcenie, lojalność i dyscyplinę większe niż te, które są zmobilizowane przez innych dla czasowych podbojów, lub wątpliwie sla- wy. Głos nasz musi być wysłuchany w usta- nawianiu porządku światowego. Takie jest nasze orędzie, które Nowy Świat może prze- stać Starem Światem. Może ono być swia- tłem wznoszącym się ponad horyzontem i wskazującym drogę do pokoju.

Ludy arabskie wyłamują się spod wpływów włoskich

MEKKA, 15. 4. (PAT). Wszyscy tech- nicy i oficerowie włoscy na służbie rządu suudejskiego — w łącznej liczbie 12 — do- stali wypowiedzenie i byli zmuszeni natych- miast opuścić kraj. Natomiast rząd suudejski wysłał do Kairu wszystkich swoich lotni- ków wojskowych — jak tłumaczą — na wykształcenie. Lotnicy ci odbywali swe stu- dia we Włoszech. Jest ich 15-tu.

Spełnijmy obowiązki wobec Ojczyzny

Dyplomy i odznaki dla subskrybentów P. O. P.

WARSZAWA 15. 4. (PAT). Na konferen- cji prasowej w dniu 14 bm. wygłosił prze- mówienie komisarz generalny P. O. P. gen. broni inż. Leon Berbecki, który podzielił się z przed- stawicielami prasy dobrymi wieściami i tro- skami. Jako żołnierz, w myśl dyktawki Wo- dza Naczelnego, chciałbym i wierzę, że wy- wszyscy również tego byćście chcieli, aby po-

żyteczka obrony przeciwlotniczej osiągnęła su- my dotychczas w Polsce niebywałe.

Niektóre czynniki twierdzą, że przebieg subskrypcji, który dał w ciągu pierwszego ty- godnia ok. 80 milionów obowiązujących de- klaryacji i ponad 50 milionów złotych gotów- kowych wpłat, jest bardzo pomyślny, bo prze- wyższa swym tempem tempo pożyczki naro- dowej.

Ja osobiście, a wiem, że i szanowni państ- wo również, nie uważamy tego twierdzenia za słuszne. Pożyczka narodowa miała inny cel i była dokonywana w innych warunkach niż nasza pożyczka — obrony przeciwlotniczej. Rządowi polskiemu chodziło wówczas o uzu- pełnienie niedoboru budżetowego. — Dziś Wódz Naczelny zwraca się do narodu polsko- go z hasłem: „Dozbrojenie czołowego hufca obrony naszej”. Zwraca się w chwili, gdy na- pęta Europa zmienia się w zawrotny tempie. Z zawieruchy czasów obecnych wyjdzie z lo- norem tylko silny, zwarty i gotowy do walki. W tych warunkach czy może nas zadowolnić obecne tempo podpisywania pożyczki obrony przeciwlotniczej?

Ze wszystkich stron — od najbardziej o- fiarnych synów Polski, którzy stanęli w pier- wszych szeregach niosących swe mienie, o- trzymując moralne nakazy, które chociaż w formie prochy wyrzucano, mają ton groźby. Brzmia one identycznie: „Ciebie Wódz wy- brał, Tobie Wódz nakazał złożyć komisarzem pożyczki obrony przeciwlotniczej. Twoim o- bowiązkiem jest czuwać nad tym, aby osła- bła, niechwała i obojętność o wielkość ojczyzn- nego społeczeństwa polskiego nie zepsuła te- ż, co pragnie stworzyć nasz entuzjazm i na- sza wola do przyczynowania zwycięstwa.

„Niech powstała komitety kontroli obywatel- skiej. Niech żądają od wszystkich ujawnia- nia spełnienia obowiązku. Niech każdy po- siada dowód spełnienia tego obowiązku, abyś- my mogli odróżnić czynnych patriotów od lu- dzi niebaldych i obojętnych na sprawy Polski.

Opinia publiczna musi wiedzieć kto jest naprawdę synem swej ojczyzny, zdolnym o- fiarować swej Matce — Polskę w razie potrze- by — wszystko co posiada.

Oświadczam — czuję się zobowiązany do powołania komitetu obywatelskiego, do wy- dania dyplomów spełnienia obowiązku. Dy- plom taki czy znak będzie świadczył, że o- bowiązek został spełniony w wymiarze normy, uznanej za niezłą dla świętego, wytknię- tego przez Wodza Naczelnego, celu.

Oprócz umiłowania lotnictwa polskiego, wywołanego polizmem dla bohaterstwa lot- ników polskich, dla geniuszu konstruktorów naszych samolotów i naszych silników, co jest największą podbudką dla wszystkich, którzy z tak pięknym entuzjazmem przesyłają swe da- ry na ręce Wodza Naczelnego i do komitetu pożyczki. Powinien również pobudzić nas do największego wysiłku ten prąsy sąsiadów na- szych, tak jawnie i głośno, choć kłamliwie szerczący wieść, że zapal społeczeństwa pol- skiego stygnie, że odpowiedź na hasło „do- zbrojmy Polskę w powietrzu”, nie będzie po- dągnięciem wielkiego narodu i mocarstwowej pa- siwa.

Powinniśmy wytyżyć wszystkie siły i użyć wszelkich środków, aby nie zawieść zaufania do społeczeństwa polskiego, do prasy polskiej, do radia polskiego — naszego Wodza Naczelnego.

Nie możemy zawieść nadziei bohaterskie- go lotnika polskiego. Nie możemy dopuścić, abyśmy się opóźnili.

Do pomocy w osiągnięciu tak jasno posta- wionego zadania, zapraszam państwa w imie- niu Wodza Naczelnego i rządu polskiego.

Prasa polska niech żyje!

Podziękowanie

SERDECZNE „DOKŁADY”

składamy wszystkim, którzy oddali ostatnią

przełuszc

ś. p. Ferdynandowi Salwiczowski

a szeregów Dyr. Gen. Skarbożern, Spół- ki Dzierżawnej Polich Kopia Skarbo- wych, sąsiedzi i pracownikom kopalni Prez. Modelki, jako też robotnikom w brykietowni, Zw. Marynarskiej Rezerwy, Per- sonelowi Fuz F. Fucha, lokatorem domu ul. Bytomskiej 71 oraz wszystkim krewnym i znajomym — w smutku pogratulacji

ZONA i DZIENIC.

Chorzów, w kwietniu 1939 r.

Minister Beck u P. Prezydenta R. P.

WARSZAWA, 15. 4. (Tel. wł.). Dziś w godzinach popołudniowych p. Minister Beck udał się do Spawy, gdzie przyjęty był przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Powstanie w Syrii

DAMASZEK, 15. 4. (PAT). Nowy gabi- net syryjski M. Buhari nie został uznany przez większość ludności, która też zapo- wiedziała przeciwko niemu zdecydowaną walkę. Ministrowie są chronieni przez po- licję i wojsko przed ewentualnymi zama- chami. Walki powstańcze rozwijają się w całym kraju.

NOWA GRUPA WOJSK NIEMIECKICH OPUSCIŁA PRAGĘ

PRAGA, 15. 4. (PAT). W sobotę 15 bm. opuściła Pragę dalsza część niemieckich wojsk okupacyjnych. W związku z tym złożył na zamku prezydentowi Hacha wi- zytę pożegnania dowódca wojskowej grupy okupacyjnej nr 3 gen. Blaskowitz.

POWRÓT LINDBERGA

NOWY JORK, 15. 4. (PAT). Po dłuż- szej nieobecności w Stanach Zjednoczonych przybył do Nowego Jorku plk. Lindbergh. Obiegany przez dziennikarzy, Lindbergh uchylił się od wszelkich oświadczeń. We wtorek lub środę ma być on przesłuchiwa- ny przez komisję spraw zagranicznych izby reprezentantów.

KŁOPOTY JAPONII W SZANGHAJU

TOKIO, 15. 4. (PAT). Japoński konsu- list generalny w Szanghaju przesłał notę do konsulów brytyjskiego i amerykańskiego z żądaniem rozciągnięcia ściślejszej kontroli nad działalnością antyjaapońską w koncesji międzynarodowej.

OPOZYCJA BUŁGARSKA CHCE ZNAĆ CEL WIZYTY BERLINSKIEJ

SOFIA, 15. 4. (PAT). Deputowani opo- zycji złożyli w prezydium izby interpelację na temat polityki zagranicznej rządu. Jed- zen z deputowanych postanowił również zainterpolować ministra spraw zagranic- znych co do celu wyjazdu delegacji bułgar- skiej do Berlina.

Niemieckie oskarżenia pod adresem Anglii

BERLIN, 14. 4. PAT. W związku z czwart- kowym oświadczeniem premiera Chamber- laina niemieckie kół polityczne występują z szeregiem zarzutów przeciwko polityce bry- tyjskiej. Przede wszystkim wyrażają zdziwe- nie, że premier brytyjski zarzuca innym krajom stosowanie gwałtu, skoro postępowanie władz angielskich w Palestynie w stosunku do Arabów ma być nacechowane szczególną gwałtownością.

Za podważenie wzajemnego zaufania wspomniane kół niemieckie składają odpo- wiedzialność na „rozbudzeniu paniki wojen- nej przez Anglików”. Oświadczenie Chamber- laina o wysiłkach podejmowanych przez An-

glię interpretuje się jako przyznanie się do u- prawiania „polityki okrażenia”.

Kół niemieckie występują poza tym prze- ciwko kontaktom między Anglią i Rosją so- wiecką, twierdząc, że Anglia zamierza wal- czyć o swe interesy, korzystając nawet z po- mocy bolszewizmu. Wreszcie niemieckie kół- ka polityczne zarzucają Anglii prowadzenie antyniemieckiej propagandy przy pomocy roz- siewania fałszywych wiadomości, co prowadzi — zdaniem wspomnianych kół — do zaostre- szenia sytuacji. Angielskie kół rządowe mają wiedzieć doskonale, gdzie znajdują się fak- tycznie czynniki zatruwające atmosferę — zro- dło wspólnego niebezpieczeństwa dla całej Europy.

Biustonosze
Opaski na biodra

wszelkie artykuły
gorsetowe
poleca najtaniej

**CENTRALA
SANITARNA**

właśc.:
J. Langos i Fr. Orlik
Chorzów I
Pl. M. Pilsudskiego 4.

Wydaje się bandaż dla
członków wszystkich kas
chorych

Aparaty i przybory fotograficzne
zakupisz najtaniej w firmie

FOTOLUX

Chorzów I, ul. Dworkowa 2
Telefon 401-52
Prospekty gratis!

Poszukujemy zdolnych
kierowników(czek)
do samodzielnego prowadzenia
straganu względnie filii
„SILESIA-BACON”
Telefon nr 313 32

IV Km. 825 39.

**Obwieszczenie o licytacji
ruchomości**
zastawów

Ogłoszamy, że w drodze, dnia 19 kwietnia 1939 r. o godz. 9 przed południem w Katowicach przy ul. Białowej 20 i ul. Woj- ciowskiej 10 nr 46, następujące zastawy:
1 pulpit, 2 biurka, 6 krzeseł, 8 szafek,
1 mebel pod maszynę, 1 wieszak, 1 stół,
1 stolik, 2 lampy, 2 łóżka, 2 meble sto-
lowe, 2 szafy, 1 fryzjerka, 1 łazienka, 4
stoły, 4 stożki, 1 garnitur kozykowy,
17 różnych krzeseł, biblioteczka, 1 burko,
1 kredens, 1 pomnik, 1 witraż, 1
fotel pianinowy, 1 szafa, 1 stół, 2 łóżka,
2 kocy, 1 umywalka, 1 tapczan, 2 obraz-
y, 1 miska, pokiel, kompletne urządze-
nie restauracyjne, stoły, krzesła, bufet,
biliard i różne felciki, 7 krzeseł, 1 umy-
walka, 3 ramki, 1 „walka”, 1 kocy, 1
lampa, 1 stół, 1 wanna, 1 szafa, 1 lustro,
1 wieszak, 1 kredens kuchenny, 1 obraz,
1 łóżko, szafka, wanna etc.

Ruchomości powyższe oglądać można
na miejscu sprzedaży owoier godz. przed
rozpoczęciem licytacji. (3979)

KOMORNIK SĄDU GRODZIEKIEGO
w Katowicach, rewiru IV.

Poszukuję do prowadzenia mojej
od szeregu lat istniejącej hurtowni
towarów kolonialnych
kierownika
z ewentualną kaucją. Zgłoszenia pod
(1111) do Polski Zachodniej (1166)

ŻYCIE GOSPODARCZE

Niedziela, dnia 16 kwietnia 1939 r.

Sytuacja na rynkach rolnych

W ub. tygodniu na niektórych zagranicznych rynkach zbożowych ceny cokolwiek zwykowały, prawdopodobnie pod wpływem zmniejszonego zapotrzebowania kilku krajów europejskich, do których ostatnio dołączyła się Hiszpania. Wobec znacznych wszakże posiadanych zapasów nie ma to większego znaczenia. Argentyna w dalszym ciągu ładuje na okręty bardzo dużo zboża, przeważnie pszenicy, wkrótce rozpocznie zapewne ładować i Kanada. Braku zboża więc rynki odczuwać nie będą. Gorzej natomiast przedstawia się sprawa z regulowaniem należności. Niemcy np. stale poszukują zboża, ale płacą towarem.

Na rynku krajowym przeważnie bez zmian ceny utrzymały się. Po ożywieniu przedświątecznym obecnie na naszych rynkach nastąpiła pewna cisza. Łączy się to po części z rozpoczęciem pilnych robót w polu, skutkiem czego popyt zwykle maleje, a ceny mają tendencję zwykłą. Ożywienia obrotów można oczekiwać dopiero w końcu kwietnia, po zakończeniu najpilniejszych siewów. Wtedy też wyjaśni się, jakimi zapasami rolnicy jeszcze rozporządzają, chociaż

według nadchodzących wiadomości są one jeszcze dość znaczne.

Na rynku zwierząt rzeźnych koniunktura kształtuje się dość mocno. Zbliża się okres pastwiskowy, kiedy rolnik nie ma już większych trudności z żywieniem bydła, wstrzymuje się więc ze sprzedażą. Tym się tłumaczy stosunkowo nierzadko byłą dorosłość. Cieleta utrzymują się. W dalszym ciągu trzoda chlewna lekko zwyknie, dzięki czemu opasanie kulluluje się dobrze, pomimo pewnej zwykły zboża i otrąb. Zaznaczyć wszakże należy, że obroty poświatyczne na rynkach zwierzęcych są zwykle mniejsze, a ogólna sytuacja wyjaśni się dopiero za kilkanaście dni.

Na rynku nabiału bez większych zmian. Ceny masła i mleka po ostatniej niższe utrzymały się przy dość dużej podaży. Również bez zmian jaja, ponieważ jednak do wyługu przeznaczają się przede wszystkim jaja większe i obowiązkowo świeże, przeto ten właśnie towar jest poszukiwany przy cenach wyższych, od notowań rynkowych, dotyczących towaru przeciętnego i przeważnie późniejszego.

Na rynku warzywnym sytuacja kształtuje się dość mocno z wyjątkiem cebuli, która wobec nadchodzącej cieplejszej pory, znacznie się psu, a której zapasy są jeszcze dość duże. Pozostałe warzywa z zeszłorocznego produkcji wobec wyczerpywania się zapasów ciągle zwykują (zwłaszcza wszelkie kapusty). Nowalicy jeszcze są drogie, gdyż jest ich jeszcze mało, wkrótce jednak zacząć się ukazywać w większej ilości, o ile dopisze ciepło. Wtedy też niezawodnie stanowią

Ma zęby jak młodzienciel

W stałości zdrowe zęby są niezbędnym warunkiem dla zachowania zdrowia. Dlatego zawsze trzeba zwracać uwagę na zęby, który powoduje obniżenie, a nawet wypadanie zębów.

Używajcie Kalodontu. Jest to jedyna pasta zawierająca Sulfuricynolol, dzięki czemu zwalcza kamień nazębny i zapobiega jego ponownemu tworzeniu się. Wolne od kamienia zęby są nie tylko białe, ale również mocne i zdrowe.

Co rano
a przede
wszystkim
co wieczór

KALODONT

przeciw
kamieniowi
nazębnemu

Kronika gospodarcza

Krajowa

TRZY PILNE ZAGADNIENIA ROLNICZE.

Koła rolnicze wskazują, że na czoło zagadnień wstąpiła się: niepodatłość gospodarstw wiejskich, kredyt na spłaty rodzinne i hinoteki wiejskie.

Stąd też koła rolnicze wyrażają nadzieję, że powyższe trzy na bardziej pilne zagadnienia rolnicze znajdą dla siebie odpowiedni wyraz na nadchodzącej sesji budżetowej.

CZĘŚCIOWE ZA WISZENIE DŁUGÓW ROLNICZYCH.

Do dnia 30 czerwca 1939 r. zawieszona została z mocy ustawy, ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym, płatność wszelkich długów rolniczych, powstałych przed 11 lipca 1932 r. bez względu na to, czy jest to dług już uporządkowany czy jeszcze nie.

Uporządkowanie długów rolniczych rozumie się bądź z mocy samego prawa (na 14 lat w 28 ratach półrocznych, płatnych na 1. X. i 1. IV. 1938 r., przy czym nie zapłacone do 1. IV. 1939 r. chociażby jednej raty — obecnie na mocy cytowanej ustawy do 1. IV. 1939 r. — powoduje uchylenie wzmiankowanych ulg) może ono też być rozumiane z mocy orzeczenia sądu rozstrzygniętego na czas do uznania tegoż Sądu. I w tym wypadku nie zapłacone 2-ich kolejnych rat pomimo wezwania może powodować wydanie orzeczenia z mocy art. 46 rozporządzenia o konwersji długów rolniczych uchyłającego ulgi. Wreszcie uporządkowaniem długów rolniczych zajmuje się Bank Akceptacyjny, przed którym również zawierane są umowy.

SPADEK ZADŁUŻENIA ROLNICZEGO.

W kołach zainteresowanych wskazują z naciskiem na spadek zadłużenia rolniczego, jaki na podstawie pewnych danych szacunkowych przejął się w r. 1938. W ostatnich miesiącach tegoż roku stan zadłużenia na 1 ha w drobnych gospodarstwach rolnych zmniejszył się ogólnie o około 4% w porównaniu z analogicznym okresem 1937 r., przy czym największy spadek zadłużenia wykazuje gospodarstwa do 5 ha — bo 12%. W poszczególnych rodzajach kredytów — zadłużenie w dziale kredytu na spłaty rodzinne wykazuje np. spadek o 41%.

Gdy się zważy że opłacalność produkcji rolnej bynajmniej nie uległa w r. 1938 poprawie, to zjawisko spadku zadłużenia rolniczego, a więc sumienne wypełnianie zobowiązań kredytowych przez rolników — staje się bardzo znamienne i wymowne.

Obroty na giełdach zbożowo-towarowych

Według danych G. U. S., ogólny obrót na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce w okresie pierwszych siedmiu miesięcy roku gospodarczego 1938-39, tj. od 1. 8. 1938 do 28. 7. 1939, osiągnął 8 235 578 ton, wobec 2 691 187 ton w odpowiednim okresie roku gospodarczego 1937-38.

Widzimy z powyższego, że obroty na tych giełdach w roku bieżącym poważnie wzrosły. Największe obroty wykazuje giełda bydgoska, a mianowicie 555 804 ton, wobec

Nowa ustawa rolna o wzajemnej samopomocy

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z ministrami: Spraw Wojskowych, Wewnętrznych i Skarbu wydał rozporządzenie o samopomocy rolnej.

Samopomoc rolna obejmuje obowiązki wykazywania wzajemnej pomocy przez: wzajemne świadczenia w formie robocizny oraz udzielania uprzedz, środ-

ków transportu, narzędzi i maszyn rolniczych, oraz wspólne dokonywanie upraw, siewu, pielęgnacji, zbiorów, omlotów, oraz zabezpieczenia i przewozu plonów i produktów gospodarstw wiejskich.

Obowiązek samopomocy rolnej można rozszerzyć na materiał siewny i pasze. Samopomoc rolna opiera się na zasadzie wzajemnych świadczeń w naturze

lub od płatności w gotówce. Wprowadzenie samopomocy rolnej na obszarze całego województwa lub jego części zarządza wojewoda.

Samopomocą rolną na obszarze gromady kieruje przewodnik wiejski. Pomocnika wiejskiego oraz w miarę potrzeby jednego do trzech jego pomocników powołuje starosta po wysłuchaniu opinii społecznej reprezentacji rolnictwa. Starosta może każdej chwili odwołać przewodnika wiejskiego i jego zastępców.

Bezpośredni nadzór nad działalnością przewodnika wiejskiego sprawuje wójt a nadzór zwierzchni — starosta.

Organa ustrojowe gromady i gminy obowiązane są do wykazywania przewodnikowi wiejskiemu wszelkiej pomocy w zakresie wykonywanych przez niego czynności.

Rozporządzenie weszło w życie z dn. 11 bm. Ustawa ta jest niewątpliwie dalszym ciągiem naszych ustaw obronno-gospodarczych, dających normy prawne do postawienia naszego gospodarstwa na stopie wojennej w razie potrzeby. Jednakże powyższa ustawa wywołuje pewne zastrzeżenia w kołach rolniczych. Chodzi mianowicie o to, aby prace „przewodników wiejskich” zespolić ściśle z opinią i pracą organizacji rolniczych i samych rolników, oraz aby akcji tej nie zbiorokratyzować od razu przez ingerencję czynników administracji. W każdym razie ustawa ta wymagać będzie bardziej umiejętnego stosowania.

Naczelne zadania Targów Katowickich

Wyniki ankiety Izby Przem.-Handlowej

Plenarne zebranie Izby przemysłowo-handlowej w Katowicach, jak już donosiliśmy na podstawie przeprowadzonych przez Izbę ankiet, opinii komisji i po rozpatrzeniu obecnej sytuacji Targów Katowickich, uzasadnionych przez Śląskie Tow. Wystaw i Propagandy Gospodarczej, wyraziło opinię, że zasadniczo instytucja Targów dorocznych w Katowicach posiada swoje uzasadnienie gospodarcze i że dalsze organizowanie tych Targów jest celowe przy spełnieniu następujących warunków:

1) Targi Katowickie winny być przeglądem przede wszystkim wytwórczości przemysłowej Śląska, 2) Targi Katowickie winny grupować również wystawców tych działów przemysłu Śląskiego z poza Śląska, których wytwory potrzebne są przemysłowi Śląskiemu, 3) Targi winny również grupować wy-

stawców tych wytworów przemysłowych polskich, które są przedmiotem masowego spożycia rynku Śląskiego, 4) Tereny i lokale Targów Katowickich winny ulec gruntownej zmianie przez rozbudowę i dostosowanie ich wyglądu i pojemności do potrzeb poważnej imprezy gospodarczej, gdyż obecne tereny i budynki uniemożliwiają wielu przedsiębiorstwom branie udziału w Targach, 5) Organizacja Śląskiego Tow. Wystaw i Prop. powinna ulec takim zmianom, które by umożliwiły wejście w skład władz Towarzystwa reprezentacji przemysłu Śląskiego i zapewniły stały nadzór, życiu gospodarczemu na metody i formę organizacji Targów.

Plenarne zebranie wzywa zarząd Izby do poczynienia kroków w celu jak najszybszego zrealizowania powyższych wniosków.

Powstanie Śląskiego Towarzystwa Rolniczego

W Katowicach odbyło się 4. roczne walne zebranie Śląskiego Związku Kółek Rolniczych, na którym — po przyjęciu sprawozdania z pracy za rok ubiegły i program pracy oraz budżetu na rok następny — przyjęto statut Śląskiego Towarzystwa Rolniczego, dobrowolnej organizacji ogólnoroletniej, która obejmie zasięgiem swej działalności teren całego województwa Śląskiego. Śląskie Towarzystwo Rol-

nicze powstaje z fuzji trzech organizacji: Śląskiego Związku Kółek Rolniczych, obejmującego zasięgiem swej działalności teren dawnego Górnego Śląska, Towarzystwa Rolniczego w Cieszyńsku, obejmującego zasięgiem swej działalności tę część Śląska, Cieszyńskiego, która w roku 1920 przypadła Polsce i Towarzystwa Rolniczego w Cieszyńsku Zachodnim, obejmującego zasięgiem swej działalności dawny t. zw. Śląsk Zachodni.

W obradach brał udział J. E. ks. biskup Bielski oraz przedstawiciele: Dowództwa Okręgu Korpusu, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Związku Izby i Organizacji Rolniczych, Śląskiej Izby Rolniczej i szeregu instytucji z rolnictwem związanych.

Podczas obrad silnie manifestowano gotowość Śląskiego społeczeństwa rolniczego do podejmowania wszelkich wysiłków w obronie interesów narodowych oraz postanowiono apelować do wszystkich członków kółek rolniczych o jak najliczniejszy udział w subskrypcji pożyczki rolniczej.

Wyjaśnienie w sprawie ryczałtów

Dziennik Urzędowy Min. Skarbu nr. 6 za rok bież. przynosi wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu do ogłoszonego w Nrze 17 Dz. Ust. rozporządzenia o poborze podatku obrotowego i dochodowego w formie ryczałtu za lata podatkowe 1939 i 1940. Platnikom umożliwia ono delegować do udziału w rozporządzeniu wniosków o wysokości ryczałtu członków rodziny lub pracowników bez zapotrzebowania pełnomocnictwa w opłatę stempla oraz daruje się im skutki zaniebdania wszelkich terminów ustalonych w rozporządzeniach. Możliwa jest zgoda platnika na ryczałt w podatku dochodowym z równoczesnym żądaniem wyłączenia z ryczałtu podatku obrotowego. Najwyższe przewidziane opodatkowanie z podatku dochodowego nie może przekraczać 450 zł przy ustalonym łącznym dochodzie rocznym do 7200 zł.

Adam Naisiński

As pik

powieść sensacyjno-detektywistyczna

(2) Ciąg dalszy)

— Prawo tego zabrania. Nie będę ukrywał — ty musisz umrzeć. Asie Pik. Z tej sytuacji nie istnieje żadne inne wyjście. Prawo nie zna litości w takich wypadkach... Przypuśćmy, że mnie zastępiez. Czy to cię uratuje...

— A... gdyby... okazał skruchę... Gdybyś darował panu — inspektorowi policji — życie... i w zamian...

— Wątpię. Skrucha... w tym położeniu musi być uważana za coś teatralnego, z gruntu fałszywego, kwalifikuje cię raczej ujemnie. Powtóre... — detektyw zrobił przerwę — ja nie wymagam, abys ty mnie oszczędzał. Jestem na służbie i nie mogę — nawet pod groźbą broni — iść na rękę mordercy. Zresztą, to nie jest wcale potrzebne... Zupełnie niepotrzebne...

Coś w intonacji głosu Bernarda Żbika spowodowało, że As Pik zadłżał...

— Dlaczego... to... nie... jest... potrzebne?

— Powiedziałem już raz: Można być kłotą, lecz nie należy być mordercą. Czy ja byłbym tu rozmawiał z tobą tak spokojnie, gdybym nie miał pewności, że ta... broń — jest pusta, że nie może wystrzelić. Ktoś — mówiąc wyraźnie — unieszkodliwił tę łaskę. Usunął kulę...

— Kto!... Kto...

— Niech pan nie krzyczy, bo oni jednak nadbiegną...

— Kto usunął kulę...

— Myślałem, że pan domyślił się już. Panna Irena, pielęgniarka...

— Co?...

— Jest agentką lechowskiej policji kobiecej. Od chwili, gdy skierowałem podejrzenie przeciwko panu — sprawdziłem... pielęgniarkę. Czy pana nie zaskakiwało, nie zainteresowało czemu we wszystkich mieszkaniach zarządziłem przeprowadzenie dokładnej rewizji — a w mieszkaniu nr 8, w twoim mieszkaniu... nie? Ta łaska — wskazał wyciągniętą ręką...

As Pik mimowoli spojrzął na łaskę i ta sekunda wystarczała Żbikowi. Rzucił się całym ciężarem ciała. Tamten ugodził... Szamotali się przez chwilę i — skończone. Nie wypuszczając z dłoni bołocnie wykręconego przegubu „Baleya”, Żbik wyjął gwizdek lewą ręką i dmuchnął. Jednocześnie odrzucił nogą łaskę...

Nadbiegli... Pierwszy Skotowski, za nim Wielgus i Sznajder. Wydobyli kaski... Chirurg nie przejmując uśmiechać się cynicznie — oderwał...

— La comedia e finita — rzekł wesoło. — Jak ja odegrałem moją rolę?

— Wybitnie inteligentnie, tym bardziej — że nie miałem czasu uprzedzić pana — odparł Żbik poważnie i mocno nacisnął wyciągniętą ku niemu dłoń lekarza. — Ale pan przecież od dawna podejrzewał Baleya...

— Tak. Był u mnie i prosił o lekarstwo na ból wątroby. Od razu zorientowałem się, że może boleć go wszystko oprócz wątroby — lecz nie miałem przecież dowodów ani powodów... Pomyślałem — normalna hipochondria, na którą cierpią wszyscy ludzie, znający osobiste lekarzy (wstąpił do mnie jako znajomy — sąsiad, nie jako pacjent) i zapisałem mu proszki. Przeczytał receptę i powiedział, że to mu nie pomoże. Prosił o zastrzyk pantoponu i aby mnie nie trudzić, oświadczył, że sam go sobie zrobi... Zapisał ampułkę pantoponu...

— Trucizna? — zapytał Żbik lakonicznie.

— Jedna ampułka jeszcze nie — ale pięć razem już tak. Był u mnie pięć razy w odstępach tygodniowych.

— Chciał mieć truciznę pod ręką — skinał głową Żbik nie zwracając uwagi, że morderca przysłuchiwał się tej rozmowie z otepiałym spojrzeniem w oczach. — Dla siebie nie — bo to nie jest typ samobójcy, za dużo egoizmu. Dla murzyna, albo dla pana. Zatem przygotowywał się od dawna...

— Tak wygląda... Rozumie pan dlaczego wspominałem, gdy wysiedliśmy z teatru przed teatrem, o pantoponie i o wątrobie. Domyślałem się, że ten gągalek knuje coś przeciwko mnie od czasu jak ten murzyn wpadł do mnie z jakąś urojoną chorobą...

— Dlaczego nasunął mi pan myśl o repertorium klientów, doktorze...

— Wiedziałem, że Baleya był klientem zamordowanego. Linde sam mi o tym mówił i wyglądał przy tym dziwnie — biedny mecenas. Dlaczego?

Żbik wyjaśnił mu dokładnie.

— Fiu! Byłby to, inspektorze. Po co odegrał pan tę komedię ze mną?

— Nie wiedziałem, jakie jest narzędzie zbrodni Asa Pika. Bez tej danej skazanie mordercy byłoby niemożliwe. Wprawdzie tuż po „pseudo - zamachu” na Baleya umieściłem w jego mieszkaniu agentkę jako pielęgniarkę — ale ona nie znalazła mimo skrupulatnych poszukiwań, oczywiście dyskretnych, żeby paszek nie zorientował się. Wobec tego postanowiłem go sprowokować i udać mi się. Wycelowałem do niego z tej łaski, nabitej jednym nabojem i byłoby źle, gdyby go nie zabił głupim trickiem, którego aż się wstydzę. Powiedziałem mu, że panna Irena usunęła naboż z łaski...

— A czemu pan inspektor kazał nam odejść — wtrącił Wielgus.

— Dlatego, mój wścibski, że w owej chwili Armand Baleya celował do mnie z nabitej łaski - fuzji i mógł mnie zabić jak nie...

Leżący do tej chwili nieruchomo morderca — szarpnął się wściekle.

— Ty psie! — krzyknął — więc ona wcale nie usunęła kuli.

— Nie mogła — wyjaśnił Żbik spokojnie. — Było mi bardzo przykro, ale panna Irena aczkolwiek jest zdolną agentką policji — nie odkryła tajemnicy tej łaski.

— Ty chytry psie!

— Zabrać go — rozkazał Bernard Żbik krótko, co Wielgus i Rogalski wykonali szybko i sprawnie.

Doktor Skotowski spojrzął inspektorowi uważnie w same oczy.

— Więc pan naraził się na śmierć, aby wykryć narzędzie zbrodni.

— Musiałem je wykryć. Bez tego wymiar sprawiedliwości byłby wobec mego bezzadny.

Skotowski powtórzył z nieukrywającym podziwem, ważąc każde słowo:

— Pan świadomie naraził się na śmierć. On mógł nie uwierzyć w tę naiwną bajeczkę o pustej łufie...

— Postarałem się trochę tę bajeczkę uprawdopodobnić. Umyślnie kazałem pannie Irenie wyjść z jego mieszkania, a nie wyjść z domu. To dało Asowi Pik do myślenia. Zaczął podejrzewać, że z tą pielęgniarką nie wszystko jest w porządku.

— Ale mimo to — pozostaje faktem, że on mógł pana zabić.

— Po co pan to podkreśla, doktorze. Naraziłem życie. Jestem oficerem policji śledczej. Skarb państwa płaci mi za takie ewentualności z góry.

Lecz tego stojący z boku aspirant Billewski nie mógł pominąć milczeniem.

— Panie doktorze — rzekł żywo — pan inspektor Żbik choruje na skromność. Ale on...

Bernard Żbik odwrócił się z sympatycznym uśmiechem:

— Aha!... Zaczynają się peany. P... może jeszcze nie wie, doktorze, że lekroć uda mi się zdemaskować jakiegoś gupca, muszę ścierpieć mnóstwo pochwał i komplementów...

— As Pik był mądry — rzekł lekarz poważnie. — A pan był jeszcze mądrzej szy.

Detektyw uśmiechnął się. Podszedł do stojącej obok aspiranta młodej naprawdę skromnej kobiety.

— Dziękuję za współpracę, panno Ireno.

— Nie wiem za co — zarumienila się. — Pomimo, że pan inspektor dał mi do zrozumienia bardzo dokładnie, iż mam szukać długiej broni palnej — nie znalazłam jej, chociaż miałam tę łaskę kilka razy w ręku. Gdyby mi się udało — pan nie musiałby narazić życia...

— Proszę nie być zbyt skromną. Robiła pani co mogła. A on miał tę łaskę stale przy sobie i nie dziwnie. Zagrała pani znakomicie i bez prób rolę pielęgniarki — tak jak pan doktor Skotowski rolę podejrzanego.

— Aha! — zaśmiał się cynik. — Teraz u mnie zaczyna się. Może jednak pójdziemy stąd. Jako lekarz chcę zauważyć, że wilgoć i przeciągi w tej piwnicy mogą być szkodliwe dla cennego zdrowia. Wprawdzie oboje nie wierzę w przeciągi i gwiżdż na nie — lecz pacjentów zawsze przestrzegam. W nauce medycyny istnieją o przeciągach dwie biegunowe sprzeczne teorie — ja — jak zwykle — gwiżdżę na obie...

Nie dokończył. Machnął ręką i mruknął filuternie do panny Ireny:

— Gdyby panią znudziło zajęcie Sherlocka Holmesa w spódnicy, lub gdyby — co dać Boże jak najprędzej — wyrzucono panią z policji — chętnie służę posadą pielęgniarki w mojej lecznicy. Oczywiście mam zamiar przystawiać się do pani, aby ją potem porzucić ze złamanym sercem. Złamane serca to moja chirurgiczna specjalność, jak również odgrywanie roli podejrzanego o morderstwo w sprawach prowadzonych przez pana inspektora Bernarda Żbika... Idziemy... bo tu przeciąg.

Gdy opuszczali teatr, na ulicy świątło już. Wschodził piękny, kwietniowy poranek.

XXVI.

Honi solt qil mal y penso...

As Pik nie ujawnił przed sądem swego prawdziwego nazwiska, może nie chciał go kłaść ani imy, którzy je nosili — hańbą wyroku śmierci. Powieszono go. Murzyn Nagg, obywatel brazylijski, na wpół dziki człowiek, spełniający ślepo rozkazy białego pana, był dozorcą na plantacjach, na pytania sądu odpowiadający bełkotem niemowy — został skazany na osiem lat więzienia i na wydalenie z Polski po odbyciu kary. Łaskę - fuzję, narzędzie zbrodni, można dziś obejrzeć w gablotce, w Muzeum Kryminalistycznym przy Komendzie Główniej Policji Państwowej w Warszawie

(Dokończenie nastąpi).

Ludność Rzymu na przestrzeni wieków

Według ostatnich danych statystycznych Rzym liczy 1.299.000 mieszkańców. O 1914 roku ilość mieszkańców wzrosła więcej niż dwukrotnie. Z tą liczbą Rzym osiągnął taką ilość mieszkańców, która była przed dwoma tysiącami lat, za panowania cesarza Augusta. Adne jednak miasto na świecie nie robiło takich skoków demograficznych, jak Rzym — miasto o charakterze wiejskim w legendarnych czasach Romulusa i Remusa, milionowe miasto w czasach cesarów, średnie miasto na przełomie tysiąclecia po Narodzeniu Chrystusa, osada pasterska przy końcu średniowiecza, 100.000 mieszkańców w epoce Odrodzenia i wreszcie milionowe miasto w czasach...

Starożytność przekazała nam 39 spisów ludności, pierwszy — 568 lat przed Chrystusem za przedostatniego króla Serwiusza Tuliusza, który wykazał 84.000 mieszkańców, ostatni w 51-y rok przed Chrystusem za Cezara, kiedy to osiągnięto milion. W okresie trzech stuleci rozwoju cesarstwa a więc do roku 350-go po Chrystusie, ilość mieszkańców, która za Augusta wynosiła 1.300.000 utrzymała się przeważnie na tym samym poziomie. Później następuje po upadku imperium szybki spadek. W chwili zderzenia ostatniego tytularnego cesarza Romulusa Augustulusa w r. 475, Rzym liczył już tylko 100.000.

Rozpoczęły się teraz czasy „średnie-

go Rzymu” — miasta papieża. Jeszcze miasto lśniło odblaskiem minionej świetności, ale było coraz gorzej. Gdy papież Grzegorz XI po Awinionie z powrotem przeniósł tron do Rzymu, wspaniałe miasto imperatorów i papieży był osadą pasterską, liczącą 17.000 mieszkańców.

Nawet w czasach świetności papieństwa, w epoce Odrodzenia, nie był Rzym pod względem ilości mieszkańców prawdziwym „wielkim” miastem. Za Papieża Pawła IV w 1555 r. spadła liczba mieszkańców z 80.000 do 50.000. Przy końcu panowania lubiącego przepych Sykstusa V w roku 1590-ym osiągnięto wreszcie pierwszych 100.000. W 1650 r., za Innocentego X, gdy epoka wielkich papieży Odrodzenia — Juliusza II i Medyceusza już przebrzmiała, mimo to liczba mieszkańców nie przekroczyła 120.000 z 30 tysiącami rodzin. Jednak była to epoka, w której Rzym otrzymał znowu prawdziwą osiadłą ludność. Jako miasto papieży Rzym przez długi okres czasu miał ciągle charakter wiejski, który utrzymał się do 1870 r., w którym to roku został stolicą Zjednoczonego Królestwa Włoch. Rok 1870 — 226.000 mieszkańców, przy końcu ubiegłego stulecia 460.000, rok 1914 — 600.000 i na wiosnę 1939 roku — 1.299.000. Ale gdy w roku 1858 jeszcze 73% chwalilo się, że są urodzonymi Rzymianinami, w roku 1931 było już ich tylko 42,6%.

783

W Ja zatruc myślę jacych dane) 12 bra dy, ku po 20 ku ub dach p przetw pełni miesia nienie wszelk pokazn

Z HUT i KOPALN

Niedziela, dnia 16 kwietnia 1939 r.

Co to jest P. T. O. K.

Nie trzeba chyba udowadniać, jakie znaczenie dla ugruntowania potęgi państwa ma karny, uświadomiony, społecznie wyrobiony obywatel. Ciemnota sześciu mas i niespołeczne nastawienie rządzących, często w historii znaczący się krwawymi szlakami rewolucji i prowadzący do upadku potężnych państw. I w naszej historii zanik oświaty i upadek ducha obywatelskiego okupił musielismy drogą latami wiekowej niewoli.

Szczególnie we współczesnym państwie, gwarantującym wszystkim równe prawa polityczne, nieświadomym mas obywateli stanowią nader potężną siłę, która, nieodpowiednio pokierowana, doprowadzić może do strasznego zniszczenia, jak to widzimy na przykładzie naszego sąsiada wschodniego. W chaosie współczesnych skomplikowanych warunków życiowych jakże łatwo demagogom i ludziom złej woli, działającym na rozkaz sił obcych, wygrywa własne cele — o ile nie przeciwstawi się im uświadomienie i wyrobienie kulturalne społeczeństwa. Bez samodzielności myślenia nie ma prawdziwej wolności obywatelskiej.

Szczególnie silny atak przypuszcza się do warstw robotniczych. Warstwy robotnicze są bowiem liczebnie równocześnie zaś wskutek ciężkiej walki o byt ograniczone są ich możliwości uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym i stąd stanowią nader dogodny narzędzie polityki samozwańczych przywódców.

I tu na Śląsku istniejącemu Robotniczemu Instytutowi Oświaty i Kultury poczęto z góry narzucać kierunek obliczony na skłócenie społeczeństwa. Zdrowo myślące tutejsze rzesze robotnicze oparły się tym wpływom i w kwietniu ub. r. zerwały wpływ organizacyjne z R. I. O. K-iem, przystępując do Pracowniczego Towarzystwa Oświatowo-Kulturalnego im. Stefana Żeromskiego. Od tej chwili rozpoczyna się jasna karta w dziejach ruchu robotniczo-kulturalnego na Śląsku.

Niespełna rok minęło od czasu, a P. T. O. K. rozwinął się wspaniale. Liczba oddziałów, które przeszły do P. T. O. K., wyniosła 30. Obecnie jest oddziałów blisko 60, przy czym Okręg Śląski obejmuje nie tylko Górny Śląsk, ale i pow. chrzanowski i Zagłębie Dąbrowskie, z którego przystąpiło do P. T. O. K. 15 kół b. „Związku Przyjaźni”, oraz Zaolzie, w którym powstają coraz liczniejsze oddziały. Dla Zagłębia i Zaolzia stworzono osobne podokręgi.

Ten rozwój P. T. O. K. możliwy był dzięki poparciu Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych, który stanowi dla P. T. O. K. naturalne zaplecze. Praca P. T. O. K. poszła zresztą nie tylko w szer, ale i w głęb. Nie wystarczy już dziś, że świat pracy, robotnik, będzie przyswajał sobie wartości kulturalne — on musi mieć udział w ich tworzeniu; wtedy dopiero będą one jego wartościami, jego kulturą, a nie udostępnioną mu kulturą inteligentów. Zniknie przepaść, która dzieli robotnika od inteligenta i ramie w ramie kroczyć oni będą w zrywku ku Polsce jutra. Współczesna chwila

785 tysięcy robotników w wielkim przemyśle

Jak wynika z danych, ilustrujących stan zatrudnienia w górnictwie, hutnictwie i przemyśle przetwórczym w Polsce, ilość pracujących robotników w końcu lutego (ostatnie dane) wyniosła 785.287. Zaznaczyć należy, iż brane są tu pod uwagę tylko takie zakłady, które zatrudniają normalnie przynajmniej po 20 robotników. W tym samym czasie roku ubiegłego pracowało w większych zakładach górniczych, hutniczych i przemysłowo-przetwórczych tylko 742.661 robotników. W pełni sezonu produkcyjnego, to znaczy w miesiącach wrzesień — październik zatrudnienie przekroczy 900 tysięcy, a według wszelkiego prawdopodobieństwa osiągnie pokonając cyfrę 1 miliona ludzi.

wymaga również od robotnika udziału w budowie polskiej rzeczywistości. Nie wystarczy więc, że robotnik jest uświadomiony, musi mieć inicjatywę, poczucie odpowiedzialności, społeczność, ofiarności, zdolność decyzji i głęboki patriotyzm.

Z świetlic P. T. O. K. mają wyjść kulturalni, przepojeni duchem bezinteresownej służby społecznej działacze związków zawodowych, działacze ideowi, dobrze rozumiejący interesy państwa, narodu i świata robotniczego. Nie przez rzucanie demagogicznych hasel, ale przez tworzącą codzienną ideową pracę wśród warstw robotniczej i związków zawodowych, przyczynia się oni do poprawy bytu robotników, do wprężenia ich do pracy nad pomnażaniem siły państwa, narodu polskiego i jego kultury przez przygotowanie ich do udziału w pracy społecznej, samorządowej i gospodarczej, przez wyrobienie dyscypliny społecznej: poczuciaładu szacunku dla człowieka i maszyny współdziałającej w procesach przetwórczych, przez wyrobienie przedsiębiorczości indywidualnej i umiejętności zespołowego działania, jak również wyzwolenie w życiu rzesz robotniczych piękna radości, zadowolenia i dumy z pracy twórczej.

Praca w P. T. O. K. ma dwa kierunki. Z jednej strony prowadzi się pracę ruchu młodo-robotniczego — szkoli przyszłych działaczy przez stworzenie w ramach Zarządów oddziałów — Wydziałów Oświaty Robotniczej, z drugiej zaś strony prowadzone są prace oświatowe w środowiskach robotniczych i wśród związków zawodowych. Organizacja tych prac spoczywa w ręku świata pracy, robotników. Okresy letnie wykorzystywane są na urządzanie zbiorowych imprez sportowych, zlotów, widowisk, popisów muzycznych, festynów robotniczych i wycieczek krajoznawczych.

Na osobne podkreślenie zasługuje akcja wczasów robotniczych, w których organizacji P. T. O. K. bierze bardzo czynny udział i akcja propagandy ogródków działkowych. Na okres jesienno-zimowy przypadają kursy oświatowo-kulturalne w poszczególnych oddziałach oraz prace wychowawcze, organizacyjne i fachowe kształceniowe. Między innymi urządzono w ośrodkach robotniczych kursy ustawodawstwa pracy, higieny i bezpieczeństwa pracy i t. p., oraz kursy opieki nad matką i dzieckiem robotni-

czym, higieny i wychowania dziecka, które cieszyły się niesłychaną frekwencją do 160 słuchaczek na kursie).

Łącznie urządzono 20 kursów różnego rodzaju z udziałem około 700 uczestników. Organizuje się też świetlice, zespoły samokształceniowe, muzyczne, chóry, koncerty, wykłady, odczyty i pogadanki.

Ten bilans jednorocznej działalności wskazuje dobitnie na wartości, jakie wnosi do naszego życia społecznego Pracownicze Towarzystwo Oświatowo-Kul-

Przed wielką manifestacją metalowców Z. P. Z. Z.

Katowice, 15 kwietnia. Od dziś za tydzień, to jest w niedzielę 23 kwietnia br., Katowice będą terenem wielkiej manifestacji metalowców Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych. Manifestacja odbędzie się pod hasłem „10 lat pracy dla państwa”.

Udział w manifestacji wezmą członkowie Polskiego Związku Metalowców ZPZZ z terenu Górnego Śląska, Zaolzia, Zagłębia Dąbrowskiego i pow. bielsko-bialskiego oraz pow. chrzanowskiego. Ponadto zjadą delegacje z innych terenów Polski.

Program dnia manifestacji przewiduje: uroczystą mszę św. połową na boisku pod Parkiem Kościuszką a w wypadku niepogody w hali wystawowej, poświęcenie sztandarów organizacyjnych oddziału Katowice „Ferrum” i oddziału w Boguminie, przy czym oddziałowi temu sztandar fundują metalowcy ZPZZ z Warszawy, jako symbol zjednoczenia się metalowców Zaolzia z metalowcami stolicy. Po pochodzie przez mia-

Niesłabnąca ofiarność świata pracy

Za przykładem członków 17 oddziału Polskiego Związku Metalowców ZPZZ w Chorzowie, którzy kwotę przeznaczoną na urządzenie letniej wycieczki przekazali na Fundusz Obrony Narodowej poszli członkowie metalowców ZPZZ oddziału w Lipinach, przekazując

kwotę zł 100 przeznaczoną na uroczystości związane z 10-cio leciem oddziału na FON.

Załoga robotnicza stalowni „Batory” w Chorzowie (dawniej Wielkie Hajduki) ofiarowała ponownie jednodniowy zarobek na Fundusz Obrony Narodowej, co da kwotę zł 7.400

Zaproszenie NA LETNIE WYCIEZKI MORSKIE 1939r.

Nr 1 MS PILSUDSKI	SZTOKHOLM I KOPENHAGA 31.V-5.VI. Ceny od zł. 200.-
Nr 2 MS BATORY	HELSINKI 15.VI-18.VI. Ceny od zł. 90.-
Nr 2 MS BATORY	ANTWERPIA I LONDYN 13.VII-21.VII. Ceny od zł. 324.-
Nr 4 MS PILSUDSKI	FIORDY NORWEGII 25.VII-9.VIII. Ceny od zł. 520.-
Nr 2 MS BATORY	SZTOKHOLM I KOPENHAGA 17.VIII-22.VIII. Ceny od zł. 220.-

INFORMACJE I ZAPISY:

GDYNIA AMERYKA

LINIE ŻEGLUGOWE S.A.

WARSZAWA, PLAC MALACHOWSKIEGO 4, TEL. 609.61

ODDZIAŁY: GDYNIA - KRAKÓW - LWÓW ORAZ BIURA PODRÓŻY

zdrowie i siły dziecka
w
**CZOKOLADZIE
MLECZNEJ**
Fuchs
110 LAT ISTNIENIA

złotych. Równocześnie wspomniana załoga uchwaliła subskrypcję pożyczki zgodnie z przewidzianymi normami.

To dwa przykłady niesłabnącej ofiarności świata pracy winny być przykładem dla tych, którzy dotychczas jeszcze nie pośpieszyli z subskrypcją. Prawda, że do 5 maja mamy około trzech tygodni, ale z subskrypcją nie należy zwlekać. Takie stanowisko zajmuje świat pracy.

RODZICE POLSCY

Nadając dziecku swemu imię niepolskie, nakładacie na nie piętno obce, które w polskim otoczeniu później uważać będzie za nieuzasadniony ciężar

Zdzisław Stuglik

„Wiosenne nastroje” wśród ptaków

Podczas gdy u nas zima daje się we znaki osiadłemu ptactwu, ptaki przelotne pędzą monotonne życie na dalekim południu. Jest to prawdziwa tajemnica ich płasgowego instynktu. Że bez wychodzenia komunikatów meteorologicznych o stanie pogody nad Europą Środkową — gdzieś tam w Sudanie, czy nad brzegami Nilu, podrywają się do powrotnego lotu, zawsze tak na czas, że przylot ich do kraju rodzinnego następuje najczystszej i w porze, gdy już ląki i pola wolne są od śnieżnej pokrywy.

Bułyśmy w tym roku świadkami bardzo wczesnego przedwiosna, które w ciepłych miesiącach, wystawionych do południa zaczęło się już przy końcu lutego. W czasie tym powoły do nas skowronki, szpaki, drożdzy i czajki, spędzające zimę w Europie południowej, a w niektórych okolicach zawalone nawet przelatujące bociany. Obecnie już wobec znacznego podwyższenia się temperatury, należy się spodziewać powrotu jakiegoś okolicznych, żółtków, mucholówek i ptaków słowkowatych.

A więc lecą już do nas ci najmiłsi z naszych śpiewaków. Nie liczą się z długą niezmierne drogą, którą w obliczu niebezpieczeństw ze strony jaszczerek i sokółków, zmuszone są odbywać noc. Wiedzą ich młoty o szczęściu, które przeżyją w swej ojczyźnie wśród radoznego śpiewu i pracy nad przegotowaniem gniazdek dla swego potomstwa. Odzwane obficie w ciepłym klimacie południa, zabrali doświadczenia na pokonanie trudów podróży, kiedy więc ze znaków im tylko znanych odczytują swym instynktem, że tam w ojczyźnie nie ma już śniegu, zawiązała w nich krew. One dzieci północy, tam! ujrzały światło słońca, tam się więc zwraca ich tęsknota.

W gąszczach łoż nadrzecznych, w brzozywych lasach, na zielonych kobierzach polskich pól rozlegają się bodzie ich radośny śpiew, dopiewający czaru ciepłych słonecznych dni majowych. Na obczyźnie spędził czas młodość, jak prawdziwy wyznawca — patrzył i młodość tam pod dostatkiem powiewiania, zachęcającego do pozostania na zawsze wśród egzotycznych gajów, nie oparł się tęsknocie za miłą dla nich „naszą pokojową”.

Po długiej wędrówce znalazły się wreszcie na swej ojczyźnie. Pierwsze kilka dni odznaczają i poszukują odpowiednich dla siebie zakątków. A więc słowki ze swymi krowiakami koncentrują się zwykle w wilgotnych gajach, przeważnie nad brzegami wód. Drożdzy, dudki i kukulki obierają sobie partie większych lasów i gajów. Skowronki zaś, żółte piskluszki, przepiórczy i inne lądowe załuki zajmują rozległe pola i ląki. Kukulki, choć nie robić sobie konkurencji, widzione rzadko, zajmują orientacyjnie, zajmują natomiast tylko te lasy, które są jeszcze nie zajęte przez ich siostrzyce. Także i słowki dzielą gaje nadzreżne pomiędzy siebie. Stwierdzili-

tem to w dolinie rzeki Wisły oraz nad Solą w okolicach Oświęcimia, gdzie co roku obserwowałem kilka par tych ptaków. Każde małżeństwo słowicze zajmuje mniej więcej pół kilometra pasa nadbrzeżnych łoż, czyli że w odstępach półkilometrowych zakładają one swoje gniazda — w ostatnim jednak czasie, z każdym rokiem staje się słowik na Śląsku coraz rzadszy.

Gdy już ptactwo podzieliło pomiędzy siebie rejony zamieszkania, rozpoczyna się budowa gniazd. Wszyscy w emy o tym dobrze, że materialny na gniazda znozą przeważnie samczyki, przy czym niekiedy pomagają im i samice, natomiast budowa konstrukcyjnego

Pomierający już heron z za morza do rodzinnych stron. Rozglądając się wokół i poklepując, popracując stare, zeszluszone gniazdo.

mieszkania dla potomstwa należy wyłącznie do samicy. Podczas gdy ta ostatnia mogła się całym sobą oddać nadzianiem i utwierdzeniem włókien roślinnych i innych materiałów budowlanych, samczyk po każdym przemieszczeniu budulca wyśpiewuje radośnie, potęgując śpiew coraz bardziej w czasie, gdy ma nastąpić przeniesienie jej przez samiczkę. Jest to cicha fizjologiczna wszystkich niemal zwierząt kręgowych, że w okresie podniecenia płciowego, wyrażają one swą radość w śpiewie oraz w wydawaniu głosów zupełnie odmiennych od ich normalnego odzywania się. Wszyscy znamy cudowne melodie słowików, wesoły i poranny śpiew drożdży, gruchanów i gołębi oraz nawoływanie derkaczy i przepiórek. W porze godowej wszystko co żyje pra-

gnie wyrażać swą radość w śpiewie! — Śpiewają więc nie tylko ptaki... Monotonny pomruk żabiej gromady, odbywającej gody, jest także wiosenną pieśnią miłości. A i niesamowity i przykry dla ucha ludzkiego kwik kociej pary jest najpiękniejszą piosenką, na jaką nasze kuszki zdobyć się potrafią. Nawet brzęk motyli samczyków, zrywających się do lotu w pogon za samiczkami jest także muzyką miłości. Normalnie bowiem lecąc, mucha wydaje inny brzęk skrzydełkami.

Wracając do ptaków przynajmniej musimy, że najpiękniejszą wiosenną melodią jest pieśń wieczorna słowika. Gdy przyroda pogrążona we śnie odpoczywa, najpiękniejszą melodię tej szarej płaszczyzny rozumie człowiek — zbiegły się ona z pieśnią tęsknoty człowieka w pozach. A teraz zastanówmy się nad tym, czy te nocne trele ptasząt mają dla nich jakiś praktyczny znaczenie? Bezsprzecznie tak! — nie w przyrodzie nie dzieje się bez celu, więc i nocny śpiew słowika przynosi jego domowi korzyści. W nocy po gajach wleżą się drapieżne lasice i koty. Wyszukują one po wszystkich krzakach w poszukiwaniu za gniazdami ptasząt. Gdy więc w pewnej odległości od siedzącej na jaszczkach samicy samczyk ochwila żaloznie zawodzi, zwraca na siebie uwagę drapieżcy, który powoli skradła się w nadziei, że rozżuwana ptaszyna da się połapnąć na odległość jego niezawodnego skoku. Ale kiedy nasz młotliwy znalazł się pod krzewem, na którym siedzi śniwka, okazuje się, że usiadł on rozproszony, na cienkiej, bocznej gałęzi szczytowej, długiej na przeszło dwa metry naltka, co stanowi odległość za wielką na pewny skok. W dodatku gęsto wyrastające nedy krzaka uniemożliwiają w ogóle wykonanie w tego kierunku skoku. Wówczas nasz rozbójnik próbuje wdrąć w środek krzewu, aby stamtąd zaatakować upatrzoną ofiarę, ale nimno przystąpienia nawiązeki ostatecznej porażki krótkim z przebiegiem. W tym momencie ptak zrywa się do lotu, w przeciwnym kierunku od gniazda, aby usiąść na innym krzaku i rozpoznać, czy dalej swoje wieczorne pieśni. Zwykle drapieżnik podąża za nim, aby próbować jeszcze raz szczęśliwie, na powrót się znowu ta sama historia — ptak ucieka dalej, a nasz młotliwy, wywołany w pole, nie jest już niebezpieczny dla gniazda. Zwalczając, że żyje z rozbójnikiem, nie lubi przechodzić raz już utrwalać przez siebie drogę, na której w dodatku nie nie ulowi.

Wszystkie jesteśmy miłośnikami ptasząt, to też prawie wszyscy obserwujemy ich zachowanie się na wiosnę w przyrodzie, zwłaszcza na przykładzie wróbi domowych, szpaków. Nieraz udało się nam zobaczyć, jak to wróbel, że wielkim trudem zanosi do gniazda długą słomę, albo jak czunownie z omieszczonymi skrzydłami i napężoną ciałką odwołuje samice, pragnąc jej przez to wyrazić swą wyższość nad rywalami, z którymi musi stoczyć walkę o gniazdo i o prawo po-

wienia niezdecydowanej początkowo małżonki. Rywalizacja pomiędzy samcami odbywa się u wielu gatunków ptasząt, przy czym zawsze zwycięża najsilniejszy z nich i najpóźniej ubarwiony.

Na zakończenie opowiem zdarzenie, które zaobserwowałem na skraju Łęskiego lasu, gdzie w krzaku tarniny złożyły sobie gniazdo pokrzewki. Pewnego razu, gdy już budowa dobiegała końca, przyszedł w pobliże zapracowany ptaszak prawie w tym momencie, gdy z gęstwiny leśnej wznosił się wielki gołębia, podobny w locie do jaszczarki i usiadł niedaleko gniazda. Poznałem zaraz, że to była kukulka, bo ptaszki wcale się jej nie bały i wśród wielkiej wrzawy „naciągali” na nią z różnych stron, co widocznie poskutkowało, bo kukulka odleciała zaraz, nie miała widocznie w tym dniu złych zamarów. Po upływie czterech dni przyszedł znowu w odwiedziny do ptasząt, w gniazdku leżała już 4 jajeczka. Samiczka nie siedziała wesoło na nich — każda bowiem ptaszka matka wie o tym dobrze, że aby pisklęta wyległy się wszystkie w jednym czasie, należy wysiadywać je przez cały czas, dopiero po zniesieniu ostatniego z nich — widocznie miało być jeszcze zniesione pięte jajko. W chwili gdy oddalał się od gniazda na odległość kilkunastu kroków, usłyszałem, pisk pokrzewki, do których dołączyły się jeszcze dwa inne pisklęta. Głównie to krzywość gromadki ścisła kukulka, która wpadła do krzaka z gniazdem i szybko odleciała, odprowadzana przez małych wrzeszczących bohaterów, aż do ścian gęstego lasu, gdzie zanikła wraz ze swym samcem, podążającym obok, który nie wiadomo skąd nagle się kolo niej pokazał.

Poczekaliśmy chwilę, aż pokrzewki wdróżyły. Ostrożnie zbliżył się do gniazda i zaglądał do niego, wesoło potrząsał ogonem, jakby się szczytelił swym bohaterstwem, przez które ocalił swoje przyszłe potomstwo. Wkrótce wesoło pośpiewując, odleciał w okoliczne zarośla. Zbliżył się wtedy ponownie do gniazda, aby zobaczyć, czy wreszcie rozpuszczają się wykształcające się młode młodziaki. W gniazdku leżało 5 jajek — To przyniesione przez kukulkę od razu odróżniło — było ono nieco większe, które posiadało niewiele różniczy się od czterech jajek zniesionych przez pokrzewkę. Ale nie umiemy liczyć ptasząt, nie zauważyliśmy tych różnic. Po zniesieniu jeszcze jednego jajka, przysiadł do nich pierśmi, otulił je wszystkie jednak ciepłymi piórkami, nie zdając sobie sprawy z tego, że wyległy podkulę, stanie się w przyszłości przyczyną śmierci ich rodzinnych piskląt.

Polak nie wchodzi do obcego sklepu

— Zaczęliśmy otwarte walki. Zatelefonowałem zaraz do porucznika i zameldowałem mu o wszystkim.

— Dziś w nocy jestem u was z czterdziestoma ludźmi. Rano pójdziemy do wioski, przeprowadzimy gruntowną rewizję w poszukiwaniu broni.

Nad ranem istotnie przyjechał porucznik ze swoimi żołnierzami. Potwierdził mi natychmiast obawę o wioskę, aby wstąpić o świecie Anamici nie mieli już czasu umknąć przed rewizją. Również ze światem wioska była otoczona, co kilka kroków stał żołnierz z karabinem spokojnie, ale i gotowy do każdej rozprawy. Gdy wioska zaczęła się budzić, zabraliśmy się do roboty. Zakazaliśmy wydalać się z chat, a sami przeszukiwaliśmy systematycznie budę za budą. Próbowali nam stawiać opór, ale gdy pociągaliśmy w ruch kolby karabinów, uspokoił się. Już w jednym z pierwszych domów znaleźliśmy karabin francuski i naboię. Na nasze pytania, skąd go ma, Anamita nie chciał odpowiedzieć. Nie było czasu na długie rozmowy, więc oddaliśmy go pod straż, a sami poszliśmy dalej. W następnej chwili Anamita również nie chciał pozwolić na przeprowadzenie rewizji. Porucznik smagnął go kilka razy batem, aż wtulił się w kąt i nie przeszkadzał więcej, ale niespodziewanie zaatakowała nas jego żona. Gotowała właśnie ryż. Porwała z ognia garnek z gotującym się ryżem i rzuciła nim w najbliższego żołnierza. Poparzony odskoczył ale zaraz jego sąsiad nadział babę na bagnety. W tym domu znaleźliśmy dwa karabiny i mundur żołnierza.

Zając nad nim walczył, o na dobrą.

Czytając cytelnik, że kiedy sytuacja, rzucie nac to znany. Nie zami kich form usamod, ze z wyci przypom Państwo

Mam

warszaw, ra, oprac konstytucję szlenu P, z ziem od razu, że do tzw. u chcieli pr nie był n wyda si wym Niel rowska k o ujętych w m). Trak

J. Białoskórski
Indochiny
le opowiem ci, siers. Lepiej Cudowneuskij

14)

Kazałem dać salwę w powietrze. Ale i to nie pomogło. Strzelać do nich nie mogłem, bo po co? Kazałem więc złożyć bagnety na broń i w ten sposób zaatakować tę bandę. Trochę pomogło, bo gdy kilku dostało bagnetem, uspokoił się i rozszedł. Część uciekała do wioski, a część została na miejscu, pomagając nam zbierać rannych. Okazało się, że walka była naprawdę poważna, skoro od uderzeń kijami zmarło sześciu Anamitów, a osiemnastu było ciężko pobitych. Nad trupami stał tłum Anamitów, którzy krzyczeli i lamentowali głośno. Nie chcieli jednak trupów zabrać do wioski. Zagroziliśmy im, że jeżeli sobie ich nie zabiorą, każę wykopać dół i pochować ich ro wojewcom bez żadnych ceremonii. To poskutkowało, bo przyprowadzili osły i na nich przewieźli zabitych i rannych do wioski.

Myślałem, że to już koniec z awanturami. Tymczasem już następnego dnia żołnierz zameldował mi, że na polach gromadzą się Anamici, widocznie szykując się przeciw drugiej wsi. Nim mogłem cokolwiek zarządzić, już wojna rozpoczęła się na

dobrze. Zwołałem żołnierzy, kazałem bagnety złożyć na broń i ruszyliśmy do wioski. Gdy Anamici nas zobaczyli, napastnicy rzucili się do ucieczki, pozostawiając kilku ciężko pobitych. Zapytałem soltysa, dlaczego te dwie wioski żyją w takiej niezgodzie ze sobą. Okazało się, że każda z nich jest innego wyznania, a ponadto wioska bliższa naszemu posterunkowi składa się z samych uciekinierów z tamtej strony granicy, którzy zajmują się szmugłem i handlują nawet kobietami. Podobno było kilka wypadków wykradzenia córek Anamitów z tej wioski i sprzedania ich w Chinach.

— A żandarmerii tu nie ma, nie przyjeżdża?

— E, żandarmeria! Raz na rok przyjeżdżają po podatek, a tak jak rok długi nigdy ich nie widzimy.

Poradziłem im, żeby poszli do miasta Lao-Kai, gdzie stacjonuje żandarmeria i tam opowiedzieli o swoich nieszczęściach. Wtedy na pewno żandarmeria tu przyjdzie i zrobi jakiś porządek. Anamici naradzili się między sobą, wybrali kilku do „delegacji”, która już tego samego dnia wyruszyła w

drogę do Lao-Kai. Pozostali prosili mnie, żebym pilnował ich przed napadem wrogów. Nie mogłem tego zrobić, bo moi żołnierze byli potrzebni na granicy, ale obiecałem, że gdy będą w niebezpieczeństwie i dadzą mi znać, przyjdę im z pomocą.

Przez kilka dni był spokój. Anamici nie pracowali jednak w polu, chodzili z kijami całymimi gromadami i wygrzali z daleka mieszkańcom drugiej wioski. Postanowiłem pójść z żołnierzami do tej bardzo mi znanej wioski, ażeby zobaczyć z bliska wojowniczych napastników. Po drodze widzieliśmy całe grupy, ukryte w krzakach, które widocznie czekały, by podjąć atak. Wypędziliśmy ich z krzaków, ale gdy weszliśmy do ich wioski, otoczyli nas ze wszystkich stron, a jeden spośród nich wystąpił naprzód, żeby się w ich sprawy nie wtrącać.

— My jesteśmy Anamici i z Anamitami potrafimy się pogodzić.

— Ładna zgoda! Widzę przecież, jak się morduje. — Musimy z nimi zrobić porządek. Dopiero, gdy połowa z nich zginie, będzie spokój.

— Nie, tak nie będzie. My do tego nie dopuścimy. Jeżeli nie zdołamy wam tego inaczej wytłumaczyć, użyjemy broni.

— My też mamy broń...

To już była pogroźka. Przyjrzałem się tłumowi. Anamici patrzyli na nas spodoba i widać było, że nie wahałoby się ich chwili, gdyby ich przywódca rzucił hasło atakowania nas. Kazałem żołnierzom wrócić na placówki, nie chciałem bowiem roz-

Kazimierz Tymieniecki

Germanizacja zachodniej Słowiańszczyzny

Ulubionym tematem niemieckich historyków, publicystów i różnego rodzaju pisarzy jest rozwodzenie się na temat t. zw. „przezieleni wschodniej” (Ostrum), w której Niemcy w przeszłości dalszej lub bliższej odgrywać mieli jakoby rolę bodaj równorzędną z narodami autochtonicznymi. Niezależnie od tego samo pojęcie autochtonizmu niemieckiego jest historycznie błędne. Rewindkować dla siebie. Tym się tłumaczy, że w polskim naukowym i publicystycznym odwiecznym sporze publicystyczny sprawę związane z odległymi okresami przedhistorycznymi należało, choć dziełom czasów najnowszych, do najbardziej drażliwych i największe wywołujących animozje. Tak było już od pewnego czasu. W ostatnich jednak latach niemiecka przedhistoria, nie zadowalając się zwykłymi zdobytymi w chwili dzisiejszej, lecz chętnie zagarniając również wszelkie wartości pozostałe przez przeszłość, rozszerzyła znaczenie pole targ i to właśnie w związku ze specyficznym poglądem na ścieżki jej historycznego znaczenia owej „przezieleni wschodniej”.

Pojęcie tym pisarze niemieccy skłonni są obecnie objąć nie tylko tereny bliższe, dotychczas rewindkowane dla Niemców w prehistorii, ale i dalsze, właściwie to nawet całą wschodnią Europę, położoną między Niemcami i Rosją, a więc Polskę, Czechy, Węgry, część Jugosławii i Rumunię, wreszcie kraje zachodnie. W poglądach na znaczenie niemieckie w tych krajach tkwi wiele przesady, wynikającej z mocno jednostronnym i często nie do końca w szczegółach ścisłym badani. Przykładem tego jest głośna książka dr K. Lörka o „siłach budujących niemiecką” w dziejach Polski, którą wiele zajmowała się prasa polska, nie poświęcając natomiast tylej uwagi głosom nauki polskiej w tej sprawie. W odpowiedzi na powyższe zakusy można powiedzieć na fakt, że powyższe wkłady niemieckie do składu etnicznego i kultury Polskę oraz niektórych sąsiadów jej narodów ulegały z reguły stopniowej i naturalnej zupełnie asymilacji słowiańskiej. Wyjątek stanowiły, ale tylko poza Polskę (np. w Siedmiogrodzie) nie które większe wyspy niemieckie. Dokładnych tego odpowiedników na terenie polskim jednak nie spotykamy.

Sprawa, jak mówimy dzisiaj, mniejszości narodowych, była od bardzo dawna w stosunkach między Polską i Niemcami obustronna. W chwili dzisiejszej, gdy pojęcie narodu wywołowało się z narzucając mu dawniej ramy różnych twórców dynastycznych, która to zadanie najłatwiej przeciwstawić samemu Niemcy, nie jest rzeczą możliwą przeszłości narodu polskiego zamknąć w granicach tego państwa, które stworzyli przed dziesięć laty, prawie wiekami nasi przodkowie. W związku z tym nie możemy zapominać nie tylko o Śląsku, przalanej ziemi śląskiej i Pomorza, którego onanowanie połączone było

w samym początku z trudnościami o charakterze tylko wewnętrznym, a które przez długie wieki należało następnie do Polski, lecz również o Prusach wschodnich, będących w najdawniejszym okresie terenem polskich wpływów politycznych i kulturalnych, później podlegających działaniom polskiego osadnictwa i politycznie związanych stosunkiem lonym z Polską. Musimy pamiętać również o dalszej zachodniej Słowiańszczyźnie, która wyszła z tego samego pnia, co naród polski, z którym była niegdyś swym narzęciem i swą kulturą materialną i duchową najściślej związana. Odtąd nie ulega wątpliwości, że ta sama Słowiańszczyzna zachodnia, która przy bardziej sprzyjających warunkach historii powinna była stać się częścią narodu polskiego, nie osłabnawszy tego, dała jednocześnie olbrzymi wkład własnej krwi i trudów do składu narodowościowego i do kultury późniejszych Niemiec.

Ludność słowiańską na obszarach między Łabą i Odrą właściwie była stara kultura rólności, której znaczenia i rozmiarów bynajmniej lekceważyć nie należy. Badania nad słowiańskimi nazwaniami miejscowymi dzisiejszych wschodnich Niemiec wskazują na to, że wszystkie podstaje dla rólności tereny zajęli rólności słowiańscy już przed osadnieniem się w tych stronach Niemców. Nie tylko więc liczba osad zamieszkałych przez Słowian była bardzo znaczna, ale również gospodarcze onanowanie przez nich terenu daleko posunęło. Nie byli Słowianie pasterskami, jak przypuszczano w dawniejszej zwyczajowej literaturze niemieckiej, lecz osiadłymi rólnikami, od wieków uprawiającymi ziemię na tych obszarach. W związku z rólnictwem, trudnił się ponadto hodowla, a w wielu okolicach, z powodu dużej ilości wód, także rybactwem. Dodatkowe tylko znaczenie posiadały łowiectwo i bartnictwo. Śladów dawniejszego osadnictwa słowiańskiego i jego rozmiarów można dość łatwo dostrzec się na dzisiejszych mapach terenowych i gleboznawczych. Ziemia urodzajniejsza wykazuje mianowicie bez porównania większą ilość nazw pierwotnie słowiańskich, aniżeli obszary, które później były zajęte przez lasy i bagna. Zupelnie zmienione dzisiaj były również okolice, które do pierwszej należały grupy, nie wskazuje bynajmniej na silny wpływ wlewu zwiłoty niemieckiej. W tych wypadkach bowiem germanizacja postępowała nie drogą napływu osadników niemieckich, lecz przez wynarodowienie ludności słowiańskiej, dokonane w ciągu długich stuleci. Dłuższe trwanie Słowian w miejscach oddalonych od głównych centrów życia politycznego i kulturalnego nie było następstwem silniejszego tutaj skupienia osadnictwa słowiańskiego, lecz wynikało z opóźnienia, na ile warunków lokalnych, samego procesu germanizacyjnego. Był wprawdzie okolicie na obszarze zachod-

niej słowiańszczyzny, które zniszczone zostały doszczętnie przez wojny z okresu jeszcze niemieckiej okupacji, te jednak stanowiły zawsze znaczną mniejszość terenów zamieszkałych pierwotnie przez Słowian. Weiskanie się żywiołu niemieckiego na obszary słabiej dotychczas zaludnione mało oczywiście miało w czasach późniejszych, ale nie było ono w stanie zmienić w większym stopniu pierwotnego składu etnicznego wsi zachodnio-słowiańskiej. Tym bardziej zaś, że i w późniejszej kolonizacji potomkowie dawnych Słowian brali niewątpliwie udział. Zastępuje na uwagę, że na obszarze między Łabą i Odrą bezpośrednie wiadomości o kolonizacji niemieckiej na wsi z okresu średniowiecznego prawie się nie dochowały, lub też dochowały się w rozmiarach wręcz znikomych. To co się mówi o kolonizacji niemieckiej w tych krajach, jest oparte tylko na analogiach, zaczerpniętych z krajów dalej na wschód położonych, przede wszystkim ze Śląska. W dziejach zaś Śląska dzieje kolonizacyjne nie były wyłącznie dziejami Niemców, lecz dziejami t. zw. prawia niemieckiej, które było w większym stopniu procesem zmian społecznych i gospodarczych, aniżeli narodowościowych. Obok rólności Słowianie posiadali także wysoko rozwinięte rzemiosło, czego dowodem są zarówno bezpośrednie świadki źródeł historycznych, jak również liczne, zwłaszcza w ostatnim czasie, wykopaliska archeologiczne. Nawet handel, tam gdzie znajdował odpowiednio dla siebie warunki, jak mianowicie u wybrzeży morza Bałtyckiego, rozwijał się wcale pomyślnie.

Wobec tego na czym polegał przewrót społeczno-gospodarczy, odrywający się w większym stopniu w miastach, aniżeli na wsi, który sprowadził Niemcy i który ułatwił im przysięgłą germanizację zachodniej Słowiańszczyzny? Polegał on przede wszystkim na doskonalonych metodach pracy, zastosowanych przez Niemców. Nie były one zresztą ich wyłącznym wytworem. W wspólnym dorobku ludów romańsko-germańskich średniowiecza, rozwijających się pod wpływem kultury starożytnej. Wobec tej „kamiennej” kultury, jak mogłoby się nazwać, pochodzenia śródziemnomorskiego, nie mogła co ostateczna rodzina zachodnich Słowian, stara i do- stojna, ale w porównaniu z tamą bardzo pierwotna i mniej zdolna do walki konkurencyjnej.

Nie samej zresztą tylko kulturze zawdzięczali Niemcy swe ostateczne zwycięstwo, lecz także warunkom politycznym. Słowiańszczyzna zachodnia, w chwili pojawienia się Niemców (od w. IX, a zwłaszcza X) może być porównana do Galii z czasów Cesarza Słowian zachodnim było znane państwo małe, posiadające raczej typ kantonalny, w słabym tylko stopniu zdolne do dalszego rozwoju. Ten słaby rozwój państwowości przekroczyła tylko Polska, stwarzając walcie państwo

stytucji niemieckiej troska Beselera nie tylko o mniejszość niemiecką (która miała uzyskać wspaniałe warunki rozwoju kosztem ludności polskiej), ale także troska o Żydów (!) jako ... pionierów niemieckiej kultury.

Z innych ciekawszych postanowień warto jeszcze przypomnieć, że tak projektowane Państwo Polskie miało mieć izbę poselską i senat. Izba poselska składałaby się z 250 posłów, wybieranych na 5 lat w głosowaniu tajnym i bezpośrednim (kobiety byłyby wykluczone), a senat, złożony z 80 posłów, składałby się częściowo z wirylistów (członków domu panującego, magnatów, arcybiskupa warszawskiego, pryncypenta Warszawy itp.), a częściowo z wybranych na lat 6 reprezentantów wyznań, wielkiej własności, rolnictwa, przemysłu i handlu. Oczywiście kompetencja sejmu byłaby należycie ograniczona, gdyż do przycięcia każdej uchwały potrzebna byłaby sankcja cesarska. Ministrowie byłoby odpowiedzialni tylko przed królem. Samorząd przewidziany konstytucją tylko w gminie oraz jakiegoś nieokreślonego reprezentację rolnictwa, handlu i przemysłu. Konstytucja mogła być zmieniona (większością dwóch trzecich głosów w każdej izbie) oczywiście również za zgodą cesarza niemieckiego itp.

III.

Tak wyglądały zasadnicze postanowienia tej niedosłej konstytucji niemieckiej dla Polski, powtórzmy to raz jeszcze, postanowienia, które sam Beseler uważał za liberalne. Na szczęście, projekt Beselera pozostał tylko projektem, ale projektem, godnym zapamiętania.

Historyk.

Hemorrhoidy

Hemoroidy są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się Anusol i Goodeckę (do nabycia w aptekach) 12 czopków zł. 5- 6 czopków zł. 3.-

Anusol

Mieszka I i Bolesław Chrobrego, oparte już o cywilizację chrześcijańską. Niemcy w organizacji państwowej względy wzory aż w Rzymie, stwarzając w wiekach średnich święte rzymskie imperium narodu niemieckiego. Ciężar gatunkowy tego państwa był zbyt wielki, żeby mogły z nim współzawodniczyć mniejsze i bardziej kruche organizacje polityczne zachodnich Słowian.

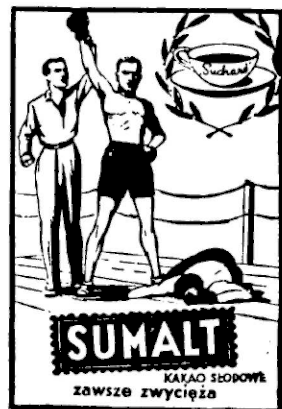
W jakim jednak czasie i w jakich rozmia- rach, w poszczególnych okresach, dokonywała się germanizacja Słowian? Proces ten znany nam jest w sposób bardzo tylko niedosta-

Wielki - podstawa oszczędności. Tak często tym w nadziei mowa. Do uniknięcia rozrzutności. Słaby BERSON OKMA.

BERSON OKMA

teczny. Jedno jest tylko pewne, że dokonał się on ostatecznie w najniższych sferach społeczeństwa, gdyż w wyższych warstwach, poza państwem polskim, a także czeskim, jaskół- wiskiem w ostatnim wcześniej uległ przerwaniu wskłaska klęski politycznej, narodowość słowiańska nie znajdowała dla siebie warunków rozwoju. Dlatego też odbył się on w prawie zupełnym zapomnieniu dla szerokiego świata, gdy tymczasem lokalne świadectwa jego przebiegu ukryły się w niedostępnych prawie zbiorach archiwalnych. Nawet przecież na naj-

SUMALT
KAKAO SŁODKOWE
ZAWSZE ZWYCIĘŻA

dalszym zachodzie, na lewym brzegu Łaby, wśród potomków dawnych Drzewian, słowiański ich dialekt przetrwał aż do połowy XVIII w. i jego drogocenne dziś dla nas relikta przechowała budząca się w tym czasie żyłka etnograficzna zniemczonych już, lecz bardziej oświeconych potomków słowiańskich. Poza Drzewianami załaskami dokładniejsze dane posiadamy jeszcze tylko o tych grupach słowiańskich, które przetrwały do w. XIX i dłużej, jak o Słowianach koło Słupska pomorskiego i przede wszystkim o Łużyńcach dolnych i górnych, z którymi ostateczna walka usiłują przeprowadzić dzisiejsze Niemcy narodowo-socjalistyczne.

Czy dawna Słowiańszczyzna zachodnia zginęła bezpowrotnie? Wszystko zdaje się przemawiać za tym w chwili dzisiejszej. Nie wiadomo jednak, co przyszłość przyniesie. Czy nie obudzi się kiedyś głos krwi, jak u dzisiejszych Celtów irlandzkich? Czy w dalszej, bliżej nie określonej przyszłości, nie powstanie nawet naród oddzielny, tak jak z rromaizowanych Celtów powstał przed wiekami naród francuski, różny od włoskiego? Dla- zapewne, wszystko to są fantazje. Poczucie pewnej odrębności, jaskółkiw na gruncie ogólnej kultury niemieckiej, przejawia się jednak tu i ówdzie nawet w literaturze. Czy z czasem nie wzrośnie ono i czy teoria rasowa nie stanie się dla niego niebezpieczną po- zywką? Któż to może przewidzieć?

Jakby to było...

(Kilka słów o Beselerowskim projekcie konstytucji dla Polski z 1918 r.)

I.

Zajęcie Czech i Moraw i protektorat nad nimi, jako też i nad „niezależną” Słowacją, otworzyły oczy najbardziej naiwnym na dobrodziejstwo „niemieckiej wolności”. Czytając ustawę o protektoracie, niedługo czytelnik zastanawiał się zapewne nad tym... że kiedyś, gdzieś czytał już podobne „konstytucje”, że po prostu dekret o protektoracie nad „starą niemiecką ziemią czeską”, to znany „repertuar” z wojny światowej. Nie zamierzamy tutaj przypominać wszystkich form prawnych, jakimi Niemcy chcieli „usamodzielić” w wojnie światowej (wraz z zwycięstwem): Belgię, Polskę, Rumunię i inne państwa. Ograniczmy się tylko do przypomniać... jak chcieli uszczęśliwić Państwo Polskie.

II.

Mam tu na myśli projekt konstytucji warszawskiego general-gubernatora, Beselera, opracowywany z początkiem 1918 r., konstytucji, jaka miała być nadana przyszłemu Państwu Polskiemu, utworzonemu z ziem odzyskanych od Rosji. Dodajmy od razu, że Beseler należał, mimo wszystko, do tzw. uczciwych Niemców, którzy nie chcieli przeciągać struny. I co ciekawsz, nie był nawet pewnym, czy jego projekt nie wyda się decydującym czynnikiem wojakowym Niemiec... zbyt liberalny! Beselerowska konstytucja liczyła 114 artykułów, ujętych w 16 rozdziałach (zwanych tytułami). Traktowała ona przyszłe „niezależne”

Państwo Polskie jako ... monarchię konstytucyjną, pozostającą w ścisłym związku z cesarstwem niemieckim. O dynastii decydowałby cesarz niemiecki, w razie wojny wodzem wojsk polskich byłby cesarz niemiecki. Polska miała mieć połowę tylko we Berlinie, w Wiedniu i przy Papieżu w Rzymie, poza tym byłaby reprezentowaną przez poselstwa niemieckie. Sprawy konsularne polskie, załatwiałaby konsulatory niemieckie. Związek z Niemcami byłby podwójny: wojskowy i gospodarczy. Oczywiście o rozmiarach siły zbrojnej, o kosztach utrzymania itp. decydowałby Berlin. Związek gospodarczy miał być jeszcze ściślejszy. Polska miała być złączona unią celną z Niemcami, posiadać t. zw. wspólnotę kolejową (z pruskim zarządem na czele); waluta niemiecka miała być w Polsce obowiązującą, poza tym miałyby obowiązywać wspólne przepisy celne, niektóre podatkowe, socjalne itp. O rozwoju gospodarczym decydowałyby oczywiście interesy Niemiec. W tym celu tłumiloby się przemysł polski (o czym wiemy już z innych publikacji niemieckich), przyłączyłoby się do państwa niemieckiego zachodnią część ziem Polskie zrezygnować miało nie tylko ze Śląskiego Królestwa itp. Przyszłe Państwo ska, ale z Poznańskiego i z Prus Zachodnich, które Beseler traktował jako integralną część Niemiec. W rezultacie przyszłe Państwo Polskie miałoby zaledwie 12 i pół miliona ludności. Ciekawą jest w tej kon-

Sport i wychowanie fizyczne

Mez dwóch kandydatów do tytułu mistrza...

POLE ZACHODNIE — POGON.

Nadchodząca niedziela będzie dla szczytów sportu słaskiego decydująca zarówno dla górnika jak i dla tabeli.

W Katowicach na boisku Miejskiego Komitetu W. F. i P. W. (dawn. Pogon) przy Parku Kościuszkim odbędzie się najważniejsze spotkanie pomiędzy dwoma kandydatami do tytułu mistrza Śląska — chorzowskim Polem Zachodnim a katowicką Pogonią, którzy w tabeli zajmują dwa pierwsze miejsca z równą ilością punktów. Obie te drużyny są do tej pory bez porażek. Do spotkania tego dokładają obie strony wiele wagi mobilizując swoje najlepsze siły. Pole Zachodnie zapowiada następującą jedynastkę: Jędrzejko, Poludniak, Grabinski, Pańczyk, Jezus, Duda, Lempa, Libera, Tomasz, Szymocha i Skalski. W szeregach zaś Pogoni wystąpią: Ziaja, Grolak, Palica, Baron H. Lekki, Baron E. Szenk, Szulik, Dyrda, Piechulla i Klukowski.

Również i W. S. przysięga O. Z. P. R. doceniając wagę tego spotkania wyznaczyło na ten mecz najlepszego sędziego p. Mecnera, który z trudnego swego zadania napewno najlepiej się wywiąże.

Wszystkie powyższe nazwiska dają gwarancję, iż będziemy świadkami pięknego widowiska.

Drugie ważne spotkanie ale już dla tabeli rozegrane zostanie w Siemianowicach pomiędzy myślowickim M. T. V. a gódnarzem P. Z. P. Obie drużyny są za-

żone spadkiem do klasy niższej, oczekiwane więc należy zażarte walki o dwa punkty z której zwycięstwo wypłynie P. Z. P.

Trzecie spotkanie rozegrane zostanie w Chorzowie III pomiędzy R. K. S. Katowice a K. S. Chorzów, które zakończyć się powinno łatwym zwycięstwem powracającej do formy drużyny chorzowskiej.

Początek wszystkich spotkań o godz. 11. W „A” klasie odbędzie się trzy spotkania. W Nowej Wsi tamtejszy W. S. V. zmierzy się z Pogonią I b. W Katowicach I F C gości Sokół z Rudy a w Nowym Bytomiu Sokół walczy z A. T. V. Siemianowice. (K. B.)

Sport w podokręgu Bielsko-Biała

Dziedzice.

Brzeszcze: boisko K. S. Kopalni; B. K. S. Biała — K. S. Kojalnia.

Zywiec: boisko T. S. Koszarawy; T. S. Koszarawa — Silesia Żywiec.

K. S. Z. S. Sola Żywiec — Leszczyński K. S.

R. K. S. Czechowice gościć dziś będzie w Kopalni Ema, gdzie rozegra mecz o mistrzostwo II Ligi Śl. z K. S. Byskawicą.

W Białej o godz. 19 K. B. Z. S. „Wilamowice” spotka się w meczu bokserskim z „Sokołem” z Krakowa. Mecz odbędzie się w sali hotelu „Pod Orłem”.

Mistrzostwa piłkarskie Śląska

Śląsk sięga po tytuł mistrza I. Ligi

(Ha) Ubiegła niedziela przyniosła pewne wyjaśnienie sytuacji w tabeli I Ligi śląskiej. Najważniejszym kandydatem na mistrza okazał się Śląsk, który prowadzi po 14 grach, mając 21 punktów zdobytych z 7 straconych. Drużyna ta jest obecnie w dobrej formie: szanse jej przedstawiają się jeżeli tak można powiedzieć, dość różowo. Śląsk rozegrać musi jeszcze 7 meczów, ale nie wszystkie będzie łatwo wygrać. Szczególnie

jeżeli idzie o spotkania na obcych boiskach a to z Chorzowem, BBTŚ i Pogonią. Ta ostatnia wybitnie zmniejszyła swoje szanse oraz przegrana w Knurowie tak że Pogon, będąca na drugim miejscu w tabeli, ma 19 pkt po 15 grach.

Dziś w I Lidzie rozegranych zostanie 6 emocjonujących spotkań. Leader w tabeli, Śląsk, gościć będzie drużynę Concordii z Knurowa, która ostatnio w tak pięknym stylu pokonała Pogon. Szanse obu drużyn są dość wyrównane, dlatego Śląsk aby wygrać, musi wyżyć wszystkie swoje siły. Czy mu się to uda? — nie wiadomo.

Niemniej zaciętym będzie spotkanie Dąb — Pogon. Derby lokalne Katowic między tymi drużynami nie mają jeszcze swej tradycji. Jest to pierwsze ich spotkanie, stąd budzi ogromne zainteresowanie.

Obok tego meczu w Katowicach zobaczą także mecz drugiego, którego przebieg — przypuszczamy — też będzie emocjonujący. Oto Policjanci zmierzą się z Polonią z Karwiny; drużyna zaozińska czyni coraz większe postępy, a ostatnio zwróciła na siebie uwagę wygraną z Dębem. Drużyna Policji — tego zaś będzie się chciała odegrać za porażkę z Naprzodem.

W Bielsku BBTŚ spotka się z Ligocianką, która pozostaje, jako outsider, bez większych szans wobec świetnie dysponowanej drużyny bielskiej. Ligocianka nie zrezygnowała jednak jeszcze z walki, a meczu jej cieszą się dużą popularnością ze względu na jej grę wyjątkowo fair.

Ex-leader, Naprzód z Lipni, grać będzie w Chorzowie. Drużyna Naprzodu na nowo staje się groźnym przeciwnikiem, jak to udowodniła swym zwycięstwem nad Policjantów. Powrót jej do formy witać wszyscy z radością, a meczu Naprzodu staną się atrakcją, która przyciągnie wielu widzów.

Wieszcie Czarni z Chropczowa będą starali się wygrać z Wawelem z Nowej Wsi, który należy do kandydatów tzw. „spadkowych”. Wygrana Czarnych nie będzie jednak łatwa z uwagi na dobrą klasę Wawelu, co mieliśmy sposobność zaobserwować na ostatnim jego meczu z BBTŚ.

W II Lidzie zdecydowanie prowadzi Silesia z Rudy, mając 24 pkt. po 15 grach. Do

I Ligi wejdą jednak 3 kluby dlatego szczególnie zażarta walka toczy się na dalszych miejscach w tabeli. Oprócz drużyny A. K. S. I. B. pretendują, co tego zaszczytu: I. T. S. Byskawica, Pogon, N. Bytom i PPW. Katowice.

Na czoło dzisiejszych spotkań wysuwa się mecz Silesia Ruda — AKS I B z Chorzowa. Ciekawe to spotkanie może nawet zdecydować o prowadzeniu w tabeli w wyniku wygrane AKS-u W. Kadlinie Byskawica kop. Ema wygra prawdopodobnie z RKS Czechowice a w Szopienicach ITS z OK Katowice. Obie mecze będą jednak interesujące z uwagi na wyrównany poziom wszystkich drużyn I Ligi, czego nie można powiedzieć o klubach I Ligi.

W Piekarach miejscowy Strzelec grać będzie z Pogonią z N. Bytomia. Zwracamy tu uwagę na wybitne polepszenie się formy Strzelca, który ze słabej drużyny przekształcił się obecnie w groźnego przeciwnika, o czym mówią jego zwycięstwa nad Naprzodem (Ruda) i AKS.

W Katowicach Pocztowe PW, zmierzą się z Naprzodem z Katowic a w Paruszuwcu miejscowa Silesia walczyć będzie z Naprzodem z Rudy; ten ostatni mecz będzie bardzo zacięty, gdyż obie drużyny usiłują wydoszczę się ze słery, zagrożonej spadkiem.

Początek wszystkich spotkań o godzinie 15.30 za wyjątkiem meczu PPW — Naprzód, który odbędzie się o godz. 11 przed poł.

A-KLASA.

I grupa.

Śląsk Siemianowice — 09 Myślowice, Pułaski Tarnów — Brynica Kamień; 22 M. Dąbrowka — Bytków; 06 Myślowice — Orzeł Welnowiec; Powstaniec Brzezinka — Ruch Radzionków.

II grupa.

27 Orzegów — IFC Katowice; Stadion Mikołów — Strzelec Zgoda; Kresy Chorzów — Poniatowski Godula; KPW Katowice — Ruch I B Hajduki.

B-KLASA.

I grupa.

Pogon Imielin — Strzelec Bieruń; Naprzód Szopienice — 24 Szopienice; Sola Oświęcim — Murcki; Powstaniec Giszowice — Strzelec Larysz Morgi.

II grupa.

Strzelec Tychy — 25 Welnowiec; Podlesianka — Ursus Łaziska Śr.; Kostuchna — Stadion Tychy; Piotrowice — Strzelec Łaziska Górne.

III grupa.

Piast Pawłów — Gieraltowice; Żetka Hajduki — Hajduczanka; Polonia N. Wiesz — Legia Bielszowice.

IV grupa.

Strzybnica — Sokół Radzionków; Kalety — Śląsk Tarn. Góry; Strzelec Nakło — Zgoda Repty.

PERLIN — PRAGA W PIĘĆC NOŻNEJ

W dniu 18 maja b. roku w Pradze rozegrany zostanie międzymiastowy mecz piłki nożnej pomiędzy reprezentacjami Berlina i Pragi.

Sport w niedzielę

Program imprez niedzielnych jest następujący:

W Warszawie w lokalu YMCA o 17.30 mecz tenisa stołowego Warszawa — Kowno.

Na boisku Poconii o 16.15 mecz ligowy: Polonia — Warta.

W lokalu WKS Żolibórz o 10.00 obrady międzynarodowej federacji kajakowej.

W sali konferencyjnej min. Komunikacji o 9.30 walne zebranie ZZ.

Na Stadionie Wojska Polskiego wielkie święto motocyklowe. Początek o godz. 8.45. Uroczystości odbędą się w różnych punktach miasta. Delegacja motocyklistów ma złożyć hołd na Zamku u Pana Prezydenta R. P., u P. Marszałka Smięgłowskiego-Rydzę i w Bielwedrze.

Na Stadionie W. P. o 11.30 mecz boks. mistrz Wojska WKS Legia — WKS Grudziądz.

W Łodzi mecz ligowy Union-Turing — Wisła.

MISTRZOWIE BOKSERSCY AMERYKI.

Tytuły mistrzów Ameryki Południowej w boksie amatorskim zdobyli w kolekcji wag od muszej do ciężkiej:

Pedro Umpierrez (Urugwaj), G. Lopez (Chile), V. Cuencar (Argentyna), A. Castillo (Urugwaj), J. Weller (Argentyna), R. Vasquez (Urugwaj), P. Silva (Chile) i J. Ulrich (Peru).

W klasyfikacji drużynowej pierwsze miejsce zajął Urugwaj, przed Chile, Argentyną, Peru i Brazylią.

Katowiczanie lepsi od lwowian

W pierwszym dniu turnieju rozegrano dwa spotkania: w pierwszym Katowice odniosły niespodziewane zwycięstwo nad drużyną Lwowa w stosunku 39:36 (26:23). W drugim spotkaniu Kraków wygrał wysoko z Wilnem 37:12 (13:53).

Przed zawodami odbyły się uroczystości otwarcia. Na wstępie przemówił prezes okręgu dyr. Paschalski, po czym wręczono zespołom pamiątkowe proporzeczki.

Japończycy wezmą udział w Olimpiadzie

Przedstawiciel amerykańskiego komitetu olimpijskiego, p. Avery Brundage, przybył na kilkudniowy pobyt do Tokio, na zaproszenie japońskiego związku lekkoatletycznego i turystycznego urzędu Japonii.

Japoński Związek Lekkoatletyczny za-

Japończycy wezmą udział w Olimpiadzie

pełnił p. Brundage, że na igrzyska olimpijskie w Helsinkach wysłani będą licznie japońscy lekkoatleci.

P. Brundage oświadczył przedstawicielom Japonii, że Stany Zjedn. gotowe są zawsze do współpracy sportowej i wymiany zawodników z Japonią, stwierdzając, że lekkoatleci amerykańscy, którzy bawili na zawodach w Japonii, wyrażali się z najwyższym uznaniem o poziomie lekkoatletyki japońskiej.

SEZON LETNI 1938.

Ukazała się broszurka Studium Turystyki Unii Jagiell. p. t. „Sezon letni 1938 w ruchu uzdrowiskowo-letniskowym w województwie krakowskim”.

NIEDZIELA
16
kwietnia

Dziś: Lamberta.
Urbana.
Jutro: Rudolfa.
Wsch. sl.: 4.32.
Zach. sl.: 18.18.

WŁODZIMIERZ ZEŁECHOWSKI.

Meldunek

Imię nasze: Ślązacy.
Nazwisko: Polanie.
Wbrew gwałtom germańskich omamień,
oś lat tysięcy na tej ziemi szczodrze
wspólnie to miano w piersiach nam pisano.
— I czy od tamtych czy z tej strony Odry
my gospodarze prawi są — nikt więcej!
A matką naszą była i jest Polska.
A ojcem naszym — nieugięty Ślązak.
Wgiel z łezami dłonie w piasek nam związać
o pięści nasze jak stalowe warty
groź wrogowi: Stop! w tył zwrot szaleńcy,
każdy krok ku nam — podwójnie będzie od
nas przez odparty.

Zebrań

Kalendarzyk zebrań Zw. Uchodźców Śl.

Filia KATOWICE: Zebranie miesięczne 16 bm. o godz. 16 w sali p. Śmieci ul. Młyńska 11. Referent P. Plechaczek.
Filia PRZYSZOWICE: Zebranie miesięczne 30 bm. o godz. 14 w Młokowach u p. Kosińskiego przy ul. 3 Maja. Referent P. Plechaczek.
Filia SIEMIANOWICE: Zebranie miesięczne 16 bm. o godz. 16 w lokalu Cypriana Ludowej. Ref. S. Kozicki.
Filia PIĘKARY: Zebranie miesięczne 23 bm. o godz. 16 w sali p. Główny Ref. S. Kozicki.
Filia KNUROW: Zebranie miesięczne 30 bm. o godz. 17. Referent Skrzyński, P. Plechaczek.
CHORZÓW I: Zebranie miesięczne 23 b. m. o godz. 18 na sali Donia Metalowców przy ul. M. Piłsudskiego. Referent Fr. Plechaczek.

HONOROWA PREZESKA TOW. POLEK NA F. O. N.

(—) Honorowa Prezeska Tow. Polek, b. sekretorka Józefa Bramowska złożyła na Fundusz Obrony Narodowej 100 zł.

ODZNACZENIE ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI

(—) W „Monitorze Polskim” z dn. 14 kwietnia ukazało się zarządzenie o nadaniu Złotych Krzyży Zasługi. Z terenu woj. śląskiego za pracę społeczną odznaczeni zostali m. in. Józef Dąbel z Katowic i Stanisław Linowski.

Starosta dr Seidler wraca do Katowic

(—) W dniu 14 bm. powołany został na stanowisko starosty fryderyckiego b. wicestarosta pow. rybnickiego, a następnie inspektor Wydz. Samor. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim dr Adolf Łukiewicz. Pełniący dotychczas obowiązki starosty fryderyckiego starosta dr Seidler powraca na swe dawne stanowisko do Katowic.

Przedstawiciele sfer urzędniczych, duchowieństwa i miejscowego społeczeństwa urządzili onegdaj staroście dr. Seidlerowi serdeczne pożegnanie.

WIOSNA W OGRODACH JORDANOWSKICH.

Wiosna zeszłego roku przyniosła dzieciom wielu miast Śląska piękny dar w postaci „Ogródów Jordanowskich”. Ogród Jordanowski to świat dziecka, w którym wszystko jest urządzone pod kątem potrzeb i zainteresowań małego dziecka. Warto więc zapoznać się z tą wartościową instytucją, a ułatwi to pogadanka mgr. Zofii Rożyńskiej w niedzielę 16 kwietnia o godz. 9.05.

WIECZOREK ŚPIEWAKÓW.

(—) Stow. Śpiewaków Śląskich im. „Chopin” w Katowicach III (Zależe) organizuje wieczorek, połączony ze śpiewem, niespodziankami i zabawą taneczną, który odbędzie się w niedzielę 16 bm. w lokalu p. Spory w Zależu (obok kościoła). Początek o godz. 17.

KONFIKATA „OBERSCHL. KURIERA”.

(—) Starosta Grodzki zajął w dniu wczorajszym cały nakład czasopisma „Der Oberschlesische Kurier” nr. 100 za niesłuszny napad na Prezydenta Stanów Zjednoczonych Roosevelta, którego pismo między in. nazwało „ojcem okrutności”.

Floty naszych Czytelników

Pod adresem Magistratu

Jeden z naszych Czytelników przysłał nam następujące uwagi, które w całości zamieszczamy:

Szanowna Redakcjo!

W ubiegłym roku przeprowadzono półną jesienią roboty kanalizacyjne na ul. Mikołowskiej w Katowicach. Wobec pęknięcia rur wodociągowych, wyjęto je i wylano na chodnik na przestrzeni kilkudziesięciu metrów wzdłuż domu od nr 7 do 11 a. Ponieważ chodnik dotychczas nie został naprawiony, a uytwardzający się obecnie kurz przenika do mieszkań i sklepów na tym odcinku ul. Mikołowskiej, apelujemy do Magistratu m. Katowic, żeby roboty przy naprawianiu kanalizacji ukończył jak najrychlej, gdyż podczas upalnych dni lata nie będzie można w ogóle otwierać drzwi i okien. Ulica Mikołowska, jedna z najruchliwszych, jest poza tym zbyt często omijana przez skraparki miejskie, co jeszcze bardziej pogarsza sytuację mieszkańców kamienic położonych nad rozkopanym chodnikiem.

Apelujemy do Magistratu, by niedomagania te zostały szybko usunięte, za co wdzięczni będą mieszkańcy ulicy Mikołowskiej.

URUCHOMIENIE NOWYCH LINII AUTOBUSOWYCH.

Z dniem 17 bm. uruchamiają Śląskie Linie Autobusowe następujące linie według poniżej podanych rozkładów jazdy.

a) Mikołów — Żasiska Średnie: odj. z Mikołowa o godz.: 7.00, 9.00 itd. co dwie godziny do godz. 19.00, 21.00, odjazd z Żasisk Średnich o godz.: 7.35, 9.35 itd. co dwie godz. do godz. 19.35, 21.15.
b) Mikołów — Śmiltowice — Bujsków: odjazd z Mikołowa o godz.: 8.00, 12.00, 16.00, 20.00, odjazd z Bujskowa o godz.: 8.25, 12.25, 16.25, 20.25.
c) Mikołów — Podlesie: odjazd z Mikołowa o godz. 10.00, 14.00, 18.00, 21.30, odjazd z Podlesia o godz. 8.45, 10.35, 14.35, 18.35.
d) Rybnik — Sumina — Żytna — Raszczyc: odjazd z Rybnika o godz.: 6.15, 10.00, 14.00, 18.00, odjazd z Raszczyc o godz. 7.00, 10.55, 15.55, 19.55.
e) Rybnik — Szczawłowice: odjazd z Rybnika o godz.: 8.35, 11.40, 18.35, 19.35, odjazd z Szczawłowic o godz.: 9.23, 12.23, 17.23, 23.23.
W Mikołowie jest połączenie do Katowic, Rybnika, Jastrzębia Żdroja, Fryzattat, Paszyny i Bielska.
W Rybniku jest połączenie do Fryzattat, Katowic, Jastrzębia Żdroja, Paszyny, Bielska, Ż. i Pszawa. Autobusy kursują także w niedzielę i święta.

Chorzów

PRZED 3 MAJA.

(—) W sali Rad. Miejskiej w Chorzowie odbyło się organizacyjne zebranie obchodu uroczystości 3-majowych przy licznych udziałach przedstawicieli organizacji społecznych, instytucji przemysłowych itd. Zebraniu przewodniczył prezes zespołu zrzeczonych polskich kpt. w st. spłski, który w zgłoszeniu przedstawił w ogólnym zarysie program tegorocznego obchodu. Wybrano komitet honorowy, do którego weszli: Marszałek Seimu Śląskiego Grzesik, plk Habowski i starosta grodzki dr Brudniak. Prowadzącym komitetu wykonawczego wybrano mec. Spaltensteina.

WAŻNE DLA ROLNIKÓW.

(—) Ziemiaki rekoodporne (sadzeniaki) zamówione w referacie gospodarczym magistratu w Chorzowie dla mieszkańców Chorzowa Starego i śródmieścia nabywać można na dworcu towarowym w Chorzowie przy ul. Bytomskiej u p. Kopka od dnia 17 bm. Cena ziemiaków wynosi 420 za 1 ctr, zaś dla mieszkańców Chorzowa-Batory (w Hajdukach) w tymże czasie na dworcu towarowym w Hajdukach.

Rybnik

DYZUR APTEK I LEKARZY.

(R) W niedzielę 16 bm. pełni w Rybniku dyżur apteka „Pod Lwem”, a dyżurnym lekarzem jest p. dr Kniatczyk.

WAŻNE DLA WSZYSTKICH.

(R) Przypominamy mieszkańcom Rybnika, że dziś w niedzielę Akademickie Koło Rybnickie urządza w sali Hotelu Polskiego publiczne zebranie, na którym wygłoszone będą ciekawe i aktualne referaty pt. „Razem przeciw słowom: zniechęcenie”, „Mit wielkich Niemiec” i „Siła Narodu Polskiego”. Początek zebrań o godz. 11.45.

(R) Mojej szanownej klienteli podaję do łaskawej wiadomości, że zainstalowałem telefon nr. 1175 przez który proszę kierować wszelkie zamówienia. Drogeria-Perfumeria, Bertold Zakrzewski, Rybnik Rynek tel. 1175.

SAMOBÓJSTWO MŁODZIEŃCA.

(R) 13 bm. pozbawił się życia przez powieszenie się na strychu domu rodziców 17-letni Robert Fusek, zam. w Bujskowie. Powodem samobójstwa była niechęć do życia.

Wstępujcie w szeregi Polskiego Związku Zachodniego

Wydobyte zwłoki górnika

Akcja ratunkowa w kop. „Mysłowice”, w której wczoraj nad ranem wskutek zaważenia się chodnika zasypany został górnik Jakub Stachowicz, została ukończona. Około godz. 21 wieczorem spod gruzów wydobyto zwłoki Stachowicza i przewieziono do koscinicy. Zmarły osierocił kilkoro dzieci.

Tarnowskie Góry

WŁADZE TOW. ROZWOJU ZIEM Wschodnich

(T) 13 bm. odbyło się doroczne walne zebranie członków Tow. Rozwoju Ziemi Wschodnich, Koło Tarnogórskie, na którym dokonano wyboru nowego zarządu z prezesem dr. Władysławem Kłosowskim na czele.

Bielsko

STANISŁAW ENGLÓWNA I MIECYSŁAW CYBULSKI W BIELSKU.

(B) Znani artyści filmowi Stanisław Englówna i Mieczysław Cybulski wystąpią w Teatrze Miejskim w Bielsku w poniedziałek 17 bm. o godzinie 19.30 w świetnej komedii J. Bachwica „Awantura jednej nocy”.

Śląsk Opolski

Śmierć żonobójcy

Ze Śląska Opolskiego donoszą: 48-letni Wilhelm Schlosshardt stanął przed sądem przysięgłych w Opolu, oskarżony o zamordowanie swej żony Schlosshardt w pociągu na linii Opole-Głowice zadeni kilka ciarów śrubokrętem a następnie ciało jej wyrzucił z pędzącego pociągu na przyległy tor. Schlosshardt skazany został na karę śmierci i w dniu wczorajszym został stracony.

Ach, te nerwy!

Nie można się dziwić, że człowiek, który nie odżywia się racjonalnie, staje się nerwowym i drażliwym. Komórki nerwowe zużywają się energią wyczerpując, jeśli nie odnawia się ich stale przez dostateczną ilość niezbędnych substancji odżywczych. Ten materiał odbudowy mięśni siłą w Ovomaltynie. Pij więc Ovomaltynę, koncentrat odżywczo-witaminowy o wybornym smaku, który wzmacnia mięśnie i nerwy, jest źródłem siły i energii.

Transmisje z uroczystości, obchodów, fabryk itp., które cieszą się wielkim uznaniem radiosłuchaczy i zajmują coraz więcej miejsca w programie radiowym, skłoniły Polskie Radio do rozbudowy parku samochodów transmisyjnych. Ilustracja przedstawia samochód transmisyjny Polskiego Radia najnowszej typu.

Cła Fryderyka II na Śląsku

Polityka gospodarcza rozbiorycy Polski i „zdobywcy” Śląska, króla pruskiego Fryderyka II, zwanego „Wielkim”, polegała na zasadzie tzw. samowystarczalności, a więc obniżeniu importu do minimum przy równoczesnym potęgowaniu eksportu do maksimum możliwości, przy czym w rachubę eksportu wchodziły tylko gotowe fabrykaty i takie surowce, których Prusy posiadały nadmiar. Ponieważ Fryderyk II z celami polityki gospodarczej łączył cele polityki zagranicznej, polegającej w tym wypadku głównie na osłabieniu Polski i przygotowaniu gruntu do jej rozbioru, więc też skutki jego polityki gospodarczej naidokliwiej odczuć musiał Szwed na Austrii zdobyty Śląsk jako kraj, od wieków prowadzący z Polską ożywiony handel.

Nie to jednak było naidokliwszym ciosem dla Śląska, że Fryderyk II znacznie podwyższył wszystkie podatki, cła i akcyzę od wszelkich surowców i towarów, zwożonych celem sprzedaży do miast, lecz doniosły w skutkach fakt zaprowadzenia w r. 1755 cel tranzytowych od towarów, przewożonych z Polski przez Śląsk na sienne już wówczas targi w saskim Lipsku, lub odwrotnie — towary, przewożone z Lipska do Polski. Cła te godziły więc w tym wypadku nie tylko w Polskę, lecz również w Saksonię i specjalnie Lipsk, gdyż zarządzeniem tym Fryderyk II chciał zmusić Polaków do omijania targów lipskich i uskutecznienia zakupów w znacznie bliższym pruskim Frankfurcie nad Odrą, również już od dawna, bo od połowy XIV wieku słynącym ze swych „jarmarków”.

Cło tranzytowe było bardzo wysokie i wynosiło 30 proc. nie tylko od gotowych fa-

brykatów saskich ale nawet od wyrobów śląskich węgla, na Śląsku zakupowywanych. Zdobyty Śląsk traktował więc król nie jako puszkę prowincję, lecz jakby zagranicę. Skutek był ten, że Polacy zaczęli omijać Śląsk, który przez to stracił bardzo ważne źródło dochodów. Mimo bowiem, że droga przez pozostałą część Śląska czyli dzisiejszy tzw. Śląsk Cieszyński i przez Morawę była dłuższa i uciążliwsza, Polacy obrali tę drogę okólną i pozostali wiernymi targom lipskim, choć tym sposobem w części nieuczestnicząc w polityce Fryderyka II.

Mimo widocznych od samego początku nader ujemnych dla Prus skutków cel tranzytowych Fryderyk II po krótkiej przerwie wznowił je z dniem 5 października 1764 r., zaprowadzając tylko nieznaczne ulgi. Tak np. od sukna polskiego, wysyłanego na Ukrainę i nad granicę Turcji drogą przez Śląsk, płacono od 1 talara (wartości) tylko 1 krajcara czyli niecałe 2 proc., przy czym sztukę sukna liczone po 8 talarów. Za tranzyt skór niewyparowanych, wysyłanych z Polski, brano nadal 30 proc. ich ceny, od wyrobów złotych i srebrnych zaś, jako też jedwabów i chust, wysyłanych z Saksonii do Polski aż 4 do 6 proc. ich wartości.

Skutki prusko-śląskie cel tranzytowych odczuł nie tylko Śląsk, lecz w znacznej mierze również sam Frankfurt nad Odrą, gdyż towary, do Frankfurtu i z Frankfurtu przez Śląsk sprowadzane, wskutek wysokiego cła tranzytowego znacznie musiały podrożeć i w rezultacie traciły nabywców. Na targach wiośnionych w r. 1771 obrót wynosił tylko pół-

(Ciąg dalszy na str. 12).

Przy niedyspozycjach — głównie zaburzeniach trawienia i bólach w kręciu — naturalna wola gorzka **Fransias-Josela** jako łagodnie działający środek domowy, wybitnie zmniejsza dolegliwości, przy czym stosowana nawet w niezwykłych ilościach daje niezawodne wyniki. Zapytajcie Waszego lekarza.

Feralna „13-ka”

Dnia 13 bm. w pow. katowickim wydarzyło się kilka poważnych wypadków drogowych. Na ul. Wojciechowskiego w Zalesiu, nieznany motocyklista przy wymijaniu tranwaju najechał na rowerzystę 17-letniego Ryszarda Chroboka. Chłopiec wypadł pod tramwaj i doznał ciężkich obrażeń obu nóg. Motocyklista zbiegł. Hannego umie znowo w szpitalu.

Na ul. Krakowskiej w Szopienicach kierowca parowozu Piotr Olej zamieszkały w Ławach został najechany przez nieznany dotychczas samochód i doznał ciężkich obrażeń wewnętrznych. Nieprzytomnego kolejarza odwieziono karetą pogotowia do szpitala.

Tego samego dnia w południe na ul. dr. Grażyńskiego w Bielszowicach 3-letni Mieczysław Galszka z Bielszowic został najechany przez furankę kopalni „Skarbołom”. Dziecko doznało złamania podstawy czaszki i w stanie groźnym przewieziono je do szpitala. Kto ponosi winę w tym wypadku, narazie nie udało się ustalić.

Spontaniczna manifestacja kobiet Białej i Bielska

W dniu 14 bm. odbył się w sali hotelu „Pod Orłem” manifestacyjny wiec zorganizowany przez organizację kobiet przy udziale kilku tysięcy kobiet. Wiec zapoczął przewodnicząca powiatowa Tow. Polek p. Przeczkowa. Następnie referat o roli kobiety — obywatelki wygłosiła dyrektorka Bełtowska, akcentując wzniosłą służbę kobiet w czasie wojny. Po odśpiewaniu Hymnu Państwowego — uformował się olbrzymi pochód, który przeciągnął ulicami obu miast — świadcząc o patriotyzmie i tutejszym kobiecie.

Osoby niezdecydowane, którym przedsiębiorstwo nasze, cieszące się dużą frekwencją i dobrą opinią — jest solą w oku, rozpowszechniają bezpodstawnie plotki, chcąc tym zaszkodzić naszej firmie. Postaramy się dojść do pochodzenia tych nieuczynnych oszczerstw, celem pociągnięcia odpowiedzialności z karnej i cywilnej odpowiedzialności.

Jan Prochaska i ka, Bielsko. (1097)

Racjonalne pielęgnowanie skóry

Naturalna odporność fizyczna i chemiczna skóry jest zależna od odpowiedniego natuszczenia przez wydzielenie gruczołów łojowych. Zadaniem higieny i kosmetyki jest doprowadzenie organizmu i stworzenie skórze takich warunków, aby odporna była na wpływy zewnętrzne, aby narządek nie ulegał uszkodzeniu, był miękki i elastyczny.

Zadanie powyższe rozwiązuje Lab. Chem. Farm. M. Malinowskiego, wyrabiając odpowiednio przyrządzone pudry i kremy.

Pod pudry należy wierać zawsze Krem Sportowy lub bezszuszkowy. Philodermine.

Rola pudru jest tylko pokrycie rogowej warstwy naskórka bez obciążenia działania. Umiejętne przyrządzone pudry jest odpowiedni dla każdej skóry.

Pudry Higieniczne Lab. Chem. Farm. M. Malinowskiego w dwunastu najmniejszych opakowaniach, z pierwszorzędnych surowców, przygotowane według najnowszych wymagań nauki, absolutnie nieszkodliwe na cerze.

Warszawa, ul. Chmielna 4. (3906)

Zgubił grosz a znalazł majątek

Chłopiec okrętowy na jednym z amerykańskich statków w porcie Durban zgubił jednego pensa. Szukając monety, która wpadła w szparę na pokładzie spacerowym, znalazł nie tylko swego pensa, ale również cenny naszyjnik z pereł, wartości 2 700 funtów ang. Chłopiec odniósł naszyjnik kapitanowi statku do którego dzień przedtem zgłosił, że jedna z amerykańskich milionerek zawiadomieniem o zniknięciu naszyjnika. Uradowana właścicielka wręczyła chłopcu nagrodę w wysokości 500 funtów.

Zmarła po 47 dniach postu

W Monroe, w stanie Michigan, zmarła w tych dniach 96-letnia Emilia Volardt. Staruszka przed 47 dniami rozpoczęła bez żadnego zewnętrznego powodu głodówkę. Mimo usilnych nalegań pomowników staruszka poza herbatą i słodzoną nie chciała wziąć żadnego pokarmu do ust i po 47 dniach z wykończenia zmarła.

Niemców drażni polska pieśń religijna

Oburzający wybrzyk „Jungvolku” w Dzierżgowiecach

Opolskie „Nowiny Codzienne” donoszą: Jeszcze dnia 2 bm. zapowiedziano w kościele parafialnym w Dzierżgowiecach na Śląsku Opolskim, że w Wielką Sobotę wieczorem o godz. 18 odbędzie się nabożeństwo rezurekcyjne z niemieckim śpiewem, zaś w pierwsze święto Wielkanocy o godz. 6 rano

ze śpiewem polskim. Natychmiast wrogie Polakom czynnik rozpoczęły akcję przeciwko polskiemu nabożeństwu. Rozsiewano po parafii pogłoski, że sprowadzi się „Jungvolku”, aby podczas rezurekcyjnej, odprawianej dla ludu polskiego przekrzykał niemieckimi pieśniami śpiew polski.

I rzeczywiście w Wielkanoc już przed godz. 6 rano widzieliśmy, jak przed kościoł schodził się przeciwnicy polskości wraz z tzw. „Jungvolkiem”. Naliczyliśmy wszystkich razem niepełną setkę. Po rozpoczęciu uroczystości rezurekcyjnej szliśmy w procesji dookoła kościoła, śpiewając stare polskie pieśni rezurekcyjne. Melodie naszych pieśni nie odpowiadały obcym przybyłym więc milczeli. Skoro jednak po zakończeniu procesji w kościele rozbrzmiała pieśń „Ciebie Boże chwalimy”, burzliwe spokoju zaczęli śpiewać swoje konkurencyjne „Grosser Gott wir loben Dich”. Na skutek tego ks. Gregor skwapliwie ogłosił po niemiecku przed rozpoczęciem Mszy św.: „Masa rezurekcyjna będzie cicha, nie wolno śpiewać, organy nie będą przygrywać!”

Już przed Wielkanocą padły groźby, że polski śpiew w kościele dzierżgowieckim całkowicie zniknie. W Wielkanoc podczas kazania polskiego księdza rzeczywiście oświadczył, że od tej chwili nie będzie już polskiego śpiewu, gdyż nie może pozwolić, aby w kościele panował niepokój. Następnie zapowiedział, iż w przyszłą niedzielę odbędzie się cicha Msza św. z polskim kazaniem.

Wszystko wskazuje na to, że okoliczności zlikwidowania polskiego śpiewu kościelnego zostały z góry ugodnione i przygotowane, aby mogły służyć księdzu jako pretekst do dotkliwego skrzywdzenia polskich parafian.

Lud polski parafii dzierżgowieckiej jest mocno rozgoryczony. Nie wierzy, aby władza arcybiskupia mogła się zgodzić z taką samowolą, niszczącą prawa polskich parafian. Domaga się stanowczo przywrócenia w całej pełni polskiego śpiewu, skasowanego podstępem.

Weszliśmy w Tydzień Polskiego Związku Zachodniego

Katowice, 15 kwietnia. W sobotę rozpoczął się „Tydzień Polskiego Związku Zachodniego”.

„Tydzień” rozpoczął na terenie samych Katowic capstrzyk w sobotę o godz. 19, zakończony zebraniem na Rynku w Katowicach około godz. 20.

W capstrzyku wzięły udział organizacje społeczne i polwojskowe.

Dziś w niedzielę o godz. 11 przed południem odbędzie się w sali kinoteatru „Zorza” ul. Matejki 2 (Dom Powstańców) uroczysta akademii P. Z. Z. z bogatym programem, wypełnionym występami śląskich organizacji młodzieżowych.

Polski Związek Zachodni apeluje o jak najliczniejszy udział polskiego społeczeństwa w imprezach.

ARTRETYZM

powstaje wskutek złej przemiany materii. Żądacie bezpłatnych broszur. Stosujcie zioła **CHOLEKINAZA H. NIEMOJEWSKIEGO**

Pawilon elektryfikacyjny na wystawie elektromechanicznej w Katowicach

W obecnej chwili, kiedy życie gospodarcze Polski rozwija się w przyspieszonym tempie, kiedy powstaje COP, kiedy potencjał gospodarczy w wypadku wojny stanowi często o zwycięstwie — problem elektryfikacji kraju szczególnie nabiera znaczenia. I stąd to właśnie Stowarzyszenie Elektryków Polskich, organizując w czerwcu r. b. wystawę elektromechaniczną w Katowicach, specjalną uwagę poświęciło temu zagadnieniu. Poparte przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Związek Elektryków Polskich oraz szereg Związków Elektryfikacyjnych i Elektryków, Stowarzyszenie postanowiło zorganizować w ramach Wystawy specjalny pa-

wilon elektryfikacyjny, poświęcony zarówno problemowi elektryfikacji, jej stan i postęp, jak i zamierzeniom poszczególnych zakładów elektrycznych co do budowy nowych i rozbudowy istniejących elektrowni i sieci przesyłowych oraz postępem prac w dziedzinie taryfikacji i propagandy zastosowania energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, rzemiośle, przemyśle i na wsi.

Użytkownik w ten sposób całokształt, przedstawiając jasno i wyraźnie dotychczasowe wyniki oraz, co ważniejsze, to, co zostało jeszcze do zrobienia — stanowić będzie niewątpliwie nowy bodziec do dalszej pracy na tym tak ważnym odcinku.

W niedzielę ważne kupony ulgowe do Cyrku Stanlewskich w Katowicach

Cyrk Stanlewskich pozostaje w Katowicach jeszcze zaledwie kilka dni demonstrując w naszym ciągu zupełnie nowy fenomenalny program cyrkowych atrakcji zebranych z największych cyrków świata. Znamy i starzy bywalcy cyrku twierdzą, że tak wymienionych produkcji artystycznych dawno w Katowicach nie demonstrowano. Do rzędu rewelacyjnych punktów programu należy bezspornie Watson „polikacz prądu elektrycznego” zwany żywym transformatorem elektrycznym, człowiek o niezwykłych właściwościach. Fenomenalna jest trezura niedźwiedzi rozerwanych na wysokości 6 metrów rowerach, doskonały jest zespół Japończyków Ohayo, Ame-

rykańscy wrotkarze Hamilton i wszystkie inne atrakcje, których tu z braku miejsca nie możemy wymienić. Zamieszczony poniżej kupon ulgowy, który ważny jest na przedstawienia odbywa się w niedzielę o 4.30 popoł. i 8.30 wiecz.

KUPON ULGOWY

do CYRKU STANLEWSKICH w KATOWICACH. Płat. Andrzej. — Ważny w niedzielę 16 kwietnia na 2 przedstawienia o godz. 4.30 pop. i 8.30 wiecz. Okazujący nin. kupon w kasie cyrku otrzyma przy wykupie jednego biletu, DRUGI IDENTYCZNY ZUPELNIE BEZPŁATNIE.

Prawda o stosunkach polsko-niemieckich w świetle historii i dziejów kultury

W ramach „Tygodnia Polskiego Związku Zachodniego” odbędzie się staraniem Okr. Śląskiego P. Z. Z. w Katowicach trzy publiczne odczyty, które z kilku względów zasługują na szczególną uwagę.

Odczyty te pomyślane są jako obczerna i gruntowna odpowiedź na tendencyjną propagandę niemiecką, mówiącą o zasługach kultury niemieckiej w rozwoju kultury polskiej i europejskiej w ogóle.

W organizowanych przez Polski Związek Zachodni odczytach, prelegenci — profesorowie Uniwersytetu, wybitni znawcy omawianych zagadnień w obiektywny sposób ustosunkują się do roszczeń niemieckich, opartych na pseudonaukowych podstawach.

Program odczytów jest następujący: 1) w poniedziałek, 17 bm. — prof. dr Roman Pollak: „Mit o niemieckim charakterze kultury polskiej”; 2) we wtorek, 18 bm. — prof. dr Józef Kostrzewski: „Świadectwo prawików (Ziemie zachodniej Polski w świetle prehistorii)”;

„Przygranicze — pancernem Rzeczypospolitej” — oto hasło, realizowane przez **Polski Związek Zachodni**

3) w środę, 19 bm. — prof. dr Zygmunt Wojciechowski: „Przeszłość i teraźniejszość stosunków polsko-niemieckich”.

Odczyty zostaną wygłoszone w sali T. C. L., ul. Franciszka 12 o godz. 19. Wstęp bezpłatny.

RADIO

Niedziela 16 kwietnia.

KATOWICE. Godz. 6.15 Burza śląska. 6.30 Koncert poranny. 7.15 „Podwójne rodzinie, cz. 1. 7.30 Woda” — piosenka. 8.00 Dziennik poranny. 8.15 Audycja dla w. 8.45 Piosenki ludowa. 9.00 „Włosa w ogrodach jordanowskich” — piosenka. 9.15 Regionalna transmija z Lidz. 11.30 Fragment składek i. 11.45 Transmija. Tygodnia Związku Zachodniego. 11.57 Sygnał czasu. 12.05 Poranek symfoniczny. 12.00 Wykoki z Pism Józefa Piłsudskiego. 12.05 Przegląd kulturalny. 12.15 Muzyka obiadowa. 14.00 „Co słychać na Śląsku” — ogólnie red. Adam Mikulski. 14.50 „Popołudnie śląskiego rolnika” — audyc. słowno-muzyczna. 16.30 Audycja dla w. 16.35 Recital fortepianowy Lilii Barany. 18.20 Reportaż Meislera Wadkiewicza ze Świątowej Wymawy w Nowym Jorku. 18.30 Wesoła audycja muzyczna. 17.00-18.30 „Zmartwychwstań!” — oratorium ks. Lorenza Peronego w wykonaniu Chóru „Świętokrzyski”. I solistów pod dyr. kompozytora — transmija z Wągrowa. 19.30 Zbiórka wiadomości sportowe. 19.40 polityczny. Dziennik wieczorny. Wiadomości meteorologiczne i Tygodnik dziewczęcy. 19.50 Wiadomości sportowe. 21.30 „W głębiach przy-

Odpowiedzi redakcji

Zm. Strzelecki, Chorzów: Nie samowolamy, gdyż mamy własnego recenzenta.

R. Szarley: 1) W sprawach o zapłatę wierzycielowi bieżących (przed 1 lipca 1938 r.) i ad. na wstępie dłużnika może udzielić ulgi w spłacie długu przed rozpoczęciem terminu spłaty długu w całości na okres nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia 1939 r. lub z rozłożeniem na raty na okres nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia 1939 r. (Dz. U. R. P. nr 9, poz. 34 z dnia 16 lutego 1938 r.). 2) Dług może być zapłacony także papierami wartościowymi i innymi wtykami, jeżeli wierzyciel przed dniem 31 grudnia 1939 r. zażąda spłaty długu. Rozporządzenie, jakim papierami wartościowymi można spłacić dług hipoteczny, znajduje się w Dz. U. R. P. nr 34 z dnia 16 maja 1938 r. poz. 267.

D. G. Chorzów: 1) Osoba, o której chodzi, jest sędzią koleżeńskim, więc nikt jako nazwisko. Wobec tego ma prawo do legitymacji względnie do żądania legitymacji. Udzielenie tej ulgi należy wyłącznie do D. O. K. P. P. P. 190. 2) Długuje w lutym 1939 z nadwyżką akty, dlatego też zostanie sprawa w krótkim czasie wyznaczona. Przeciwnie orzeczeniu Wyższego Urzędu i bezspornie w Katowicach można wnioskować o uwzględnienie do rozstrzygnięcia do Wyższego Urzędu. Uwzględnienie w Katowicach. 3) W tym wypadku renta wypadkowa należy od orzeczenia lekarskiego. Skutki wypadku muszą mieć styczność z pracą robłą czyli polną.

J. Z. Mikołaj: 1) Na podane nam numery obligacji, rozstrzygnięcia nie padają, ponieważ wyznacza. 2) Pracodawca orzeczał w tym wypadku można wnioskować o akces do sądu Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie w ciągu dwu miesięcy, licząc od dnia doręczenia. 3) Wobec powyższego nie ma mowy o wypłacie renty z tytułu załogi powstańczej.

telefonu”, 22.00 „Jaka postać p. t. „Cala Chantant”, 22.40 Muzyka tańcowa. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikat meteorologiczny.

Poniedziałek 17 kwietnia.

KATOWICE. Godz. 5.30 Wesoły montaż piosenki. 6.30 Gimnastyka. 6.50 Muzyka. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka z płyt. 8.00 i 11.00 Audycja dla szkół. 11.15 Płyty. 11.45 Sygnał czasu. 12.05 Audycja polska. 13.00 Audycja dla kupców i rzemieślników. 13.30 „Edward Grien” — audycja dla gimnazjów. 14.00 Muzyka rozrywkowa. 14.50 Wiadomości bieżące i sportowe. 15.00 Słuchowisko p. t. „Włosa adiantum”. 16.30 Muzyka obiadowa. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.30 Wiadomości gospodarcze. 16.55 Sonety wiośniowe. 17.30 Za śpiewnika Montuski. 18.00 „Za miedzą”. 18.25 Wiadomości sportowe. 18.30 Koncert. 19.00 Audycja żołnierska. 19.30 Koncert rozrywkowy. 20.30 Dziennik wieczorny, wiadomości meteorologiczne, wiadomości sportowe. 21.00 Koncert rozrywkowy. 22.30 „Jaka postać”, 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikat meteorologiczny.

W obrobnie piekarni pamiątek

Wspaniała historyczna i kulturalna przeszłość Krakowa pozostawiła po sobie drogie dokumenty w postaci pięknych pomników sztuki i najsławniejszych pamiątek narodowych. To tak bogata materialna spuścizna przeszłości uzupełniają lokalne podania i legendy oraz obszerna grupa pomników starożytności, w postaci świątynnych i obrzędów zarówno religijnych jak świeckich.

Obchody te i zwyczaj nadają życiu Krakowa specyficzny kolor. Wymagają one na równi zabytkami sztuki i plastyki racjonalnej ochrony. Sprawa ta znalazła wyraz na ostatnim zebraniu naukowym Towarzystwa Miłośników Historii i zabytków Krakowa, w prelekcji historyka sztuki, dr. Jerzego Dobrzyckiego, który scharakteryzował piękno i wartość dawnych tradycji Krakowa, polegając na bogactwie cech zwyczajowych, niezwykłej ich harmonii z istniejącymi

w mieście pomnikami przeszłości oraz doniosłej roli wychowawczo-narodowej, wynikającej z ich kultu. Następnie omówił dr. Dobrzycki charakterystyczne zjawiska poszczególnych tradycji krakowskich, a podając analizę obecnych stosunków do nich ze strony społeczeństwa, zestawiał zarówno ujemne, jak i dodatnie objawy tego stosunku.

Ujemne objawy dają się np. zauważyć w sposobie obchodzenia dwóch najstarszych, bo sięgających doby przedchrześcijańskiej, zwyczajów Rękawki i Wiąnek. Rękawki, ów zdatny etnologicznie prastawiański wiosenny dzień zaduszny, straciła już od lat zgorądlona najistotniejszą część obrzędową, a mianowicie zwyczaj rzucać chłopcom zebranym u podnóża góry Lasoty, bułek, pierników, jajek, orzechów i t. p., co dotychczas jeszcze jest pielęgnowane w Rękawce. Obchodzonej u Słowian Łużyckich. Wiązki są obecnie traktowane jako nocne widowisko z ogniami sztucznymi,

muzykami, racami, tancami i popisami na galarach, główna zaś prastara cecha obrzędu, jaką jest puszczanie wrożeńskich wiąnek z nurtem rzeki, usunięta została, na plan ostatni, nie przetrzeła się również ściśle odwiecznej daty tego zwyczaju t. j. wiliś sw. Jana. Inna znowu niewłaściwość zakradła się do malowniczych odpustów krakowskich, odbywanych w Emaus, na Rękawce, na Skalce, Bielanych, w Twyciu i Mogile. Oto rozpanoszyły się olbrzymie kramy, sprzedające marne gipsowe figury ordynarnie pomalowane. Figury te nabywane przez uboższą ludność miejską i wiejską, niwczą w niej poczucie piękna. Nowa ta gałąź „przemysłu” ruguje przy tym piękne rodzime zabawkarstwo, wdzienne wyroby z gliny i drzewa, mające nieraz bardzo odległe tradycje.

Jako dodatni przykład racjonalnego ustosunkowania się do starożytnego obrzędu posłużyć może podeście Wspaniałego do zwyczaju Łaikonika. Wielki

poeta i artysta zaprojektował dla Łaikonika i jego drużyny nowe wspaniałe stroje w miejsce dawniejszych, bardzo skromnych i ubogich, czym przyczynił się do uświetnienia zewnętrznej strony obrzędu bez naruszenia jego istotnych cech.

Za zjawisko dodatnie poczytać należy wskrzeszenie zwyczajów zapomnianych jak np. uroczystych pochodów Bractwa Kurkowego oraz obrzędu „Otręsin” w Collegium Maius. Piękno tradycji krakowskich stanowi może prawdziwą chlubę i atrakcję Krakowa. Ta myśl przysięgała w r. 1934 inicjatywie „Dni Krakowa”, dla których tradycyjne obrzędy Krakowa stać się winny dominującym motywem.

„Przygranicze — pancernie Rzeczypospolitej” — oto hasło, realizowane przez Polski Związek Zachodni

Tabela loterii

NIURZEDOWA z dnia 14 kwietnia

I i II ciągnięcie

GLÓWNE WYGRANE

Stala dzielona wygrana z 10.000 państw

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

21.500

Wygrane po zł 62.50

83 135 87 576 99 65 45 14 736 1071 62.
76 187 931 2469 20 531 37 663 8.
1062 175 297 311 14 540 974 4041 319.
548 692 756 608 140 472 567 605 883 978.
760 209 340 51 633 755 828 81 8136 677.
715 9043 519 302 492 849 11655 843 91 12362.
10044 121 302 492 849 11655 843 91 12362.
527 610 703 256 13037 744 895 19379 167.
424 48 1947 57 912 1624 134 303 401.
512 17120 50 315 646 934 18041 82 192 53.
70 717 800 77 222 41 19023 347 404 645.
20062 118 206 634 634 21230 376 910.
22157 207 53 545 48 737 881 901 91 23594.
841 851 93 928 246 37 189 229 515 794.
818 2351 34 944 26018 13 140 221 33.
76 98 45 715 80 27043 164 366 595 805.
6627 646 77 702 26 25893.
50221 61 677 137 317 3167 44 48 75.
627 67 931 246 37 189 229 515 794.
585 478 93 34021 260 435 582 667 268.
35013 456 79 528 36103 205 493 693 21.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
719 3913 431 528 483 969.
43137 41128 40 237 346 699 549 83 676.
950 4217 128 555 624 73 819 48 88 942.
424 48 1947 57 912 1624 134 303 401.
91 896 966 44093 281 704 523 605 766 79.
810 969 93 45317 28 617 703 931 4126 962.
47112 25 230 351 405 755 814 938 48085.
950 4217 128 555 624 73 819 48 88 942.
50067 105 339 408 582 967 51055 34 948.
841 851 93 928 246 37 189 229 515 794.
617 827 931 62 52153 31 518 53663 714.
950 4217 128 555 624 73 819 48 88 942.
725 987 61077 77 717 919 128 39.
504 47 850 58016 130 76 288 447 504 42.
618 91 718 893 5031 211 95 509 77.
970 1071 212 966 718 98 98 98 98 98 98 98.
259 696 768 815 6754 64 6102 70 235 365.
702 75 928 4084 281 421 624 61 893 6544.
908 66012 258 508 775 805 62126 342 882.
970 1071 212 966 718 98 98 98 98 98 98 98.
17 490 61 76 945.
70255 445 769 951 71015 130 261 324 491.
618 91 718 893 5031 211 95 509 77.
93 13458 762 918 961 75024 30 61 166 390.
646 535 72 605 94 29 75053 122 475 87.
76257 966 807 77401 610 28 719 33 830.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
80382 326 49 72 754 831 980 81365 645.
71 606 734 808 49 725 813 980 81365 645.
83152 452 92 84006 22 128 198 511 718 852.
950 4217 128 555 624 73 819 48 88 942.
734 88071 311 503 89126 95 609 708 806.
43 17.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 657 321 96049 863 9189 261.
791 634 503 56 818 972 38708 303 691.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
70 802 45 906 99131 249 469 537 92 624.
100531 194 684 774 819 91004 28 97 303.
535 67 602 92170 214 448 873 61 93011 149.
315 483 94223 677 81 763 97 61 91 95333.
50 171 275 65

**Domagaj się
NOZYKA
GRQM
GOLI NAJLEPIEJ**

Przetarg ofertowy

ZARZĄD GMINNY W GODULI ogłasza niniejszym piśmenny przetarg ofertowy nieograniczony na dostawę:

1. 75 szt. szkiełk blaskowych o wymiarach 120x50 cm, blat złocony, w środku w kulamierzem zasuwalnym, wysokość 75 cm, półtorawany na jasno - żółto, pod blatem przegródka na przybory szkolne i czyszczenia. Karty nog z zewnątrz zaokrąglone.

2. 150 szt. krzesła gętych, według wzoru załącznic przez M. K. W. R. i O. P. dla dzieci, kształt nowoczesny, w wieku od 12-14 lat.

3. 2 szafy szkolne.
4. 2 katedry dla nauczycieli.

5. 2 stabilizatory, pokryte zielonym lakierem, na stopkach przesuwalnych (o kółkach) podwoje do przesuwania i odstawiania.

6. 2 stojaki do rozwieszania map i obrazów.

7. 2 szafy dla przedmiotów o wymiarach wysokości 102 cm, szerokość 40 cm, głębokość 300 cm, wysokość nog 10 cm z przegródkami stalowymi i wymiarach szafki: wysokość 35 cm, szerokość 24 cm, głębokość 31 cm, szerokość 22 1/2 cm, zamknięcie na guziki mechaniczne. Szafki ułożone są w 3 rzędach po 8 szafek razem 24 szafki. W każdej szafce przegródka z dyktu, na wysokości jednej trzeciej od góry. Dzwonki, kłopoty, półtorawany na jasno - żółto.

8. 1 tablica szklana do przedmiotów o wymiarach szerokości 80 cm, głębokość 240 cm, kryta zielonym lakierem, rama szerokości 6 cm, na dalszej krawędzi tablicy występuje listwa szerokości 7 cm o wydrążeniu na kłody i ściorki.

Oferty należy wnosić w nieprzejętych i załączonych kopertach bez nadruku firmowego i adresu nadawcy, zapieczętując koperty jedynie napisem „Oferta przetargowa na dostawę sprzętu szkolnych”.

Oferty z terminem ważności do dnia 15 maja 1939 r. należy wnosić do Urzędu gminnego w Goduli, do dnia 26 kwietnia 1939 r. godz. 10-14, w którym to terminie rozpocznie się przetarg.

Do oferty powinien być dołączony kwit na złożenie w kasie gminnej wadium w wysokości 5 proc. oferowanej ceny albo też dowód zwolnienia od złożenia wadium.

Zarząd gminny w Goduli służy prawo wyboru oferenta bez względu na oferowaną cenę, a także prawo uznania, że przetarg nie dał wyniku.

Z załączonymi warunkami dostawy interesowani zamawiając się mogą w dni powszednie w Urzędzie gminnym w Goduli w godzinach od 8-12 i 12-14 oraz otrzymać tam za zwrotnym kosztów potrzebne odpisy lub też sporządzić notatki.

NACZELNIK GMINY:

Z. Rudziński

ZARZĄD GMINY W JANOWIE ogłasza przetarg piśmenny na

spzedaż

domu mieszkalnego

z majątkiem składem przy ul. Szkolnej nr 11 w Janowie (wykaz księgi wieczystej Loba 211 Mysłowice) - Zarząd, dyktujący w imieniu Zarządu gminnego, Zarząd gminy może też sprześć także tylko grunt po zabudowie domu (450 m²).

Pokazanie jest bardzo korzystne. Bliższych informacji udziela się w Urzędzie gminnym w Janowie, pokój nr 28.

Oferty wnosić należy na przepisanych drukach do Zarządu gminy w Janowie k. Katowice do dnia 24 kwietnia 1939 r. godz. 12.

Zarząd gminy służy prawo wyboru oferenta bez względu na oferowaną cenę, a także prawo uznania, że przetarg nie dał wyniku.

Sztandary

zrobione i utrzymane wykonane poleca KAZIMIERZ SZYMAŃSKI, Katowice, Rynek Katedralny, KATOWICE, Piekarskiego 12, Tel. 35370 - 40 lat istnienia firma. (109)

ZARZĄD GMINY KNURÓW

ogłasza

przetarg publiczny

nieograniczony na:

1. roboty wykończeniowe (murarskie i ciesielskie).
2. instalacje elektryczne.
3. instalacje ogrzewania centralnego.
4. instalacje sanitarna.
5. roboty stolarskie.
6. roboty dekoracyjne i blacharskie.

pracy budowej domu gospodarczego przy Urzędzie Gminnym w Knurowie.

Termin wnoszenia ofert do dnia 26 kwietnia 1939 r. godz. 14-15.

Bliższe szczegóły ogłoszone są na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminnym.

NACZELNIK GMINY:

(-) Lipiński

Licytacja

urządzeń elektrycznych oraz różnych rodzajów towarów itp. odbędzie się dnia 21 kwietnia 1939 r. o godz. 10 w magazynie Urzędu Skarbowego w Siemianowicach k. Katowic, przy ul. Hutniczej.

Urząd Skarbowy w Siemianowicach.

ZARZĄD GMINY W LIPINACH

ogłasza

przetarg publiczny

na wykonanie instalacji elektrycznej i radiowej w pawilonie letniego ogrodu Jordanowskiego, na dzień 26 kwietnia 1939 r.

Bliższe szczegóły na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminnego.

Lipiny, dnia 18 kwietnia 1939 r.

NACZELNIK GMINY:

(-) Tomasek

*Nie jestem zadowolona
osiągać ciągle po puder*

Wystarczy upudrować się raz na kilka godzin PUDREM SIMON. Puder SIMON lekki, niezwykle drobny, przylega równo, trzyma się długo, „matuje” cerę, nadaje młodzieńczą świeżość i naturalny wygląd. Subtelne odcięcie PUDRU SIMON są dostosowane do każdej karnacji.

PUDER SIMÓN

Bank Gospodarstwa Krajowego

posiada na dogodnych warunkach na sprzedaż:

1. nieruchomości w Katowicach przy ul. Mariackiej 32-36, wyk. h.p. nr 742, składającą się z 5-ciu budynków mieszkalnych o kubaturze 13500 m³.
2. nieruchomości w Chorzowie przy ul. Rodena 10a, składającą się z 2-ech budynków mieszkalnych o kubaturze 4302 m³.
3. nieruchomości w Rudnych Piekarach, pow. Tarnowskie Góry nr 106 i 107, wyk. h.p. nr 27, składającą się z 2-ech domów mieszkalnych i warsztatu krawieckiego z urządzeniem.
4. nieruchomości w Częstochowie przy ul. N. M. Panny 2, wyk. h.p. nr 635 II, składającą się z placu o powierzchni 4390 m² i domu z budynkiem mieszkalnym z frontowym sklepem i składem w piwnicy o kubaturze 16930 m³.
5. nieruchomości w Częstochowie przy ul. Wesołej 31, wyk. h.p. nr 2348, składającą się z placu o powierzchni 377 m² wraz z budynkiem mieszkalnym i piętrowym o kubaturze 1800 m³.
6. nieruchomości w Częstochowie przy ul. Warszawskiej 101, wyk. h.p. nr 1119 II, składającą się z placu o powierzchni 1230 m² wraz z budynkiem mieszkalnym, murowanym 3-piętrowym o kubaturze 8300 m³.
7. nieruchomości w Zawierciu przy ul. Górnośląskiej 56, wyk. h.p. nr 55, składającą się z placu o powierzchni 2300 m² i budynku mieszkalnego oraz budynku gospodarczego.
8. nieruchomości w Zawierciu przy ul. Piłsudskiego 27, wyk. h.p. nr 60, składającą się z ogrodu i placu o powierzchni 670 m², budynkiem gospodarczym i mieszkalnym o kubaturze około 5100 m³.
9. nieruchomości w Tarnowskich Górach przy ul. Krakowskiej 9, wyk. h.p. nr 194, składającą się z placu o powierzchni 315 m² wraz z budynkiem mieszkalnym dwupiętrowym o kubaturze 3800 m³.
10. nieruchomości w Sosnowcu przy ul. Wesołej 2-4, składającą się z placu o powierzchni 8100 m² z parcelami budowlanymi, w tym murowanym wraz z ogrodem i domem mieszkalnym jedno - piętrowym o łącznej kubaturze 2540 m³, wyk. h.p. nr 569.
11. nieruchomości w Mysłowicach Rynek 17, wyk. h.p. nr 71, składającą się z placu o powierzchni 616 m² wraz z budynkiem mieszkalnym dwu - piętrowym, murowanym o kubaturze około 6900 m³.
12. nieruchomości w Olkuszu przy ul. Czarnogórskiej 20, wyk. h.p. nr 308, składającą się z placu o powierzchni 1400 m² wraz z ogrodem i budynkiem mieszkalnym, murowanym z poddaszem o kubaturze 1450 m³.
13. nieruchomości w Będzinie przy ul. Małobądzkiej 172, wyk. h.p. nr 877, składającą się z placu o powierzchni 1350 m² wraz z budynkiem mieszkalnym jedno - piętrowym, murowanym o kubaturze 1460 m³.

Oferty przyjmują i bliższych informacji udziela Oddział Banku Gospodarstwa Krajowego w Katowicach, ul. Mickiewicza 3.

Przetarg ofertowy

ZARZĄD GMINNY W GODULI ogłasza niniejszym piśmenny przetarg ofertowy nieograniczony na dostawę:

1. 1000 mb krawędzi ków betonowych formulatori Riksdorfs, - wysokości 35 cm, szerokości 15 cm, długości 1 mb. Nawierzchnia jak i front krawędzi w wysokości 15 cm winien mieć warstwę grubą od 2-3 cm z mieszanki w stosunku 50 proc. cementu do piasku rzecznicznego z łazą na wierzchu.
2. 1000 m³ piyt cementowych o rozmiarach 50x50x8 cm z mieszanki w stosunku 50 proc. cementu do piasku rzecznicznego z łazą na wierzchu.

Oferty należy wnosić w nieprzejętych i załączonych kopertach bez nadruku firmowego i adresu nadawcy, zapieczętując koperty jedynie napisem „Oferta przetargowa na dostawę krawędzi i piyt cementowych”.

Oferty z terminem ważności do dnia 31 maja 1939 r. należy wnosić do Urzędu gminnego w Goduli, do dnia 26 kwietnia 1939 r. godz. 10-14, w którym to terminie rozpocznie się przetarg.

Do oferty powinien być dołączony kwit na złożenie w kasie gminnej wadium w wysokości 5 proc. oferowanej ceny albo też dowód zwolnienia od złożenia wadium.

Zarząd gminny w Goduli służy prawo wyboru oferenta bez względu na oferowaną cenę, a także prawo uznania, że przetarg nie dał wyniku.

Z załączonymi warunkami dostawy interesowani zamawiając się mogą w dni powszednie w Urzędzie gminnym w Goduli w godzinach od 8-12 i 12-14 oraz otrzymać tam za zwrotnym kosztów potrzebne odpisy lub też sporządzić notatki.

NACZELNIK GMINY:

Z. Rudziński

I Urząd Skarbowy

w Cieszanowie

Ohwieszczenie o licytacji

Podaje się do ogólnej wiadomości, że dnia 17 kwietnia 1939 r. o godz. 10 odbędzie się u Eugena Kiechta w Skoczowie ul. Cieszyńska 135 licytacja sprzedaży maszyny do wyrobu kielbas, maszyny do siekania mięsa, laski i wagi z płytą marmorową.

Następnie w tym samym dniu o godz. 13-15 w Ochabach nr 14 u Zuzanny Basińskiej, licytacja sprzedaży jednej krowy, jednej jałowicy, bryozki i sownia.

W dniu 19 kwietnia 1939 r. o godz. 11-12 odbędzie się w Skoczowie w fabryce Braci Schanzer licytacja sprzedaży 6500 sztuk pastuszków betonowych i 5000 sztuk piyt cementowych. (3959)

Naczelnik Urzędu Skarbowego:

II Km. 1046/39

Ohwieszczenie o licytacji.

Ogłaszam, że we wtorek, dnia 18 kwietnia 1939 r. o godz. 11-12 sprzedam publicznie w Mieście Dąbrowie przy ul. Hallera nr 8, następujące ruchomości:

biuły pokojowy kombinowany z szafą, biuły pokojowy, biuły pokojowy, kredens pokojowy, szafa do szafy, komoda, apłynie - oszosaowa na łączną sumę 2.640. (3960)

Ruchomości powyższe oglądać można na miejscu sprzedaży czterech dni przed rozpoczęciem licytacji.

Mysłowice, dnia 15 kwietnia 1939 r.
KOMORNIK BUDU GROSZKIEGO
rewiru II w Mysłowicach.

IV Km. 404/39

Ohwieszczenie o licytacji

ruchomości.
Komornik Budu Groszkiego w Chorzowie, rewiru IV ogłasza, że w poniedziałek, dnia 17 kwietnia 1939 r. o godz. 10-12 sprzedam publicznie w Chorzowie przy ul. Wolności nr 106, następujące ruchomości:

1. Maszynę do szycia zamkniętą (szafkową) - oszosaowa na sumę 700 zł.
Ruchomości oglądać można na miejscu w czasie pracy rzeczoznawcy. (3969)

Komornik rewiru IV.

PIRANKI, OŚCIA MEBLOWE
MENCZEL, Katowice, pl. M. Piłsudskiego 2

DRUKARNIA ŚLĄSKA

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Wykonuje wszelkiego rodzaju druki, jak bilety wizytowe, zawiadomienia ślubne, klepsydry, programy, afisze, prospekty handlowe, formularze, broszurki, książki, czasopisma, pocztówki, listy, itp. szybko i solidnie, po cenach umiarkowanych.

KATOWICE, UL. BATOREGO 2

Placbudowlany

500 m² w Katowicach II tania do sprzedania. Oferty do Polskiej Zach. pod „Parcela 5 000”.

Przetarg

Dyrekcja Górnictwa Kopalni w Katowicach ogłasza przetarg na wykonanie: ad 1) przebudowę warsztatów pomiarowych w Sosnowcu Południowym, jak:

- wykonanie słupów i wykonanie nowej konstrukcji dachu w drewnianej z pokryciem blachą — o powierzchni 2400 m²,
- wykonanie budowy kotłowni, warsztatów magazynowych i innych — o powierzchni 870 m²,
- wykonanie fundamentu pod przemysłową,
- wykonanie budowy zgrzewalnic na powierzchni 78 m²,
- wykonanie budowy portierni.

ad 2) czyszczenia ścianek i dachów kłusowych w obrębie Rejonu Budowlanego, Katowice na okres jednego roku.

Warunki przetargowe, oraz kosztorysy są do nabycia w pokoju Nr 303 Głównego Biura Dyrekcji przy ul. Długojowej Nr 1 za opłatą.

ad 1) 5 — zł, ad 2) 2 — zł. Wadium obowiązuje w wysokości 2 proc. od oferowanej sumy.

Otwarcie ofert nastąpi w pokoju nr 306 w dniu 28 kwietnia 1939 r. ad 1) o godz. 13.00, ad 2) o godz. 13.00.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach. (1070)

Przetarg

Zarząd Główny Macierzy Szkolnej Ziemi Górnictwa w Sosnowcu ogłasza przetarg publiczny na wykonanie robót stolarskich (osłony i drzwi) dla nowej Szkoły Zawodowej Żelaznej w Belsku na Śląsku. Oferty wraz z wadium (w edycji 100 kopert), przenośnym warunkami przetargu, należy składać do Biura Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej w Sosnowcu, przy ul. Stelmacha nr 14, I p.

W wyżej wspomnianym biurze za do nabycia formularze przetargowe w cenie 4 — zł i także będą wydane do wglądu plany budowy w godzinach urzędowych od 10 do 12.

Komisyjne otwarcie ofert w Biurowości delegata Urz. Woj. Śl. nastąpi w dniu 20 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w Cieszyńskim Biurowości Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej.

Wszelkie wyjaśnienia techniczne będą do jakiej wyznaczonej ul. B. w Katowicach Kier. Budowy w godzinach urzędowych w Belsku, ul. Stelmacha 3. (1109)

Zarząd Główny Macierzy Szkolnej.

Przetarg publiczny

Główny Wydział Państwowy w Katowicach ogłasza przetarg publiczny na wykonanie robót stolarskich (osłony i drzwi) dla nowej Szkoły Zawodowej Żelaznej w Belsku na Śląsku. Oferty wraz z wadium (w edycji 100 kopert), przenośnym warunkami przetargu, należy składać do Biura Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej w Sosnowcu, przy ul. Stelmacha nr 14, I p.

Otwarcie ofert nastąpi w pokoju nr 306 w dniu 28 kwietnia 1939 r. ad 1) o godz. 13.00, ad 2) o godz. 13.00.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach. (1070)

Schola Techniczna Komitetu Budowy Katedry w Katowicach ogłasza

konkurs

na stworzenie:

- 1) Kierownika Budowy Katedry,
 - 2) Technika budowlanego.
- Do podania ad 1) dołączyć należy:
- a) dyplom inżyniera architekta,
 - b) dowód uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi,
 - c) świadectwo z praktyki zawodowej,
 - d) świadectwo o bywalstwie polskim,
 - e) dokument urodzenia,
 - f) dowód uregulowania służby wojskowej,
 - g) własnoręcznie napisany życiorys.

Do podania ad 2) dołączyć należy świadectwo ukończenia średniego technicznego zaliczenia z nauki o budowie budowlanej oraz zaliczenia, wyszczególnione wyżej pod p. c — g.

Wynagrodzenie według umowy. Podana należy kwota do dnia 30 kwietnia 1939 r. na ręce Ks. Magistratu Fabrycznego Dra Szramka w Katowicach, pl. Marjański 1.

(Ks. Dr Szramek),
(Dr Kaufman),
Magister Fabryczny,
Przewodniczący Sekcji Technicznej. (1115)

Obwieszczenie o licytacji

Ogłaszamy, że w piątek, dnia 21 kwietnia 1939 r. o godz. 12.30 sprzedawamy publicznie w Biurowości Ks. przy ul. Wolności nr 8, następującą ruchomość:

Jeden aparat kinowy do poszerzania filmów — kompletny z motorem — oświetlony na sumę zł 1.500. (1070)

Ruchomość powyższą oglądać można na miejscu sprzedawcy czwartego dnia, przed rozpoczęciem licytacji.

Tarn. Górn., dnia 4 kwietnia 1939 r.
Pr. IMIELA, kierownik.

Wiosna a śmiertelność!

Statystyka stwierdza, że największa śmiertelność przypada na wiosnę. Oto skutki leńskich, przezwyciężanie zarazy wszelkich przebiegów. Istnieje jednak tani, a przy tym skuteczny środek na zwalczanie zakażenia. Jest to znane komite nowe mydło Kollontay, którego pianą niszczy wszelkie zarazy. W czasie wiosennym należy zatem myć ręce jak najczęściej, często się kąpać i często zmieniać bieliznę. Proszę się przy tej sposobności przekonać, jak przyjemne jest w użyciu mydło Kollontay! Jego składniki — gliceryna, boraks, esencja cytrynowa itd. — działają jak najkorzystniej na każdą skórę. Lekarze zalecają to mydło do celów higieny, a do kąpielí niemowląt nadaje się ono znakomicie.

Nowe mydło z pralką Kollontay jest o wiele lepsze..

Podróżujesz bez kłopotu, korzystając z samolotu!

DROBNE OGŁOSZENIA

WOLNE POSADY

pań i panów
do sprzedania: 1) Kuchnia z meblami, 2) Kuchnia z meblami, 3) Kuchnia z meblami, 4) Kuchnia z meblami, 5) Kuchnia z meblami, 6) Kuchnia z meblami, 7) Kuchnia z meblami, 8) Kuchnia z meblami, 9) Kuchnia z meblami, 10) Kuchnia z meblami, 11) Kuchnia z meblami, 12) Kuchnia z meblami, 13) Kuchnia z meblami, 14) Kuchnia z meblami, 15) Kuchnia z meblami, 16) Kuchnia z meblami, 17) Kuchnia z meblami, 18) Kuchnia z meblami, 19) Kuchnia z meblami, 20) Kuchnia z meblami, 21) Kuchnia z meblami, 22) Kuchnia z meblami, 23) Kuchnia z meblami, 24) Kuchnia z meblami, 25) Kuchnia z meblami, 26) Kuchnia z meblami, 27) Kuchnia z meblami, 28) Kuchnia z meblami, 29) Kuchnia z meblami, 30) Kuchnia z meblami, 31) Kuchnia z meblami, 32) Kuchnia z meblami, 33) Kuchnia z meblami, 34) Kuchnia z meblami, 35) Kuchnia z meblami, 36) Kuchnia z meblami, 37) Kuchnia z meblami, 38) Kuchnia z meblami, 39) Kuchnia z meblami, 40) Kuchnia z meblami, 41) Kuchnia z meblami, 42) Kuchnia z meblami, 43) Kuchnia z meblami, 44) Kuchnia z meblami, 45) Kuchnia z meblami, 46) Kuchnia z meblami, 47) Kuchnia z meblami, 48) Kuchnia z meblami, 49) Kuchnia z meblami, 50) Kuchnia z meblami, 51) Kuchnia z meblami, 52) Kuchnia z meblami, 53) Kuchnia z meblami, 54) Kuchnia z meblami, 55) Kuchnia z meblami, 56) Kuchnia z meblami, 57) Kuchnia z meblami, 58) Kuchnia z meblami, 59) Kuchnia z meblami, 60) Kuchnia z meblami, 61) Kuchnia z meblami, 62) Kuchnia z meblami, 63) Kuchnia z meblami, 64) Kuchnia z meblami, 65) Kuchnia z meblami, 66) Kuchnia z meblami, 67) Kuchnia z meblami, 68) Kuchnia z meblami, 69) Kuchnia z meblami, 70) Kuchnia z meblami, 71) Kuchnia z meblami, 72) Kuchnia z meblami, 73) Kuchnia z meblami, 74) Kuchnia z meblami, 75) Kuchnia z meblami, 76) Kuchnia z meblami, 77) Kuchnia z meblami, 78) Kuchnia z meblami, 79) Kuchnia z meblami, 80) Kuchnia z meblami, 81) Kuchnia z meblami, 82) Kuchnia z meblami, 83) Kuchnia z meblami, 84) Kuchnia z meblami, 85) Kuchnia z meblami, 86) Kuchnia z meblami, 87) Kuchnia z meblami, 88) Kuchnia z meblami, 89) Kuchnia z meblami, 90) Kuchnia z meblami, 91) Kuchnia z meblami, 92) Kuchnia z meblami, 93) Kuchnia z meblami, 94) Kuchnia z meblami, 95) Kuchnia z meblami, 96) Kuchnia z meblami, 97) Kuchnia z meblami, 98) Kuchnia z meblami, 99) Kuchnia z meblami, 100) Kuchnia z meblami, 101) Kuchnia z meblami, 102) Kuchnia z meblami, 103) Kuchnia z meblami, 104) Kuchnia z meblami, 105) Kuchnia z meblami, 106) Kuchnia z meblami, 107) Kuchnia z meblami, 108) Kuchnia z meblami, 109) Kuchnia z meblami, 110) Kuchnia z meblami, 111) Kuchnia z meblami, 112) Kuchnia z meblami, 113) Kuchnia z meblami, 114) Kuchnia z meblami, 115) Kuchnia z meblami, 116) Kuchnia z meblami, 117) Kuchnia z meblami, 118) Kuchnia z meblami, 119) Kuchnia z meblami, 120) Kuchnia z meblami, 121) Kuchnia z meblami, 122) Kuchnia z meblami, 123) Kuchnia z meblami, 124) Kuchnia z meblami, 125) Kuchnia z meblami, 126) Kuchnia z meblami, 127) Kuchnia z meblami, 128) Kuchnia z meblami, 129) Kuchnia z meblami, 130) Kuchnia z meblami, 131) Kuchnia z meblami, 132) Kuchnia z meblami, 133) Kuchnia z meblami, 134) Kuchnia z meblami, 135) Kuchnia z meblami, 136) Kuchnia z meblami, 137) Kuchnia z meblami, 138) Kuchnia z meblami, 139) Kuchnia z meblami, 140) Kuchnia z meblami, 141) Kuchnia z meblami, 142) Kuchnia z meblami, 143) Kuchnia z meblami, 144) Kuchnia z meblami, 145) Kuchnia z meblami, 146) Kuchnia z meblami, 147) Kuchnia z meblami, 148) Kuchnia z meblami, 149) Kuchnia z meblami, 150) Kuchnia z meblami, 151) Kuchnia z meblami, 152) Kuchnia z meblami, 153) Kuchnia z meblami, 154) Kuchnia z meblami, 155) Kuchnia z meblami, 156) Kuchnia z meblami, 157) Kuchnia z meblami, 158) Kuchnia z meblami, 159) Kuchnia z meblami, 160) Kuchnia z meblami, 161) Kuchnia z meblami, 162) Kuchnia z meblami, 163) Kuchnia z meblami, 164) Kuchnia z meblami, 165) Kuchnia z meblami, 166) Kuchnia z meblami, 167) Kuchnia z meblami, 168) Kuchnia z meblami, 169) Kuchnia z meblami, 170) Kuchnia z meblami, 171) Kuchnia z meblami, 172) Kuchnia z meblami, 173) Kuchnia z meblami, 174) Kuchnia z meblami, 175) Kuchnia z meblami, 176) Kuchnia z meblami, 177) Kuchnia z meblami, 178) Kuchnia z meblami, 179) Kuchnia z meblami, 180) Kuchnia z meblami, 181) Kuchnia z meblami, 182) Kuchnia z meblami, 183) Kuchnia z meblami, 184) Kuchnia z meblami, 185) Kuchnia z meblami, 186) Kuchnia z meblami, 187) Kuchnia z meblami, 188) Kuchnia z meblami, 189) Kuchnia z meblami, 190) Kuchnia z meblami, 191) Kuchnia z meblami, 192) Kuchnia z meblami, 193) Kuchnia z meblami, 194) Kuchnia z meblami, 195) Kuchnia z meblami, 196) Kuchnia z meblami, 197) Kuchnia z meblami, 198) Kuchnia z meblami, 199) Kuchnia z meblami, 200) Kuchnia z meblami, 201) Kuchnia z meblami, 202) Kuchnia z meblami, 203) Kuchnia z meblami, 204) Kuchnia z meblami, 205) Kuchnia z meblami, 206) Kuchnia z meblami, 207) Kuchnia z meblami, 208) Kuchnia z meblami, 209) Kuchnia z meblami, 210) Kuchnia z meblami, 211) Kuchnia z meblami, 212) Kuchnia z meblami, 213) Kuchnia z meblami, 214) Kuchnia z meblami, 215) Kuchnia z meblami, 216) Kuchnia z meblami, 217) Kuchnia z meblami, 218) Kuchnia z meblami, 219) Kuchnia z meblami, 220) Kuchnia z meblami, 221) Kuchnia z meblami, 222) Kuchnia z meblami, 223) Kuchnia z meblami, 224) Kuchnia z meblami, 225) Kuchnia z meblami, 226) Kuchnia z meblami, 227) Kuchnia z meblami, 228) Kuchnia z meblami, 229) Kuchnia z meblami, 230) Kuchnia z meblami, 231) Kuchnia z meblami, 232) Kuchnia z meblami, 233) Kuchnia z meblami, 234) Kuchnia z meblami, 235) Kuchnia z meblami, 236) Kuchnia z meblami, 237) Kuchnia z meblami, 238) Kuchnia z meblami, 239) Kuchnia z meblami, 240) Kuchnia z meblami, 241) Kuchnia z meblami, 242) Kuchnia z meblami, 243) Kuchnia z meblami, 244) Kuchnia z meblami, 245) Kuchnia z meblami, 246) Kuchnia z meblami, 247) Kuchnia z meblami, 248) Kuchnia z meblami, 249) Kuchnia z meblami, 250) Kuchnia z meblami, 251) Kuchnia z meblami, 252) Kuchnia z meblami, 253) Kuchnia z meblami, 254) Kuchnia z meblami, 255) Kuchnia z meblami, 256) Kuchnia z meblami, 257) Kuchnia z meblami, 258) Kuchnia z meblami, 259) Kuchnia z meblami, 260) Kuchnia z meblami, 261) Kuchnia z meblami, 262) Kuchnia z meblami, 263) Kuchnia z meblami, 264) Kuchnia z meblami, 265) Kuchnia z meblami, 266) Kuchnia z meblami, 267) Kuchnia z meblami, 268) Kuchnia z meblami, 269) Kuchnia z meblami, 270) Kuchnia z meblami, 271) Kuchnia z meblami, 272) Kuchnia z meblami, 273) Kuchnia z meblami, 274) Kuchnia z meblami, 275) Kuchnia z meblami, 276) Kuchnia z meblami, 277) Kuchnia z meblami, 278) Kuchnia z meblami, 279) Kuchnia z meblami, 280) Kuchnia z meblami, 281) Kuchnia z meblami, 282) Kuchnia z meblami, 283) Kuchnia z meblami, 284) Kuchnia z meblami, 285) Kuchnia z meblami, 286) Kuchnia z meblami, 287) Kuchnia z meblami, 288) Kuchnia z meblami, 289) Kuchnia z meblami, 290) Kuchnia z meblami, 291) Kuchnia z meblami, 292) Kuchnia z meblami, 293) Kuchnia z meblami, 294) Kuchnia z meblami, 295) Kuchnia z meblami, 296) Kuchnia z meblami, 297) Kuchnia z meblami, 298) Kuchnia z meblami, 299) Kuchnia z meblami, 300) Kuchnia z meblami, 301) Kuchnia z meblami, 302) Kuchnia z meblami, 303) Kuchnia z meblami, 304) Kuchnia z meblami, 305) Kuchnia z meblami, 306) Kuchnia z meblami, 307) Kuchnia z meblami, 308) Kuchnia z meblami, 309) Kuchnia z meblami, 310) Kuchnia z meblami, 311) Kuchnia z meblami, 312) Kuchnia z meblami, 313) Kuchnia z meblami, 314) Kuchnia z meblami, 315) Kuchnia z meblami, 316) Kuchnia z meblami, 317) Kuchnia z meblami, 318) Kuchnia z meblami, 319) Kuchnia z meblami, 320) Kuchnia z meblami, 321) Kuchnia z meblami, 322) Kuchnia z meblami, 323) Kuchnia z meblami, 324) Kuchnia z meblami, 325) Kuchnia z meblami, 326) Kuchnia z meblami, 327) Kuchnia z meblami, 328) Kuchnia z meblami, 329) Kuchnia z meblami, 330) Kuchnia z meblami, 331) Kuchnia z meblami, 332) Kuchnia z meblami, 333) Kuchnia z meblami, 334) Kuchnia z meblami, 335) Kuchnia z meblami, 336) Kuchnia z meblami, 337) Kuchnia z meblami, 338) Kuchnia z meblami, 339) Kuchnia z meblami, 340) Kuchnia z meblami, 341) Kuchnia z meblami, 342) Kuchnia z meblami, 343) Kuchnia z meblami, 344) Kuchnia z meblami, 345) Kuchnia z meblami, 346) Kuchnia z meblami, 347) Kuchnia z meblami, 348) Kuchnia z meblami, 349) Kuchnia z meblami, 350) Kuchnia z meblami, 351) Kuchnia z meblami, 352) Kuchnia z meblami, 353) Kuchnia z meblami, 354) Kuchnia z meblami, 355) Kuchnia z meblami, 356) Kuchnia z meblami, 357) Kuchnia z meblami, 358) Kuchnia z meblami, 359) Kuchnia z meblami, 360) Kuchnia z meblami, 361) Kuchnia z meblami, 362) Kuchnia z meblami, 363) Kuchnia z meblami, 364) Kuchnia z meblami, 365) Kuchnia z meblami, 366) Kuchnia z meblami, 367) Kuchnia z meblami, 368) Kuchnia z meblami, 369) Kuchnia z meblami, 370) Kuchnia z meblami, 371) Kuchnia z meblami, 372) Kuchnia z meblami, 373) Kuchnia z meblami, 374) Kuchnia z meblami, 375) Kuchnia z meblami, 376) Kuchnia z meblami, 377) Kuchnia z meblami, 378) Kuchnia z meblami, 379) Kuchnia z meblami, 380) Kuchnia z meblami, 381) Kuchnia z meblami, 382) Kuchnia z meblami, 383) Kuchnia z meblami, 384) Kuchnia z meblami, 385) Kuchnia z meblami, 386) Kuchnia z meblami, 387) Kuchnia z meblami, 388) Kuchnia z meblami, 389) Kuchnia z meblami, 390) Kuchnia z meblami, 391) Kuchnia z meblami, 392) Kuchnia z meblami, 393) Kuchnia z meblami, 394) Kuchnia z meblami, 395) Kuchnia z meblami, 396) Kuchnia z meblami, 397) Kuchnia z meblami, 398) Kuchnia z meblami, 399) Kuchnia z meblami, 400) Kuchnia z meblami, 401) Kuchnia z meblami, 402) Kuchnia z meblami, 403) Kuchnia z meblami, 404) Kuchnia z meblami, 405) Kuchnia z meblami, 406) Kuchnia z meblami, 407) Kuchnia z meblami, 408) Kuchnia z meblami, 409) Kuchnia z meblami, 410) Kuchnia z meblami, 411) Kuchnia z meblami, 412) Kuchnia z meblami, 413) Kuchnia z meblami, 414) Kuchnia z meblami, 415) Kuchnia z meblami, 416) Kuchnia z meblami, 417) Kuchnia z meblami, 418) Kuchnia z meblami, 419) Kuchnia z meblami, 420) Kuchnia z meblami, 421) Kuchnia z meblami, 422) Kuchnia z meblami, 423) Kuchnia z meblami, 424) Kuchnia z meblami, 425) Kuchnia z meblami, 426) Kuchnia z meblami, 427) Kuchnia z meblami, 428) Kuchnia z meblami, 429) Kuchnia z meblami, 430) Kuchnia z meblami, 431) Kuchnia z meblami, 432) Kuchnia z meblami, 433) Kuchnia z meblami, 434) Kuchnia z meblami, 435) Kuchnia z meblami, 436) Kuchnia z meblami, 437) Kuchnia z meblami, 438) Kuchnia z meblami, 439) Kuchnia z meblami, 440) Kuchnia z meblami, 441) Kuchnia z meblami, 442) Kuchnia z meblami, 443) Kuchnia z meblami, 444) Kuchnia z meblami, 445) Kuchnia z meblami, 446) Kuchnia z meblami, 447) Kuchnia z meblami, 448) Kuchnia z meblami, 449) Kuchnia z meblami, 450) Kuchnia z meblami, 451) Kuchnia z meblami, 452) Kuchnia z meblami, 453) Kuchnia z meblami, 454) Kuchnia z meblami, 455) Kuchnia z meblami, 456) Kuchnia z meblami, 457) Kuchnia z meblami, 458) Kuchnia z meblami, 459) Kuchnia z meblami, 460) Kuchnia z meblami, 461) Kuchnia z meblami, 462) Kuchnia z meblami, 463) Kuchnia z meblami, 464) Kuchnia z meblami, 465) Kuchnia z meblami, 466) Kuchnia z meblami, 467) Kuchnia z meblami, 468) Kuchnia z meblami, 469) Kuchnia z meblami, 470) Kuchnia z meblami, 471) Kuchnia z meblami, 472) Kuchnia z meblami, 473) Kuchnia z meblami, 474) Kuchnia z meblami, 475) Kuchnia z meblami, 476) Kuchnia z meblami, 477) Kuchnia z meblami, 478) Kuchnia z meblami, 479) Kuchnia z meblami, 480) Kuchnia z meblami, 481) Kuchnia z meblami, 482) Kuchnia z meblami, 483) Kuchnia z meblami, 484) Kuchnia z meblami, 485) Kuchnia z meblami, 486) Kuchnia z meblami, 487) Kuchnia z meblami, 488) Kuchnia z meblami, 489) Kuchnia z meblami, 490) Kuchnia z meblami, 491) Kuchnia z meblami, 492) Kuchnia z meblami, 493) Kuchnia z meblami, 494) Kuchnia z meblami, 495) Kuchnia z meblami, 496) Kuchnia z meblami, 497) Kuchnia z meblami, 498) Kuchnia z meblami, 499) Kuchnia z meblami, 500) Kuchnia z meblami, 501) Kuchnia z meblami, 502) Kuchnia z meblami, 503) Kuchnia z meblami, 504) Kuchnia z meblami, 505) Kuchnia z meblami, 506) Kuchnia z meblami, 507) Kuchnia z meblami, 508) Kuchnia z meblami, 509) Kuchnia z meblami, 510) Kuchnia z meblami, 511) Kuchnia z meblami, 512) Kuchnia z meblami, 513) Kuchnia z meblami, 514) Kuchnia z meblami, 515) Kuchnia z meblami, 516) Kuchnia z meblami, 517) Kuchnia z meblami, 518) Kuchnia z meblami, 519) Kuchnia z meblami, 520) Kuchnia z meblami, 521) Kuchnia z meblami, 522) Kuchnia z meblami, 523) Kuchnia z meblami, 524) Kuchnia z meblami, 525) Kuchnia z meblami, 526) Kuchnia z meblami, 527) Kuchnia z meblami, 528) Kuchnia z meblami, 529) Kuchnia z meblami, 530) Kuchnia z meblami, 531) Kuchnia z meblami, 532) Kuchnia z meblami, 533) Kuchnia z meblami, 534) Kuchnia z meblami, 535) Kuchnia z meblami, 536) Kuchnia z meblami, 537) Kuchnia z meblami, 538) Kuchnia z meblami, 539) Kuchnia z meblami, 540) Kuchnia z meblami, 541) Kuchnia z meblami, 542) Kuchnia z meblami, 543) Kuchnia z meblami, 544) Kuchnia z meblami, 545) Kuchnia z meblami, 546) Kuchnia z meblami, 547) Kuchnia z meblami, 548) Kuchnia z meblami, 549) Kuchnia z meblami, 550) Kuchnia z meblami, 551) Kuchnia z meblami, 552) Kuchnia z meblami, 553) Kuchnia z meblami, 554) Kuchnia z meblami, 555) Kuchnia z meblami, 556) Kuchnia z meblami, 557) Kuchnia z meblami, 558) Kuchnia z meblami, 559) Kuchnia z meblami, 560) Kuchnia z meblami, 561) Kuchnia z meblami, 562) Kuchnia z meblami, 563) Kuchnia z meblami, 564) Kuchnia z meblami, 565) Kuchnia z meblami, 566) Kuchnia z meblami, 567) Kuchnia z meblami, 568) Kuchnia z meblami, 569) Kuchnia z meblami, 570) Kuchnia z meblami, 571) Kuchnia z meblami, 572) Kuchnia z meblami, 573) Kuchnia z meblami, 574) Kuchnia z meblami, 575) Kuchnia z meblami, 576) Kuchnia z meblami, 577) Kuchnia z meblami, 578) Kuchnia z meblami, 579) Kuchnia z meblami, 580) Kuchnia z meblami, 581) Kuchnia z meblami, 582) Kuchnia z meblami, 583) Kuchnia z meblami, 584) Kuchnia z meblami, 585) Kuchnia z meblami, 586) Kuchnia z meblami, 587) Kuchnia z meblami, 588) Kuchnia z meblami, 589) Kuchnia z meblami, 590) Kuchnia z meblami, 591) Kuchnia z meblami, 592) Kuchnia z meblami, 593) Kuchnia z meblami, 594) Kuchnia z meblami, 595) Kuchnia z meblami, 596) Kuchnia z meblami, 597) Kuchnia z meblami, 598) Kuchnia z meblami, 599) Kuchnia z meblami, 600) Kuchnia z meblami, 601) Kuchnia z meblami, 602) Kuchnia z meblami, 603) Kuchnia z meblami, 604) Kuchnia z meblami, 605) Kuchnia z meblami, 606) Kuchnia z meblami, 607) Kuchnia z meblami, 608) Kuchnia z meblami, 609) Kuchnia z meblami, 610) Kuchnia z meblami, 611) Kuchnia z meblami, 612) Kuchnia z meblami, 613) Kuchnia z meblami, 614) Kuchnia z meblami, 615) Kuchnia z meblami, 616) Kuchnia z meblami, 617) Kuchnia z meblami, 618) Kuchnia z meblami, 619) Kuchnia z meblami, 620) Kuchnia z meblami, 621) Kuchnia z meblami, 622) Kuchnia z meblami, 623) Kuchnia z meblami, 624) Kuchnia z meblami, 625) Kuchnia z meblami, 626) Kuchnia z meblami, 627) Kuchnia z meblami, 628) Kuchnia z meblami, 629) Kuchnia z meblami, 630) Kuchnia z meblami, 631) Kuchnia z meblami, 632) Kuchnia z meblami, 633) Kuchnia z meblami, 634) Kuchnia z meblami, 635) Kuchnia z meblami, 636) Kuchnia z meblami, 637) Kuchnia z meblami, 638) Kuchnia z meblami, 639) Kuchnia z meblami, 640) Kuchnia z meblami, 641) Kuchnia z meblami, 642) Kuchnia z meblami, 643) Kuchnia z meblami, 644) Kuchnia z meblami, 645) Kuchnia z meblami, 646) Kuchnia z meblami, 647) Kuchnia z meblami, 648) Kuchnia z meblami, 649) Kuchnia z meblami, 650) Kuchnia z meblami, 651) Kuchnia z meblami, 652) Kuchnia z meblami, 653) Kuchnia z meblami, 654) Kuchnia z meblami, 655) Kuchnia z meblami, 656) Kuchnia z meblami, 657) Kuchnia z meblami, 658) Kuchnia z meblami, 659) Kuchnia z meblami, 660) Kuchnia z meblami, 661) Kuchnia z meblami, 662) Kuchnia z meblami, 663) Kuchnia z meblami, 664) Kuchnia z meblami, 665) Kuchnia z meblami, 666) Kuchnia z meblami, 667) Kuchnia z meblami, 668) Kuchnia z meblami, 669) Kuchnia z meblami, 670) Kuchnia z meblami, 671) Kuchnia z meblami, 672) Kuchnia z meblami, 673) Kuchnia z meblami, 674) Kuchnia z meblami, 675) Kuchnia z meblami, 676) Kuchnia z meblami, 677) Kuchnia z meblami, 678) Kuchnia z meblami, 679) Kuchnia z meblami, 680) Kuchnia z meblami, 681) Kuchnia z meblami, 682) Kuchnia z meblami, 683) Kuchnia z meblami, 684) Kuchnia z meblami, 685) Kuchnia z meblami, 686) Kuchnia z meblami, 687) Kuchnia z meblami, 688) Kuchnia z meblami, 689) Kuchnia z meblami, 690) Kuchnia z meblami, 691) Kuchnia z meblami, 692) Kuchnia z meblami, 693) Kuchnia z meblami, 694) Kuchnia z meblami, 695) Kuchnia z meblami, 696) Kuchnia z meblami, 697) Kuchnia z meblami, 698) Kuchnia z meblami, 699) Kuchnia z meblami, 700) Kuchnia z meblami, 701) Kuchnia z meblami, 702) Kuchnia z meblami, 703) Kuchnia z meblami, 704) Kuchnia z meblami, 705) Kuchnia z meblami, 706) Kuchnia z